

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Dušica Dulić,
Ivan Gregurić, vlč. Josip Pekanović
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Tomislav ŽigmanovV. D. DIREKTORICA
I ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Zvonimir Perušić
Dražen Prčić (sport i zabava)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Mirko Kopunović (dopisništvo i korektura)
Julijana Kujundžić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica

List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Temelji

U nedjelju 1. lipnja više od tisuće šokačkih Hrvata s prostora bačkog dijela Podunavlja, Slavonije i BiH hodočastilo je u Tuzlu, kako bi nazočili prvoj središnjoj manifestaciji u sklopu obilježavanja 320. obljetnice odlaska skupine Hrvata iz tuzlanskog kraja u Bač. Time je otpočeo šestomjesečni program obilježavanja sudbonosnog događaja iz 1688. godine kada je jedna veća skupina Hrvata iz okolice Tuzle, predvođena franjevcima, doselila na područje grada Bača. Sa sobom su tada ponijeli i sliku Gospe Radosne iz samostana Gradovrh, koja je do danas sačuvana i nalazi se u franjevačkom samostanu u Baču. Dvodnevna manifestacija u Tuzli je od okruglog stola na temu migracije kroz stoljeća, preko odlaska na lokaciju nekadašnjeg samostana na Gradovrhu, pa do procesije, svečane mise i bogatog programa u nedjelju, protekla, kako su svi sudionici istaknuli, u prijateljskom ozračju iskrenih i toplih emocija gdje su se svi osjećali »kao da su se vratili kući«. Uspostavljena suradnja na ovom projektu hrvatskih kulturnih udruga iz Podunavlja, predstavnika Hrvatskog nacionalnog vijeća i NIU »Hrvatska riječ« pokazala je na djelu kako rezultati ne izostaju kad postoji samo malo dobre volje i kad se ljudi slože. Za očekivati je stoga i da će završna manifestacija 4. i 5. listopada u Baču uspješno proteći na zadovoljstvo organizatora, sudionika i gostiju.

Proslavljala se ova obljetnica i u Mađarskoj, u Baji, gdje je prije 320 godina doseljena posljednja skupina bunjevačkih Hrvata. I na ovoj svečanosti, koja je održana pod pokroviteljstvom predsjednika Hrvatskog sabora Luke Bebića, bilo je govora o tome kako, u uvjetima višestoljetne odvojenosti od matice, očuvati svoju vjeru i nacionalni identitet. Taj se identitet razvija i čuva prije svega u obitelji kao središtu našeg najintimnijeg svijeta, poručio je u Baji fra Miro Šego. Riječi i poruke koje su se čule na oba skupa veliki su poticaj svima onima koji žele raditi i surađivati s drugima na polju očuvanja nacionalnog identiteta, razvoja vlastite kulture, zaštite nacionalno-manjinskih prava. Lijepo je to čuti, ohrabruje i potiče na ustrajnost u svome poslu. Osobito onda kada s nekih drugih strana stižu grube riječi i kada se odnosi u hrvatskoj zajednici ne žele graditi na temeljima suradnje, profesionalnosti i međusobnog uvažavanja već temeljem pritisaka i osuda.

J. D.

Hrvati Šokci u Tuzli

Okrugli stol u Tuzli i posjet Gradovrhu

Dobro došli kući 6,7

Slavlje u Baji uveličao predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić

Obilježena 320. obljetnica doseljenja bunjevačkih Hrvata 16,17

Festival »Novi Sad s ljubavlju« ugostio je dvoje hrvatskih izvođača

Josipa Lisac i Livio Morosin u Novom Sadu 28

Spremite se, počinje

Euro 2008 41

UKRATKO

Zastrašivanje
slobodne riječi

Dvojica nasilnika u ponedjeljak su u Zagrebu šipkama napali 47-godišnjeg novinara Jutarnjeg lista Dušana Miljuša nakon čega su pobjegli, a Miljuš je uspio sam javiti policiji da je bio žrtva napada.

Nakon toga je vozilom Hitne pomoći prevezen u KBC Zagreb. Njega su napala i željeznim šipkama udarala dvojica muškaraca s kacigama na glavama, nakon čega su pobjegli na motorkotaču. Miljuš su nanosene teške ozljede. »Sad me još samo mogu ubiti. Trećeg nema. Sretan sam što sam ostao živ, ali neću odustati«, iz bolničke je postelje poručio Dušan Miljuš i dodao: »Nije poanta u tome da doznamo tko me napao, nego tko je to naručio«.

Dušan Miljuš je u Jutarnjem urednik crne kronike i često je pisao o organiziranom kriminalu.

U Zagrebu su istog dana trojica muškaraca napala i pravobraniteljicu za ravnopravnost spolova Gordanu Lukač-Koritnik, te je lakše ozlijedili.

Predstavnici Hrvatskog novinarskog društva Mislav Bago, Sanja Modrić i Elizabeta Gojan sastali su se s premijerom Ivom Sanaderom, potpredsjednicom Vlade Jadrankom Kosor i ministrom unutarnjih poslova Berislavom Rončevićem. »Volio bih da sam izaslanstvo Hrvatskog novinarskog društva primio u drugoj prigodi, a ne u jednoj ovakvoj, žalosnoj i tragičnoj, ne u smislu ishoda. Bogu hvala da nije ishod najgori, ali je mogao biti najgori. Želim reći to da ovo što se dogodilo, ne samo gospodinu Dušanu Miljušu, nego i gospođi Lukač-Koritnik također spada, u jednom kontekstu, u nešto što se u ovom trenutku događa u Hrvatskoj. Ona je pokušala intervenirati zbog pjevanja određenih pjesama pa je dobila po glavi. Mi smo se u Hrvatskoj opredijelili, i na tome će Vlada inzistirati, ne samo za demokraciju, za samostalnu i slobodnu državu, nego i za pravila i vrijednosti koja u jednoj takvoj demokraciji vrijede, a to znači ljudska prava, posebno ljudska prava svih građana pred zakonom, a posebno onih koji javnost izvješćuju i koji su u temeljima demokracije, a to je pravo na informaciju«, rekao je Sanader. Premijer Sanader je, potom, naglasio da je »posebno opasno za društvo« ako se ide u zastrašivanje novinara. »Zato će Vlada učiniti sve, prije svega Ministarstvo unutarnjih poslova, kao represivni aparat, da istraži i ovaj slučaj i svaki drugi slučaj, kao i slučaj napada na pravobraniteljicu Lukač-Koritnik«.

Predstavnici DSHV-a na lokalnoj, pokrajinskoj i republičkoj razini

Na nedavnim izborima, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini osvojio je vijećnička mjesta u gradskim skupštinama Subotice, Sombora, Apatina i Bača. Prema koalicijskom sporazumu, DSHV će u Subotici imati šest vijećnika, koji su svoje mandate ostvarili kao kandidati liste »Za europsku Suboticu – Boris Tadić – DS - G17 plus – DSHV – SDP«. To su: *Lozika Jaramazović, Pero Horvacki, Marinko Jadrijević, Josip Petreš* (Donji Tavankut), *Marijana Čović i Siniša Skenderović* (Đurđin). Sljedeći kandidati DSHV-a na listi su: *Verica Kujundžić* (Đurđin), *Ivica Mamužić i Josip Horvat*.

Kao kandidati na listi »Za europski Sombor – Boris Tadić«, predstavnici DSHV-a ostvarili su tri vijećnička mandata u Somboru: *Mata Matarić* (Sombor), *Snežana Periškić* (Bački Monoštor) i *Adam Tubić* (Bački Breg).

U Apatinu, gdje je već formirana lokalna vlast na čelu sa socijalistima, u skupštinskim klupama sjedit će *Andrija Adin* iz Sonte, kandidat liste »Za europski Apatin – Boris Tadić«.

U Općini Bač, mandat je ostvarila *Ruža Pejčić* iz Vajske, s liste »Za europski Bač – Boris Tadić«.

DSHV će imati i jednog predstavnika u pokrajinskoj Skupštini – *Duju Runje* iz Subotice, koji je bio na proporcionalnoj listi Koalicije »Za europsku Vojvodinu – Boris Tadić«.

U budućem državnom parlamentu, svoj drugi zastupnički mandat ostvario je predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* ispred Koalicije »Za europsku Srbiju – Boris Tadić«. To je, među ostalim, potvrđeno na prošlotjednoj sjednici Glavnog odbora Demokratske stranke.

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje i kulturu protiv temeljnih postaja za mobilnu telefoniju blizu škola

Ne izdavati dozvole, povući postojeće

Na sjednici Vijeća za obrazovanje i kulturu, održanoj 28. svibnja, pokrenuto je pitanje dozvola za postavljanje temeljnih postaja za mobilnu telefoniju u neposrednoj blizini predškolskih ustanova i škola i u svezi s tim mogućeg štetnog djelovanja na zdravlje djece i učenika. Vijeće za obrazovanje je po ovom pitanju jednoglasno donijelo zaključak koji se preporučuje mjerodavnim tijelima lokalne samouprave i Autonomne Pokrajine Vojvodine, da u cilju sigurnosti i zaštite djece i učenika, ne izdaju propisane suglasnosti, ili ih povuku, za postavljanje temeljnih postaja za mobilnu telefoniju u naseljenim mjestima, a osobito u blizini škola i predškolskih ustanova, zbog neospornog zračenja i povećanja rizika po zdravlje djece i učenika.

»U posljednje vrijeme, učestalo je postavljanje temeljnih postaja (emitera) u najuže okruženje škola i predškolskih ustanova u naseljenim mjestima. Neosporne su činjenice da ove temeljne stanice emitiraju zračenje i da posljedice tog zračenja nisu poznate zbog kratkog razdoblja od kada se ova tehnologija koristi. Vijeće za obrazovanje je mišljenja da nepostojanje podataka o stupnju i vrsti štetnosti u ovim slučajevima nije opravdanje za stvaranje mogućih uvjeta za povećan rizik po zdravlje djece i učenika«, stoji u priopćenju Izvršnog vijeća APV.

U Subotici je problem s postavljanjem postaje

za mobilnu telefoniju nastao u blizini Osnovne škole »Matko Vuković«.

Z. P.

Promocija publikacije »Ombudsman protiv dvostruke diskriminacije žena«

Žene i dalje u podređenom položaju

U Izvršnom vijeću AP Vojvodine u utorak je održana promocija publikacije »Ombudsman protiv dvostruke diskriminacije žena«, na kojoj su govorile zamjenica pokrajinskog ombudsmana za ravnopravnost spolova *Danica Todorov* i savjetnica za rodnu ravnopravnost Kanadske agencije za međunarodni razvoj *Zorana Šijački*.

Ova publikacija predstavlja zbirku radova i prezentacija s istoimene konferencije održane u jesen 2006. godine u organizaciji pokrajinskog ombudsmana i Misije OEES-a u Srbiji, a radovi se bave različitim aspektima diskriminacije žena, međunarodnim i domaćim dokumentima i pravnim aktima kojima se regulira ovo područje, kao i ulogom organizacija i institucija koje se bave zaštitom ljudskih prava, između ostalih i ombudsmana, u unapređenju ženskih ljudskih prava i zaštiti žena od diskriminacije. Prema riječima Danice Todorov, ova publikacija je veoma važna jer su u njoj iznesena iskustva ombudsmana iz okolnih zemalja, regije i

Europske Unije, a zajednička konstatacija je kako su žene, premda čine polovicu ljudske populacije i nadalje subordinirane u odnosu na mušku populaciju. Kršenje ženskih ljudskih prava očituje se najčešće na tržištu rada, konstatirano je nakon istraživanja u ovim institucijama, a najčešće se odnosi na mlade žene koje planiraju obitelj, zatim Romkinje, osobe s invaliditetom, kao i na žene koje su napunile 50 godina života.

Tijekom razgovora, istaknuto je kako se čak i primanje žena u sigurnu žensku kuću odvija pod određenim uvjetima – žene bez socijalne zaštite, kojima je najčešće ovakva pomoć potrebna, ne mogu biti zaštićene u ovoj instituciji. Zbog toga je neophodno urediti zakonsku regulativu i država je u obvezi provesti određene mjere kako bi se zakonskim putem stalo na put kršenju ženskih ljudskih prava, ne samo po pitanju diskriminacije, već i po pitanju prava na zaštitu, kao i na pravo na zaštitu od nasilja u obitelji. Osim toga, neophodno je sačiniti i nacionalnu strategiju vezanu za zaštitu prava žena, čemu mogu poslužiti kao etalon zaključci s konferencije »Ombudsman protiv dvostruke diskriminacije žena«, gdje su, kroz obradu osnovnih diskriminacijskih situacija u oblastima zdravstva, obrazovanja, prava na rad i zapošljavanje, ustanovljeni eventualni smjernici kretanja u rješavanju ovog društvenog problema.

Obavijest HNV-a

Upis u hrvatske odjele

Hrvatsko nacionalno vijeće obavještava roditelje i djecu o mogućnosti upisa učenika u odjele na hrvatskom jeziku od 1.-8. razreda u sljedećim osnovnim školama: OŠ »Ivan Milutinović« Subotica i Mala Bosna, OŠ »Matko Vuković« Subotica, OŠ »Sveti Sava« Subotica, OŠ »Matija Gubec« Tavankut, OŠ »Vladimir Nazor« Đurđin. U istim školama postoji i izborni predmet

hrvatski jezik sa elementima nacionalne kulture. Hrvatsko nacionalno vijeće obavještava roditelje i djecu o mogućnosti upisa u hrvatske odjele u Gimnaziji »Svetožar Marković« u Subotici, u 1. i 2. razred društveno - jezičnog smjera.

Sve informacije možete dobiti na broj 024/556-898, ili osobno u uredu HNV-a, Subotica, Preradovićeve 4 u vremenu od 9 do 13 sati.

Večeras u Subotici

Predstavljanje gimnazijske nastave na hrvatskom jeziku

Hrvatsko akademsko društvo iz Subotice poziva sve učenike i roditelje zainteresirane za upis u prvi razred Gimnazije »Svetožar Marković« na hrvatskom nastavnom jeziku u školskoj 2008./09. godini na sastanak, koji će se održati u Plavoj vijećnici Gradske kuće u Subotici u petak, 6. lipnja, s početkom u 19 i 30 sati.

Profesori Gimnazije, učenice koje ove godine završavaju prvi razred na hrvatskom jeziku, kao i njihovi roditelji, iznijet će zainteresiranim vlastita iskustva, informacije glede gimnazijske nastave na hrvatskom jeziku te o Gimnaziji »Svetožar Marković« uopće. Ulaz je slobodan.

UKRATKO

Srbi u Hrvatskoj i Dodikove izjave

Srpsko narodno vijeće aklamacijom se prihvatilo Izjavu Velike skupštine SNV-a kojom se želi unaprijediti položaj Srba u RH i pridonijeti općem boljitku RH i njezinim boljim odnosima s Republikom Srbijom te njihovoj zajedničkoj europskoj perspektivi. Na Velikoj skupštini, održanoj 31. svibnja, predsjednik SNV-a Milorad Pupovac istaknuo je kako Srbi u Hrvatskoj danas imaju premali utjecaj te da je taj skup organiziran kako bi se to promijenilo.

»Okupili smo se da kao organiziran narod, s jasnom i čvrstom institucijom, otvaramo vrata tamo gdje su zatvorena i izgradimo putove za integraciju u hrvatsko društvo, jer ih još treba mnogo izgraditi«, dodao je Pupovac. »Nismo se okupili da bismo se getoizirali, getoizacije nam je i previše. Želimo biti integrirani u hrvatsko društvo i na izbore izlaziti kao ravnopravni građani Hrvatske, koji jednako biraju kao i drugi te, uz opće biračko pravo, imati i posebno biračko pravo«, rekao je Pupovac.

Predsjednik Stjepan Mesić rekao je kako je Hrvatska postavila visoke standarde u zaštiti nacionalnih manjina i treba ih provoditi u skladu s potrebama i mogućnostima. »Nacionalne manjine postaju mostovi suradnje, mostovi koji povezuju narode i države, i više ne mogu biti ničiji motivi za osvajanja tuđih teritorija«, istaknuo je Mesić i dodao da je, kada postoji europska regulativa, jednom Nijemcu svejedno s koje je strane granice.

»Sutra to mora biti i na ovom našem prostoru. Zato je za nas važna ta udružena Europa – da bude svejedno jednom Srbiniu je li s jedne ili s druge strane granice, jednom Hrvatima je li s jedne ili druge strane granice. Nema potrebe za mijenjanje granica, nego za otvaranje granica prema susjedu i drugima«, naglasio je hrvatski predsjednik.

Premijer Republike Srpske Milorad Dodik, kojega su nazočni izaslanici burno pozdravili, poručio je da je Republika Srpska spremna na suradnju s Hrvatskom i SNV-om u rješavanju problema Srba u Hrvatskoj. Ocijenio je da je današnji skup velik uspjeh te uputio poruku ohrabrenja SNV-u u organiziranju i artikuliranju interesa Srba u Hrvatskoj.

Izjave Dodika o Hrvatskoj kao državi nastaloj na etničkom čišćenju idućih su dana osudili hrvatski, bosansko-hercegovački i europski dužnosnici.

Kao predstavnik srbijanskog predsjednika Borisa Tadića skup je pozdravio predsjednik Izvršnog vijeća Autonomne Pokrajine Vojvodine Bojan Pajić.

Okrugli stol u Tuzli i posjet Gradovrhu

Dobro došli kući

Okrugli stol na temu »Migracije kroz stoljeća« okupio u Tuzli Šokce iz triju država * Šokci iz Bačke na ognjištima svojih pradjedova * Teme izlaganja bile zanimljive svima nazočnima * Posjet Gradovrhu oplemenio duše Bačvana

Piše: Ivan Andrašić

Sudionici okruglog stola

U subotu je 31. svibnja u Tuzli počela prva manifestacija u okviru projekta obilježavanja 320-te obljetnice iseljavanja jedne skupine, od oko 3000, Hrvata Šokaca iz Soli u Bač. Manifestacija je započela okruglim stolom na temu »Migracije kroz stoljeća«, a sam je početak, zapravo činio dolazak bačkih Hrvata, predstavnika udruga šokačkog Podunavlja. Dočekani su ne kao gosti, nego kao dio obitelji,

što u biti i jesu. Dio su obitelji koje su povijesne okolnosti razdvojile prije više od tri stoljeća, obitelji koja je i pored državnih granica i mnogih drugih, mahom neželjenih barijera, ostala spojena nekim tajanstvenim, neraskidivim, unutarnjim vezama.

DOBRODOŠLICA: Tople riječi dobrodošlice domaćina: »Dobro došli u svoj dom, dobro došli u svoju obitelj« i vidljive emocije na licima gostiju nisu dale niti

naslutiti da su to ljudi koji se prvi put susreću i upoznaju. Mala je skupina Bačvana prilikom ulaska u dvoranu u kojoj je održan okrugli stol pozdravljena dugim pljeskom dobrodošlice i toplim riječima domaćina skupa fra *Zdravka Anđića*. Okrugli stol otvorio je moderator fra. *Pavo Filipović*, đakon po službi u Vitezu. Bili su nazočni i ugledni gosti: doministar sigurnosti u Vijeću ministara BiH-a *Mijo Krešić*, ministrica pravosuđa Tuzlanskoga kantona *Jasmina Galović*, konzul RH-a u Tuzli, zamjenica Tajnika za upravu, propise i nacionalne manjine Vojvodine *Antonija Čota* i v.d. direktora i glavna i odgovorna urednica medijskog pokrovitelja »Hrvatske riječi« *Jasminka Dulić*.

OKRUGLI STOL: Uvodno izlaganje na okruglom stolu imao je fra. *Zdravko Anđić*, s podtemama: »Migracije kao fenomen vezan uz živa bića općenito«, »Fenomen migracija na općeljudskoj razini«, »Migracije u kontekstu religijskoga«, a u zaključnom dijelu govorio je o migraciji franjevac i Hrvata katolika iz Gradovrha u Bač. Poslije fra. *Zdravka* izlaganje je imao fra. *Andrija Zirdum*, s temom »Stanje u Bosni u XVII. i XVIII. stoljeću«. Umjesto dr. *Ante Sekulića* koji nije bio u mogućnosti prisustvovati skupu, njegov rad s temom »Bač« izložio je direktor Katoličkog školskog centra Tuzla fra. *Martin Antunović*. Jezgrovit osvrt na radove prezentirane na znanstvenom skupu u povodu 300-te obljetnice migracija Šokaca iz Soli u Bač dao je prof. *Juraj Novosel*, a dr. *Ivo Andrić* Lužanski govorio je više s političkog aspekta o povijesti Hrvata u zadnjih 50 godina. Na koncu prof. *Ivo Kovačević* je prezentirao svoj rad čija je tema

»Sadašnje stanje Hrvata u BiH i pogled u budućnost«. Okrugli je stol završen obraćanjem skupu nazočnih dužnosnika i uručenjem dara domaćinima od strane predsjednice organizacijskog odbora *Stanke Čoban*. Na samom kraju, bivši gvardijan tuzlanskog samostana fra. *Josip Bošnjaković* pozvao je sudionike i goste da mu se pridruže u usrdnoj molitvi Radosnoj Gospi Gradovrškoj: »Predobrostiva Gospo Gradovrška, Djevice Marijo, evo stojimo pred Tvojim milosnim likom, otvorena srca i ponizne duše i molimo Ti se, isto onako, kako su Ti se molili prije 320 godina naši pradjedovi, s odanim srcem i s pouzdanom dušom u Crkvi na Gradovrhu, koja je bila istinsko utočište vjernika kojima si pomagala u njihovim teškim nevoljama i potrebama. Čudotvorna Gospo Gradovrška, Tvoja su djeca pod okriljem tvoje ga milosnog lika morala napustiti svoja ognjišta da bi sačuvala vjeru svojih očeva i majki, vjeru svojih predaka. U vjernosti Tebi, naša nebeska Majko, kad im je bilo najteže, nalazili su najsigurniju zaštitu za očuvanje vjere svoje djece i svoje obitelji, od svih navala pakosnog duha i vječne propasti. I zato su punih 320 godina, čvrsti u vjeri Tvojega Sina, čuvali hrabro ovaj Tvoj milosni lik i sačuvali ga, uz pomoć Tvoju, od oskvrnuća i potpunog uništenja. Stoga, ovu našu molitvu upućujemo danas Tebi, Radosna Gospo, naša Nebeska Majko, u ime svoje i u ime svih onih koji su morali otići s ovih tuzlanskih prostora, da nam izmoliš od oca Nebeskoga, da ostanemo čvrsto ujedinjeni u vjeri naših Otaca, uvijek vjerni Bogu i Kristovoj jednoj, svetoj, katoličkoj i apostolskoj Crkvi. Majko naše

prošlosti, budi majka naše sadašnjosti i naše budućnosti. Amen».

NA GRADOVRHU: Nakon molitve nastavljeno je druženje uz domjenak, poslije kojega je fra. Josip Bošnjaković skupinu Bačvana poveo na izlet do lokacija bivše utvrde Gradovrh i bivšega gradovrškog samostana. Ni vrućina, ni naporan uspon nisu spriječili Šokce vične ravnici da dotaknu ostatke staništa svojih predaka, da se približe lokaciji negdašnjega samostana njihovih fratara franjevacu. U sam smiraj dana prisustvovali su i misi u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla. Misu je predvodio župnik iz Bača vlč. *Josip Štefković*, uz sasluženje ekonomu samostana i zamjenika gvardijana fra *Marka Lovrića*, direktora Katoličkog školskog centra fra *Martina Antunovića* i fra *Josipa Bošnjakovića*. ■

Podunavski Hrvati i domaćini na lokaciji bivšeg samostana Gradovrh

Ivo Andrić Lužanski: »Ovaj susret je pun emotivnoga naboja. Obradovan sam dolaskom bačkih Hrvata na njihove povijesne prostore, povratkom na pradjedovska ognjišta. Ne smijemo dopustiti da se ovakvi susreti organiziraju svakih 20 ili 50 godina, moraju biti puno češći. Jedno smo biće i granice nas nikako ne smiju razdvajati. Moramo surađivati, ne samo u kulturi, suradnju moramo proširiti na sve segmente života, osobito na gospodarstvo.«

međusobnom suradnjom, tako da ovaj skup dobiva, kako i dolikuje, neku novu dimenziju. I, konačno, kad se ljudi susreću u dobroj vjeri, dobar rezultat ne smije izostati. Nekada bi to trebalo primijeniti i na domaćem terenu.«

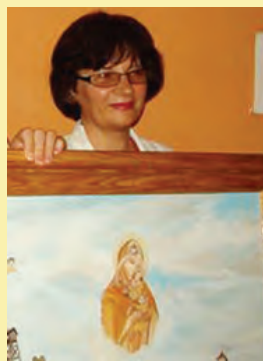
Ljerka Alajbeg: »Na koncu ovako veličanstvenoga susreta prikladna je samo jedna riječ – fantastično. Vidjeli smo Šokce iz triju država na jednom mjestu, čuli smo puno toga iz povijesti ovoga puka, vidjeli smo i čuli izvornost plesa, pjesme i govora bačkih, slavonskih i bosanskih Hrvata Šokaca, vidjeli smo bogatstvo višestoljetnoga naslijeđa. Najviše me vesele ova djeca koju smo vidjeli na pozornici, to me ispunja nadom da će duh naših predaka živjeti još jako dugo.«

Antonija Čota: »Susret potomaka gradovrških Hrvata koje danas dijeli više granica pokazao je da granice, u stvari, danas ne postoje. Ova manifestacija, koja je započela na istom mjestu na kojemu je prije 320 godina počeo i njezin povod, pokazuje kako su veze među našim pukom, reći ću, diljem svijeta, neraskidive i kako upravo ovakav oblik suradnje treba njegovati i poticati. Iskrena emotivnost, kojom je odzvana komunikacija, od prijema, preko razgovora, do predavanja iz povijesti

i aktualne sadašnjice, izrečena je tako jednostavnom, a tako emotivnom rečenicom: 'Dobro došli kući!' Sigurna sam da se svatko osjećao kao kod kuće, ja jesam. Želim još jednom čestitati organizatorima ove velike manifestacije na dobro osmišljenom programu, kako u Soli, tako i tijekom godine na svim manifestacijama koje će se održavati. Napose moram istaknuti ulogu predsjednice organizacijskog odbora Stanke Čoban, a sretna sam i ponosna što sam i sama ispred HNV-a članica toga tijela. Nazočnost dužnosnika koji u Bosni obnašaju visoke funkcije, saborskog zastupnika i diplomacije, omogućila mi je sklopiti i neke dogovore koji bi trebali rezultirati novom

Stanka Čoban: »Prije svega, zahvalila bih našim domaćinima na čelu s fra Zdravkom Andićem i prof. Jurjem Novoselom na izvrsnoj organizaciji ovoga susreta i na svemu što su nam pružili. Boravak u Tuzli bio je nezaboravan, dirnula me je pažnja kojom smo na svakom koraku obasipani. Zadivljena sam i

energijom kojom nas je sve zarazio fra. Josip Bošnjaković, koji nas je vodio na izlet na Gradovrh, a vezano s izletom lijepu gestu Husrefa i Fatime Pašić, koji su nam otvorili dušu i vrata svojega doma, posluživši nam osvježanje i kavu. A vidjeli smo se prvi i možda jedini put u životu. Uistinu sam se osjećala kao kod kuće, a isto mi kažu i svi moji suradnici. Hvala i svim institucijama koje su ovaj projekt podržale.«

Tuzla je u nedjelju bila prijestolnica šokačkih Hrvata

Tko čuva prošlost ima i budućnost

U povodu obilježavanja 320. obljetnice odlaska skupine Hrvata iz Gradovrha u Bač, u nedjelju je u Tuzli bilo više od tisuću hodočasnika iz Bačke, Slavonije i BiH * Svetu misu služio je provincijal Bosne Srebrene fra Mijo Džolan * Poslije mise bogat kulturno-umjetnički program šokačkih institucija kulture iz bačkog Podunavlja, Slavonije i BiH

Piše: Ivan Andrašić

U nedjelju 1. lipnja, Tuzla je bila prijestolnica Šokadije. Više od tisuće šokačkih Hrvata s prostora bačkog dijela Podunavlja, Slavonije i BiH hodočastilo je u Tuzlu, kako bi pokazalo svoje štovanje Gospi Radosnoj gradovrško-bačkoj. Svi su nazočili prvoj središnjoj manifestaciji u sklopu projekta obilježavanja 320. obljetnice odlaska skupine Hrvata iz Gradovrha u Bač. Ovaj projekt zamišljen je kao niz manifestacija, koje bi se odvijale od polovice svibnja do konca studenoga ove godine, s dvjema središnjim manifestacijama: prvom, upravo održanom u Tuzli, i drugom, koja će biti organizirana u Baču 4. i 5. listopada. Cilj projekta je obilježavanje sjećanja na sudbonosan događaj iz 1688. godine. Prema povijesnim podacima jedna veća skupina Hrvata iz okolice Tuzle, predvođena franjevcima, doselila je na područje grada Bača, povlačeći se ispred turskoga zuluma. Sa

sobom su ponijeli i sliku Gospe Radosne iz samostana Gradovrh, koja je do danas sačuvana i nalazi se u franjevačkom samostanu u Baču.

SUSRET OBITELJI OKO RODITELJSKOG OGNJIŠTA:

Slavlje je započeto svečanom procesijom ulicama Tuzle, od župne

crkve sv. Petra i Pavla do Crkvišta, gdje je održana svečana sveta misa. U procesiji, u čijem je prvom dijelu, ispred brojnih fratarata, nošena i ružama urešena reprodukcija slike Gospe Radosne, sudjelovali su i vjernici – članovi udruga kulture obučeni u narodne nošnje, uzvanci iz politike, diplomacije i kulture

i hodočasnici iz Bačke, Slavonije i BiH. Misu je najavio gvardijan tuzlanskog samostana fra Zdravko Anđić, a predvodio provincijal Bosne Srebrene fra Mijo Džolan. »Bogu smo zahvalni za današnji naš susret. To je susret obitelji oko roditeljskoga ognjišta nakon dugog vremena, vremena izbjavanja. Prije 320 godina, veliki broj katolika-Hrvata, predvođenih svojim dušobrižnicima franjevcima prošli su dug put i našli svoj dom u bačkom dijelu Podunavlja. Otišli su pritisnuti mnogim nedaćama, ponijevši sa sobom milosni lik Gospe Radosne, kao znak svoje vjere i pouzdanja u Boga i zaštitu nebeske majke«, rekao je, između ostaloga, u pozdravnom obraćanju vjernicima pater Zdravko. Napomenuo je i kako se tuzlanska dolina zbog četiri marijanska svetišta naziva i Marijinom dolinom. Napomenuo je i da samo onaj koji čuva svoju prošlost, koji je otima zaboravu, ima i budućnost, a potom zamolio oca provincijala da započne misno slavlje. Fra Mijo Džolan je pozdravio sve nazočne, uz nadahnut govor o njihovim zajedničkim povijesnim korijenima, a isto tako i o čvrstoj vjeri zajedničkih predaka, koja je jednu veliku skupinu i odvela put Slavonije i Bačke, a koja ih je isto tako ovoga

Uzvanici na misi

dana okupila u okrilju obiteljskih ognjišta. »Isusov koncept života govori nam kako njemu ne smeta ukoliko je čovjek grešan, njemu smeta samo i ne može s nama ništa, ukoliko smo se zatvorili za poruku koja bi trebala promijeniti naš život i učiniti nas novim ljudima. Tu smo danas da stanemo pred ove izazove i pokušamo kao vjernici u molitvi i u kajanju odgovoriti,« zaključio je uvodno obraćanje vjernicima fra Mijo Džolan. Molitva, pjesma, a osobito nadahnutu propovijed provincijala tijekom misnoga slavlja ispunjavali su duše vjernika. Na koncu mise fra Zdravko Anđić je svima zahvalio na dolasku i prisustvu ovom veličanstvenom susretu, a osobito je pozdravio uzvanike: provincijala Bosne Srebrene fra Miju Džolana, dekana Tuzlanskog dekanata preč Peru Iljića, gvardijana sornorskog karmelićanskog samostana fra Anđelka Jožića, župnika iz Bača vlč. Josipa Štefkovića, župnika iz Bačkog Monoštora vlč. Gorana Vilova, kulturno-umjetnička društva i hodočasnike iz Bača, Plavne, Vajske, Bođana, Sonte, Bačkog Brega, Bačkog Monoštora i Sombora, te goste iz Slavonije, folklorce iz Donje Bebrine i članove »Šokačke grane« iz Osijeka na čelu s Verom Erl i predstavnicom Turističke zajednice Osijeka Evom Abratović, te članove KUD-ova iz tuzlanske regije. Osobito je pozdravio predstavnike političkoga života i diplomacije: doministra sigurnosti pri Vijeću ministara BiH Miju Krešića, ministricu pravosuđa u Vladi Tuzlanskoga kantona Jasminku Mijatović, predstavnike općinske vlasti Tuzle, zastupnika u Hrvatskom saboru Ivu Andrića Lužanskog, generalnoga konzula RH u Tuzli Josipa Jurasu, konzulicu gerant RH u Subotici Ljerku Alajbeg, predstojnika Ureda HMI

6. lipnja 2008.

u Vukovaru *Silvija Jergovića* i predsjednika Organizacijskog odbora subotičke »Dužijance« *Grgu Kujundžića*, te najavio kulturno-umjetnički program bačkih, slavonskih i BiH KUD-ova.

NE DAJ DA ZABORAVIM: Mikrofon i voditeljsku palicu preuzela je novinarka *Ankica*

Stjepić-Ćosić, a na samom početku gosti iz Bačke predali su svoje darove provincijalu fra Miju Džolanu, uz molitvu predsjednice Organizacijskog odbora bačkih Hrvata Stanke Čoban: »Bože,

molim Ti, ne daj da zaboravim faljen Isus i uvijek faljen, askurdele i Gospu Radosnu, koja im je davala snagu da sačuvaju križ i viru našu. Ne daj da zaboravim plodne njive ove naše pitome ravnice, pitomije od same zore kad polako sviče i najavljiva novi dan. Bože, molim Ti, ne daj da zaboravim ambare

pune žita, čardake pune kukuruza, kace pune grožđa, podrume pune vina. Ne daj da zaboravim škripu kola i topot konja, kandžije i kočijaše, sonice, snig, salaše, toplinu zidane peći, meris pod-

mazane sobe. Bože, molim Ti, ne daj da zaboravim Badnjak, molitvu, pletenicu, slamu, pivače, Betlem i crkvena zvona kad zovu puk na pološnicu. Ne daj da zaboravim ovo naše blago koje se brižno čuva u ormana i sanduka, skute svilom i zlatom izvezene, šljokama nakitite, šešire i šokačke gaće, čizme i šarene pepule, kožuške i opaklije. Bože, molim Ti, ne daj da zaboravim pisme, tambure i šokačko kolo, svatove, običaje, prela i divane. Al od svega Ti najviše molim, Bože, ne daj da zaboravim divanit. Divanit lipo, lagano, šokački. Divani nako kako je divanijo moj dada, moj dida i prandida. Vako kako divanim ja, tako nek divanu i moja dica njeva dica i njeve dice dica. I zoto, moj narode šokački, faljen Isus i Marija... i divani, divani, dok je svita i vika.« Nakon molitve na binu su se popeli članovi svih šest udruga kulture šokačkog Podunavlja, kako bi zajednički otpjevali autorsku pjesmu »Šokadija« *Božane Vidaković* iz Sonte. Gromoglasan i dug pljesak pokazao je kolike je emocije ova pjesma izazvala. Potom su se na pozornici smjenjivali plesači i pjevači HKUPD »Mostonga« iz Bača, IFS Dokanj, HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega, GKUD »Bosna« iz Tuzle, HIS »Husino« iz Husina, KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, »Šokačke grane« iz Osijeka, KPZH »Šokadija« iz Sonte, KUD »Kolo« iz Donje Bebrine, RH, HKUPD »Dukat« iz Vajske i HKUPD »Matoš« iz Plavne. Ove skupine pokazale su nazočnima svo bogatstvo šokačkoga folkloru, bogatstvo sličnosti, ali i bogatstvo različitosti, a cijela manifestacija pokazala je i što se može kad se Šokci slože.

Fra Mijo Džolan zahvaljuje na darovima

Gordan Matković, gradonačelnik Osijeka

Poboljšati kvalitetu življenja

Kako bi Osijek doista postao pravo kulturno, gospodarsko, turističko središte istoka Hrvatske, moramo unaprijediti kvalitetu življenja u gradu i to u svim segmentima * Suradnja sa Suboticom je na visokoj razini, tako ćemo i nastaviti, ali i pokušati napraviti još jedan korak više

Razgovarao: Slavko Žebić

Poslije gotovo sedam mjeseci, dvojih izvanrednih izbora i sedam milijuna potrošenih kuna, Osijek je dobio gradsku vlast i novog gradonačelnika. Na dužnost prvoga čovjeka grada 8. je travnja imenovan Gordan Matković iz Hrvatske stranke prava. Podsjetimo, prije njega tu su časnu dužnost obnašali Zlatko Kramarić (1993.-2005.), Anto Đapić (2005.-2007.), Zlatko Benašić (13 dana). Istina, više od godinu dana na čelu je grada bila povjerenica Vlade za grad Osijek, Danijela Lovoković, ali nije nikada imenovana gradonačelnicom. Valja spomenuti kako su od proglašenja samostalne i suverene Hrvatske, tu odgovornu dužnost obnašali, ali kao predsjednici Skupštine Općine Osijek, Zlatko Kramarić i Karlo Karačić.

U intervjuu za Hrvatsku riječ, Gordan Matković govori o zadaći koju treba ispuniti, ali i o planovima stranke u predstojećem razdoblju, te o prijateljskoj suradnji dvaju gradova – Osijeka i Subotice.

HR: Na početku čestitke na izboru. Ali molimo i za kratki osvrt na pređeno razdoblje?

Hvala Vama na čestitki. Iza nas je doista teško razdoblje, za grad Osijek prije svega. Nakon što smo 2005. preuzeli odgovornost i vođenje grada, naš tadašnji koalicijski partner HDSSB izdao nas je na najgori mogući način i u najteže vrijeme za stranku. Razlog tomu bilo je jačanje popularnosti HSP-a u Osijeku, budući da smo stvarno pokrenuli grad i u vrlo kratkom roku od dvije godine učinili više nego naši prethodnici u 15 godina. Nakon raskida koalicije i ponovljenih izbora na kojima smo pobijedili i osvojili 7 vijećničkih mjesta u Gradskom vijeću, dogovor nije bio moguć i nažalost jedini izlaz bili su još jedni izvanredni izbori. Osječani su ovaj puta jasno rekli što misle o našem vođenju grada i Hrvatska stranka prava uvjerljivi je pobjednik izbora s osvojenih 9 vijećničkih mjesta odnosno 31,31 posto glasova. Nakon što pregovori s HDZ-om nisu urodili plodom, jer su imali nerealne zahtjeve. U interesu grada i građana Osijeka, stavljajući ideologiju po strani, koaliciju smo ponudili ostalim strankama (izuzev HDSSB-u) i moram reći, na zadovoljstvo svih, a ponajviše zahvaljujući predsjedniku HSP-a Anti Đapiću, dogovorili smo gradsku vlast. Građani su s pravom već bili ogorčeni jer su svi radovi u gradu stali i mi smo kao izborni pobjednici preuzeli odgovornost za sastavljanje gradske vlasti. To smo i učinili i sad je pred nama veliki posao.

HR: Obično se novoj ekipi daje sto dana, no imamo dojam da će Vaša ekipa imati na raspolaganju 400 dana, jer toliko je, ili nešto manje, ostalo do svibanjskih izbora 2009., kada su redovni izbori za lokalnu samoupravu na razini Republike Hrvatske?

Nekoliko stranaka, dakle: HSP, SDP, koalicija HSU/HNS/Zeleni Hrvatske potpisali su koalicijski sporazum o svim važnijim projektima i stvarima koje će se u razdoblju do redovnih lokalnih izbora ostvariti. Vremena je malo ali svoja ćemo obećanja i projekte koje vodimo, izvršiti. Osobno, svaki dan dajem 100 posto i radni tempo mi je iznimno jak, kao i mojim suradnicima. Grad je bio dugo u krizi i bez vlasti, odnosno s povjerenicom Vlade RH, tako da izgubljeno vrijeme moramo nadoknaditi. Ne priznajem ništa manje od 100 posto zalaganja kad je u pitanju grad Osijek.

HR: Očito imate stabilno biračko tijelo na istoku Hrvatske, jer polučili ste najbolje rezultate i na prvim i na drugim izvanrednim izborima u Osijeku, ali je isto tako očito da se s time ne možete pohvaliti na razini Republike Hrvatske?

Slavonija i HSP vole se javno već godinama, no mi svoje biračko tijelo imamo u čitavoj Hrvatskoj, ali i izvan nje. Naši su članovi možda bili pomalo uzdrmani silnim napadima na stranku prije posljednjih parlamentarnih izbora. Na našoj stranačkoj konvenciji poručeno im je i ovom prilikom ponavljam: Pravaši, glavu gore! Gdje god smo kao stranka sudjelovali u obnašanju vlasti, u načelu prolazimo dobro. Svojim radom i kvalitetnim ljudima nastojat ćemo i u ostalim dijelovima Hrvatske dokazati da smo se oporavili i da smo jači no ikad.

HR: Što je to što ste i u posljednjoj rundi obećali vašim biračima, ali i svim građanima Osijeka, što sada naravno treba i ispuniti, kako ne bi bilo »obećanje ludom radovanje«?

Hrvatska stranka prava u predizornoj je kampanji dala četiri osnovna jamstva. Obećali smo povećanje naknade za roditelje s 500 na 4000 kuna, božićnice umirovljenicima, nastavak izgradnje tramvajske mreže gradnjom dionice do Bikare, južnog dijela grada. Zadnje jamstvo, metropolizacija Osijeka, odnosi se ustvari na čitav niz projekata. Kako bi Osijek doista postao jedno pravo kulturno, gospodarsko, turističko središte istoka Hrvatske, moramo unaprijediti kvalitetu življenja u gradu i to u svim segmentima. To znači da moramo raditi i na izgradnji komunalne infrastrukture, stvoriti pretpostavke za gospodarski razvoj, unapređenjem kulturnog i društvenog života učiniti Osijek prepoznatljivim i poželjnim odredištem i za strane turiste ali i za sve stanovnike Istoka Hrvatske, ali je osnovno, ponavljam, građanima Osijeka stvoriti kvalitetnije uvjete življenja, mladima bolje perspektive, umirovljenicima ljepšu starost. Neka od spomenutih osnovnih četiri jamstva već su ispunjena, ostalo ćemo ispuniti, budite u to uvjereni.

HR: Nedavno ste usvojili gradski proračun, najveći do sada u gradu Osijeku. Sredstava ima, posla je puno a vremena malo. Danima

Vas već novinari od ranog jutra prate po osječkim gradilištima. Što je već pri kraju, a što će objektivno morati pričekati?

Da, moram priznati da sam vrlo često van ureda, ne samo radi obilaska gradilišta, već i radi komunikacije sa svojim sugrađanima, ali i radi obilaska grada kako bi se sam uvjerio u probleme koje moramo riješiti. Od našeg povratka u Kuhačevu 9, nastavljani su započeti radovi na obnovi Trga bana J. Jelačića, počeli su pripremni radovi za početak gradnje novog pje-

šačkog nathodnika u neposrednoj blizini željezničkog kolodvora kao i Šećeranskog nathodnika, završavamo Trg Lavoslava Ružičke, brinemo i o gradnji novih javnih garaža, organizaciji javnog prometa, uvođenje reda u gradski urbanizam. Naglašavam da je puno posla i oko postizanja osnovnog komunalnog standarda za sve Osječane, svi moraju imati rasvjetu, cestu, nogostup, kanal. Sredstava za ovu godinu ima dovoljno. Proračun je najveći do sada. Što se tiče rokova, sve što je moguće završiti u jednoj godini, završit ćemo. Ono što nije moguće završiti, započet ćemo, a započeto namjeravamo nastaviti nakon sljedećih lokalnih izbora.

HR: Susrećemo Vas i na lijepim događanjima, mislim tu na kazalište, na sajam, na muzej. Osijeku se posrećilo, pa je ne tako davno obilježio 100. obljetnicu HNK, evo nedavno i 50. obljetnicu

Dječjeg kazališta, što govori u prilog Osijeku kao metropoli Slavonije, koji nikad i nije bio provincija s kulturnog motrišta? I sami ste u pitanju konstatirali kako Osijek ima dugu i lijepu kulturnu povijest. Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku, Dječje kazalište Branka Mihaljevića, Muzej Slavonije naše su perjanice kulture. No, moram priznati da se u kulturu moglo i moralo više ulagati. Obveza ulaganja u kulturu i pred nama je. Prije no što smo 2005. preuzeli vlast u Osijeku, posljed-

nja kulturna institucija osnovana u Osijeku bilo je Dječje kazalište prije punih 50 godina. Mi smo u svom mandatu osnovali Gradske galerije u Osijeku koje izvrsno rade i upotpunjuju kulturni život grada. Stvorili smo i pretpostavke za osnivanje Arheološkog muzeja u Osijeku, koji je potkraj prošle godine osnovan i otvoren sjajnom izložbom Apoksiomena u našoj baroknoj Tvrdi, a u dolazećem razdoblju osnovat ćemo i, jedinstven u Hrvatskoj, Muzej kazališnih lutaka. »Osječko ljeto kulture« podigli smo na višu razinu, svake godine održavaju se izvrsni jazz festivali, u gradu redovito gostuju svjetski priznati umjetnici. Mislim da Osječani moraju trenutačno biti zadovoljni s kulturnom ponudom, a budući da mi uvijek težimo izvrsnosti, u tom smjeru ćemo nastaviti raditi i na području kulture.

HR: Obnašali ste i obnašate vrlo

Gordan Matković je rođen 26. srpnja 1964. godine u Osijeku, gdje je pohađao osnovnu i srednju školu, a Agronomski je fakultet završio u Zagrebu 1989. godine i stekao zvanje dipl. ing. poljoprivrede – voćar, vinogradar, vinar. Radni je vijek započeo na Poljoprivrednom institutu u Osijeku, gdje ostaje od 1989. do 1996., a obnašao je i dužnost upravitelja Stanice za voćarstvo. Od 1996. do 2005. pomoćnik je direktora Unikoma Osijek – R. J. Zelenilo. Od 2005. do 2007. obnaša dužnost dogradonačelnika Osijeka, a 8. travnja 2008. imenovan je za gradonačelnika Osijeka. Dragovoljac je Domovinskog rata 1991., član je HSP od 1990. Zapovjednik je satnije HV, časnik Hrvatske vojske i bojnik HOS-a. Oženjen je Ksenijom i otac dvaju sinova Zvonimira (13), i Hrvoja (11). Hobi su mu vinograd i vino, a bavio se i nogometnim suđenjem. Često se može sresti na ulicama Osijeka, a slobodno vrijeme provodi u krugu obitelji.

odgovorne dužnosti u HSP-u, u stranci ste dugo i svjedočili ste i usponima i padovima. Činjenica je da se HSP, od »nepoželjne« stranke, profilirao u stranku koja je došla na treće mjesto na hrvatskoj političkoj sceni i bila poželjan partner za najrazličitije koalicije. Vjerojatno ste radili analize, što se to dogodilo da je izostao bolji izborni rezultat, pa je knjiga pala na jedno slovo?

Mi smo u jednom trenutku, po istraživanjima uglednih agencija, imali potporu više od 15 posto birača u Hrvatskoj. Tu smo potporu zaslužili predanim i čestitim radom, svojim nastupima u Hrvatskom saboru i svesrdnim zalaganjem za hrvatske nacionalne interese i interese i prava građana Republike Hrvatske. Tako jak HSP nije odgovarao HDZ-u, pa su u svojoj kampanji nastojali polarizirati birače, na način da se glasaše ili za HDZ ili za SDP. Predsjednik HDZ-a ponavljao je kako je glas

za HSP glas za SDP, i birači su na to nasjeli. Čudim se kako nisu prepoznali, u tom smislu govoreći, da je glas za HDZ ustvari glas za SDSS, budući da su u već drugom mandatu te dvije stranke koalicijski partneri, a SDSS ima trenutačno i potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske. Mislite li da su s time sretni oni što su glasali za HDZ? Sumnjam. S druge strane, stranku su prije samih izbora, a svi će se složiti da to baš i nije najkorektnije, napustila dva istaknuta člana kojima je HSP omogućio afirmaciju i koji su imali potpunu slobodu u političkom smislu, koji su u stranku došli iz HSLS-a 1995. a kao razloge svog odlaska naveli su autokratsko vođenje stranke i političku trgovinu. Doista smiješno. No, što je – tu je. Ako ništa drugo, nakon ovih teških trenutaka za stranku, vjerujemo da se ona očistila od svega što nema pravaškog i starčevićanskog u sebi.

HR: Može li HSP, u vrlo kratkom vremenu od samo godinu dana, popraviti svoj rejting, jer lokalni će izbori biti svakako važan test za naredne parlamentarne izbore?

HSP ima iznimno sposobne ljude koji su sposobni izvršno obnašati vlast, što smo već i dokazali. Naša stranka izvršno vodi Osijek i Slavonski Brod. Na sljedećim lokalnim izborima očekujemo vrlo dobar rezultat. Naša očekivanja temeljimo na kvalitetnim ljudima i programima i projektima za svaku lokalnu sredinu. Ako možemo izvršno voditi Osijek, četvrti grad po veličini u Hrvatskoj, možemo izvršno voditi i svaki drugi grad, općinu ili županiju.

HR: Osijek je primjer regionalnog povezivanja i ima puno prijatelja u bližoj i daljnjoj okolici. Koliko ćete kao gradonačelnik raditi na tome planu i pridonijeti poboljšanju dobrosusjedskih odnosa?

Osijek ima osam gradova prijatelja. Svake godine surađujemo na različitim područjima, a novi projekti, ideje i inicijative redovito se pojavljuju. Mislim da su dobrosusjedski odnosi na zavidnoj razini. Najsretniji ću biti kada se ta razina suradnje prenese i na područje gospodarstva na zadovoljstvo svih.

HR: Subotica je jedan od gradova prijatelja, a Osijek i Subotica su uvijek gajili prijateljske odnose u svim segmentima društvenog djelovanja. U Subotici ste bili gost na raznim manifestacijama,

od Dana grada do Velikog prela i Dužijance. Kada ćete ponovno u Suboticu?

U pravu ste. Osijek i Subotica imaju stvarno dugu povijest prijateljskih odnosa. Subotica je prelijep grad. Dužnost gradonačelnika

sa sobom nosi i mnoštvo brojnih obveza no ako sam u mogućnosti, svakom pozivu u Suboticu s veseljem ću se odazvati.

HR: I Subotičani su često u Osijeku, sudionici su osječkih sajмова,

Suradnja s nacionalnim zajednicama

HR: Na Gradskom ste vijeću raspravljali i o sredstvima za rad brojnih udruga, među kojima su i udruge manjinskih nacionalnih zajednica. Koliko je Osijek otvoren za pitanja manjinskih zajednica i kolika je stvarna potpora ostvarivanju njihovih prava?

Grad Osijek je otvoren svim građanskim inicijativama kojima je cilj doprinositi boljitku života i njegovanju kulture i tradicije ove sredine. S osobitom pažnjom negujemo suradnju s predstavnicima svih nacionalnih zajednica u gradu i financijski pratimo ostvarivanje brojnih projekata koje provode njihove udruge. Različitosti smatramo svojim bogatstvom i cijenimo sve one vrijedne aktivnosti kojima pripadnici nacionalnih zajednica njeguju svoj jezik, tradiciju i kulturu i smatramo to lijepim doprinosom bogatstvu sadržaja društvenog života u našem gradu. To dokazuje i činjenica da smo u prošloj godini, kao prvi grad u Hrvatskoj, financirali izdavanje posebne publikacije u kojoj su predstavljene sve nacionalne zajednice, njihove asocijacije, programi i različiti projekti koje provode u našem gradu..

Spadamo među gradove u Hrvatskoj koji znatna sredstva izdvajaju za rad vijeća i predstavnike nacionalnih manjina izabranih temeljem Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina na lokalnim izborima 2003. i 2007. godine.

Tako je u proračunu grada za 2008. za financiranje rada šest vijeća i četiri predstavnika nacionalnih manjina planirano preko 900.000 kuna, a za financiranje programa petnaest udruga nacionalnih zajednica dodatnih 250.000 kuna. Vijećima nacionalnih manjina dodijeljen je na korištenje novouređeni opremljeni prostor veličine preko 400 četvornih metara, čime smo stvorili ponajbolje uvjete za rad u Republici Hrvatskoj.

Moramo također napomenuti kako je suradnja s nacionalnim zajednicama izuzetno korektna. Vjerujemo da tome znatno pridonosi i naša otvorenost i spremnost našim sugrađanima koji pripadaju različitim etničkim skupinama, pružiti maksimalno, kako bi negovali i očuvali svoju tradiciju, kulturu i običaje.

bili su nedavno u Gospodarskoj komori, sretali smo ih i na 100. obljetnici HNK i na 50. obljetnici Dječjeg kazališta. Može li Osijek učiniti još više na unapređenju gospodarskih, kulturnih i inih odnosa između naša dva grada, ali i pomoći Hrvatima koji žive u Vojvodini?

Suradnja i prijateljstvo naših gradova doista nije samo na papiru. Kulturna se suradnja do sada odvijala u okviru razmjene gostovanja drama, redatelja i kazališnih stručnjaka, razmjenjivale su se umjetničke publikacije, glazbena djela, djela likovnog stvaralaštva – članovi likovne udruge Likar tradicionalno sudjeluju su na Koloniji »Bunarić« u Subotici, izložbe, te je ostvarena suradnja muzeja i arhiva. Subotica se predstavila 2005., 2006. i 2007. na manifestaciji »Jesen u Tvrdi« svojim starim zanatima: izradom papuča, zvečki, tamburica, predmeta od kukuru-zovine i sl. Nastupao je i HKC »Bunjevačko kolo«. Na sportskom su planu na međunarodnom mitingu u Osijeku do sada sudjelovali plivači te će ove godine povodom Sv. Petra i Pavla gostovati djeca na malonogometnom turniru u Osijeku.

Tijekom dosadašnje suradnje, dva su grada i do sada nastojala iskoristiti sve pogodnosti koje proizlaze iz njihovog partnerskog odnosa kako bi suradnja u okviru Euroregije Dunav-Drava-Sava jačala te kako bi i dalje sudjelovali u europskim programima. Ističem projekte iz područja zaštite okoliša (dva projekta financirana od strane Gradanskog pakta za jugoistočnu Europu, te nevladine udruge Friedesbruegg iz Švicarske – »Kompostirajmo zajedno«, te »Lokalna Agenda 21«), gospodarstva (»Zajednička izrada Baze podataka za malo i srednje poduzetništvo«) te predstavljajući gospodarstva na sajmovima u Subotici i Osijeku na bazi reciprociteta.

Kao partneri u prekograničnoj suradnji Grad Subotica i Grad Osijek ostvarili su razmjenu predstavnika mjesnih odbora kao partnera u radu lokalne samouprave i tumačenju Europske povelje o lokalnoj samoupravi, te je održana konferencija o suradnji nevladinih organizacija s lokalnom samoupravom. Oba su projekta financirana od strane Balkan Trust for Democracy. Kao što vidite, suradnja je na visokoj razini. Tako ćemo i nastaviti, ali i pokušati napraviti još jedan korak više. ■

O stanju u novinarstvu

Koliko kora ima novinarski kruh?

Bili mediji u privatnom vlasništvu ili manjinski, sa sigurnim izvorom financiranja, osnovna svrha im je jednaka – pronaći put do korisnika i poslati mu poruku kojom će izgraditi međusobno povjerenje

Piše: Dijana Prčić

Za rudarski se kruh kaže da je sa sedam kora, a paorski s pet. Ako je tomu tako, onda je novinarski odmah nakon njih. Novinarski poziv s jedne je strane popularan, zanimljiv i kreativan, a s druge vrlo stresan, materijalno i fizički nesiguran.

U Srbiji danas radi više od 8 000 novinara. Najveći problemi s kojima se suočavaju predstavnici ove struke jest nemogućnost stalnog zaposlenja. Većina mladih novinara danas radi

medija. Privatizacijom se također otvara prostor za samovolju jer je osnovni interes profit. Ako govorimo o manjinskim medijima, postoji drugi problem. Oni su također u procesu privatizacije, no njih je najteže privatizirati. Zbog malog auditorija, a samim tim i suženog reklamnog prostora nisu zanimljivi investitorima. Iz tih razloga 2004. godine AP Vojvodina je svoje vlasništvo nad tiskarskim manjinskim medijima prenijela na Nacionalna vijeća. To je izazvalo

sama uređivačka politika te nedostatak hrabrosti urednika. Najveću odgovornost za takvo stanje, prema mišljenju većine ispitanika, imaju političari i razni moćnici. Zadatak medija je kontrolirati vlast, no u praksi se događa suprotno.

Glavni izvor informacija je televizija, stoga je ona najkontroliraniji medij. Radio gubi utrku s drugim medijima. U predizborno vrijeme političke propagande, marketinške agencije zaobilaze radio. Razlog tomu je što je televizija uzela primat kao medij koji se u najvećoj mjeri sluša i gleda. Takav trend bilježi se u cijelom svijetu.

Kada je riječ o informativnom programu, građani Srbije najviše povjerenja imaju u B92, televiziju koju u najvećoj mjeri smatraju nezavisnom. Ova je radiotelevizija povjerenje gledatelja činjenicom da se bavi istraživačkim novinarstvom. Emisijom »Insajder« otkrivene su mnoge malverzacije, pokrenuti su sudski sporovi, a došlo je i do uhićenja. Statistika pokazuje da novinari, nakon pokusnih pilota, imaju najkraći životni vijek. *Slavko Ćuruvija* ubijen je zbog istinitih tvrdnji koje je pokušavao izreći u Miloševićovo vrijeme. Novinar zagrebačkog »Jutarnjeg lista« *Dušan Miljuš* pretučen je prije nekoliko dana jer je ukazivao na probleme podzemlja.

TEŽAK ZANAT: Novinarstvo nije zanat kojim se lako i brzo može ovladati kratkim tečajevima, nego je profesija za koju je neophodno fakultetsko obrazovanje i permanentno stručno usavršavanje.

U Srbiji velik broj novinara nema završen fakultet. Prema ocjeni predstavnika Bete za Vojvodinu i priznatog novinara *Dinka Gruhonjića* najbolja institucija za školovanje novinara na području bivše Jugoslavije je fakultet Političkih znanosti u Zagrebu.

O stanju u hrvatskim medijima za Radio 101, prije samo nekoliko dana, govorio je predsjednik Republike Hrvatske *Stjepan Mesić* rekavši: »Medijima upravljaju dvije firme, a monopol praktički drži jedan čovjek. To nije dobro za demokraciju«. Mesić smatra da je u Hrvatskoj previše korupcije te da se ona ne može iskorijeniti jer uvijek netko nekoga štiti.

Bili mediji u privatnom vlasništvu ili manjinski, sa sigurnim izvorom financiranja, osnovna svrha im je jednaka – pronaći put do korisnika i poslati mu poruku kojom će izgraditi međusobno povjerenje.

na autorski ugovor. To, kao i u svakoj drugoj profesiji, povlači niz pitanja i problema: kako dobiti kredit, kako otići na bolovanje, a ne dobiti otkaz, kako ostvariti uvjete za mirovinu? Stanje u novinarstvu u tom je pogledu alarmantnije nego u drugim profesijama. Komercijalizacijom medija ova je problematika postala izraženija. Nemogućnošću stalnog zaposlenja, uposlenik na određeno vrijeme dobiva zvanje »slobodni novinar«. U Vojvodini preko 800 novinara radi honorarno, a u elektroničkim medijima ih je čak do 90 posto. Mediji se oslobađaju utjecaja politike i dolaze pod utjecaj vlasnika, a ovi drugi su opasniji jer ih je teže uočiti. Prelazak iz državnog vlasništva nije garancija slobode

velike polemike jer se dogodilo da je jedna politička institucija zamijenila drugu. Privatizacija višeznačnih elektroničkih medija još nije završena jer se traži neki drugi model privatizacije, kao bolje rješenje.

ISTRAŽIVANJE: U organizaciji Nezavisnog udruženja novinara Srbije (NUNS-a) provedeno je najsveobuhvatnije istraživanje o našem novinarstvu. Istraživanja ukazuju da stanjem medijima nisu zadovoljni građani, a ni predstavnici struke. Velika većina njih smatra da je novinarstvo ispolitiziranim. Glavni izvor ograničene slobode novinara su, prije svega, politički pritisci na uređivačku politiku kuće koju postavljaju vladini predstavnici i tajkuni, zatim

Održana sjednica Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ«

Raspisan »javni oglas« za izbor direktora

Upravni odbor Novinsko izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« odlučio je na svojoj VI. sjednici održanoj u petak, 30. svibnja, raspisati javni oglas za izbor ravnatelja ove ustanove na mandatno razdoblje od četiri godine. Osim općih uvjeta od kandidata se zahtijeva da ima visoku stručnu spremu društvenog ili humanističkog smjera, najmanje tri godine radnog iskustva i znanje hrvatskog jezika.

Sjednica je održana u prostorijama HKUD-a »Vladimir Nazor« u Somboru, a osim raspisivanja javnog oglasa na sjednici se razmatrala i informacija o provedbi pregleda poslovanja NIU »Hrvatska riječ« za 2006. i 2007. godinu, izvješće Upravnog odbora, koje je upućeno Hrvatskom nacionalnom vijeću, kao osnivaču i Nadzornom odboru NIU »Hrvatska riječ« i plan marketinških aktivnosti NIU »Hrvatska riječ« u 2008. godini. Član Upravnog odbora, kao pred-

stavnik uposlenika, *Zvonko Sarić* je na početku sjednice iznio prijedlog uposlenih da se treća točka dnevnog reda u kojoj bi se donijela odluka o raspisivanju javnog oglasa u postupku izbora ravnatelja NIU »Hrvatska riječ« skine s dnevnog reda. Sarić je obrazložio da je prošlo tek par mjeseci od postavljanja *Jasminke Dulić* na mjesto vršiteljice dužnosti direkto-

ra, te se ne vidi razlog raspisivanja oglasa u vrijeme trajanja njene funkcije, čiji je period do godinu dana. Uposlenici su, također, na redakcijskom kolegiju jednoglasno odlučili da Upravnom odboru upute prijedlog za sazivanje zajedničkog sastanka uposlenika NIU »Hrvatska riječ« i Upravnog odbora, kao i prijedlog da se na dnevni red stavi točka povodom priop-

ćenja DSHV-a, kojom se osuđuje navodno ignoriranje predizbornih skupova ove stranke te da Upravni odbor zauzme stav o ovome priopćenju. Članovi Upravnog odbora su glasovanjem većinski odlučili da dnevni red ostane u obliku u kojem je predložen i nisu usvojili niti jedan prijedlog uposlenika NIU »Hrvatska riječ«.

Nakon usvajanja zapisnika s prethodne sjednice razmatrana je informacija o provedbi pregleda poslovanja NIU »Hrvatska riječ« za 2006. i 2007. godinu i izvješća Upravnog odbora, koje je upućeno HNV-u, kao osnivaču i Nadzornom odboru NIU »Hrvatska riječ«, o kojoj je izvijestila *Jasminka Dulić*. Kod treće točke u kojoj se raspravljalo o donošenju odluke o raspisivanju javnog oglasa u postupku izbora ravnatelja NIU »Hrvatska riječ«, *Zvonko Sarić* je naveo kako svi članovi redakcije Hrvatske riječi smatraju da nema potrebe za žurbu oko ove odluke, jer sadašnjem Upravnom odboru mandat ističe 30. srpnja te je posve logično da novi Upravni odbor, čiji će mandat biti u periodu od četiri godine, odlučuje tko će biti ravnatelj NIU »Hrvatska riječ«.

Član Upravnog odbora *Josip Pekanović* je rekao da se Upravni odbor više ne bi trebao okupljati

Ostavka na članstvo u Upravnom odboru NIU »Hrvatska riječ«

Zbog neslaganja s načinom rada Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ« u ovom sastavu, podnosim ostavku na članstvo u Upravnom odboru. Ne mogu prihvatiti da Upravni odbor svoje aktivnosti usmjerava prema prošlosti, a ne prema budućnosti »Hrvatske riječi«. Osobito je porazno da mi, članovi Upravnog odbora koji predstavljamo interese zaposlenika NIU »Hrvatska riječ«, bivamo jednostavno preglašani, a zahtjevi zaposlenika se niti ne razmatraju. U situaciji u kojoj većina u Upravnom odboru odbija čak i razgovor s uposlenicima ne vidim mogućnost nastaviti rad u tom tijelu.

U Subotici, 3. lipnja 2008.
Zvonko Sarić

ako do isteka mandata ne treba ništa raditi. On je naveo da bi cilj trebao biti da se izbriše v.d. ispred imena direktorice i urednice, ako ona odgovara ovom poslu. Najavio je i da će ostati suzdržan ako postoje zahtjevi bilo koje institucije, ili bilo kakvi diktati iza leđa, za koje on ne zna.

»Ne bih volio da igramo mačke i miša i ne bih volio da postoji bilo kakav pritisak, a da se to ovdje ne kaže. Ako postoji, sebe isključujem iz te vrste rasprave«, rekao je Josip Pekanović.

Vesna Prčić je navela kako je zahtjev od prije par godina bio da u jednoj osobi ne mogu biti spojene dvije funkcije, jer je to izrazito opterećenje za samu osobu, ali i za ustanovu, i da se sada ponovno javlja isti problem zbog kojeg se pokušava doći do mandata direktora.

Josip Stantić se priključio raspravi rekavši kako je teško baviti se istovremeno menadžerskim i novinarskim poslom i da kao novinar smatra kako treba napraviti korak dalje. Slaven Bačić je ocijenio da je Jasminka Dulić »Hrvatsku riječ« vratila u neke normalne tokove i da se ne treba shvatiti pogrešno kako je netko protiv sadašnje vršiteljice dužnosti ako se izglasa prijedlog o raspisivanju ovog javnog oglasa. Njegovo je mišljenje da treba raditi na poboljšanju kvalitete tjednika i da je pravi put prema tome razdvajanje funkcija direktora i urednika.

Nakon rasprave, većinom glasova odluka o »raspisivanju javnog oglasa« je usvojena i objaviti će se u tjedniku »Hrvatska riječ«.

U četvrtoj točki Jasminka Dulić je izvijestila članove UO o troškovima tiskanja »Miroljuba«, koji se dijele na pola s HKUD-om »V. Nazor« i o troškovima pripreme koje snosi NIU »Hrvatska riječ«, o mjesečnim prihodima i prihodima osiguranim putem natječaja, te o planu marketinških aktivnosti ustanove u 2008. godini. Pod točkom razno predloženo je da se uputi molba HKUD-u »Vladimir Nazor«, kako bi osigurali jednu prostoriju dopisniku Hrvatske riječi iz Sombora, u kojoj bi mogao raditi i gdje bi se mogli Somborci javljati s vijestima i aktualnim problemima. Zvonko Sarić je na kraju sjednice najavio ostavku na članstvo u Upravnom odboru NIU »Hrvatska riječ«.

Zlatko Gorjanac

Sastanak predstavnika somborskih udruga s UO i uposlenicima NIU »Hrvatska riječ«

Otvorenost i suradnja

U prostorijama HKUD »Vladimir Nazor« članovi Upravnog odbora NIU-a »Hrvatska riječ« sastali su se s predstavnicima kulturno-umjetničkih udruga sa sjedištem u Somboru, Bačkom Bregu, Bačkom Monoštoru i Svetožar Miletiću. Sličan je sastanak održan prije mjesec dana u Srijemu, a za mjesec dana će biti održan u Baču.

»Smisao ovih sastanaka je približavanje ustanove 'Hrvatska riječ' Hrvatima iz raznih mjesta i regija kako bi predstavnici udruga na njima mogli iznijeti svoje probleme i potrebe. Ovim sastancima želimo pokazati otvorenost i suradnju te poslušati prijedloge. Želja nam je saznati na koji način možemo povećati prisustvo tjednika među Hrvatima«, rekao je Slaven Bačić otvarajući sastanak.

Predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« Šima Raić, istaknuo je kako »Hrvatska riječ« redovito prati sve njihove manifestacije i kulturne događaje, ali je mišljenja da bi na stranicama ovog tjednika trebalo biti zastupljenije gospodarstvo somborske regije, a to bi zasigurno doprinijelo većoj čitanosti.

Predsjednica HKUD »Lemeš« Marija Bagi smatra kako je veća zastupljenost kulturnih i drugih događanja iz njihova mjesta usko povezana s brojem prodanih primjeraka u njemu. Mišljenja je da u Lemešu ima potražnje za tjednikom te da bi trebalo na kioske poslati koji primjerak više, ali i dodatnom promidžbom zainteresirati stanovništvo. Poput Šime Raića, ona smatra kako bi trebalo biti zastupljenije gospodarstvo, ali se nikako ne smiju zaboraviti djeca i mladi.

Lucija Tošaki iz Lemeša rekla je kako broj prodanih primjeraka nije jednak broju čitatelja. Konkretno kod njih u selu jedan primjerak »Hrvatske riječi« pročita više osoba, osobito ako su zastupljeni članci vezani za njihovo mjesto i ljude.

Član HKUD »Vladimir Nazor« Zoran Čota rekao je kako mu smeta veća pozornost koja se daje netrpeljivosti i svađama u našoj zajednici i da bi u

tjedniku trebali biti zastupljeniji pozitivni primjeri. Član Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ« Slaven Bačić naveo je kako smatra da su ovakvi negativni primjeri žutog tiska manje zastupljeni otkada je na mjestu urednika Jasminka Dulić.

Mirko Kopunović, zadužen za dopisništvo u »Hrvatskoj riječi«, naglasio je kako su novine otvorene za suradnju te bi se netko trebao angažirati i slati vijesti iz svoje sredine, a te će vijesti dobiti mjesto u tjedniku. Spomenuo je primjer Sonete, koja nije veliko mjesto, ali je stalno zastupljena zahvaljujući Ivanu Andrašiću koji odlično radi svoj posao.

Urednik lista »Miroljub«, prof. Matija Đanić istaknuo je kako je onedavno Sombor više zastupljen u Hrvatskoj riječi te se nada kako će to doprinijeti većem zanimanju građanstva. Naglasio je da list »Miroljub« surađuje s »Hrvatskom riječi« i u obliku reklame koja izlazi na stranicama lista HKUD-a »Vladimir Nazor«, što je isto poticaj građanstvu za čitanje našeg lista. Slaven je Bačić je predložio promociju lista »Miroljub« u Subotici.

Stipan Katačić, predsjednik HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega, zadovoljan je objavljivanjem vijesti iz njihove sredine jer imaju dva dopisnika podrijetlom iz Bačkog Brega. Rekao je kako se čitatelji Berega većinom bave gospodarstvom i da poslije napornog rada nađu veoma malo vremena za čitanje tjednika, ali čitaju vijesti vezane za njihovu sredinu.

Predstavnik udruge »Bodrog« iz Bačkog Monoštora Željko Šeremešić rekao je kako treba vidjeti koja je struktura i starosna dob onih koji čitaju »Hrvatsku riječ«. Smatra da je možda problem što je list pisan hrvatskim književnim jezikom, te to možda predstavlja problem starijim čitateljima, a kao rješenje naveo je da bi svaki dopisnik trebao pisati svojim pismom, odnosno dijalektom, te bi i to bio jedan od načina da se sačuva ikavica.

Z. G.

Slavlje u Baji uvećao predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić

Obilježena 320. obljetnica doseljenja bunjevačkih Hrvata

»Burna je prošlost naše bunjevačke grane na ovim prostorima u stalnoj borbi za opstankom, očuvanjem jezika, naše mile ikavice, vjere, običaja i nacionalne svijesti o pripadnosti hrvatskom narodu«, naglasio je Joso Šibalin

U suorganizaciji Bačkog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj i Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, u subotu 31. svibnja, u Baji je prigodnom svečanošću obilježena 320. obljetnica doseljenja bunjevačkih Hrvata u Bačku. Priredbi je, kao jedan od pokrovitelja, nazočio *Luka Bebić*, predsjednik Hrvatskoga sabora, koji je svojom nazočnošću uvećao slavlje bačkih Hrvata.

Nakon okupljanja na terasi Hotela »Dunav«, smještenom na glavnome bajskom trgu, Trgu svetog Trojstva, okupljeni uzvanici i domaćini uputili su se u župnu crkvu svetog Antuna Padovanskog, nekadašnju franjevačku crkvu, gdje je s početkom u 10 sati služena svečana misa na hrvatskom jeziku koju su koncelebrirali fra *Miro Šego*, gvardijan samostana Svetog Duha u Humcu i fra *Ivan Holetić* iz Subotice koji redovito, svake po-

sljednje nedjelje u mjesecu, služi hrvatsku misu u Baji.

Okupljene, a među njima posebno predsjednika Hrvatskoga sabora Luku Bebića i veleposlanika RH u Budimpešti *Ivana Bandića*, je pozdravio župnik *Mathias Schindler*, povjerenik kalačke nadbiskupije za nacionalne manjine, podsjetivši na povijesni doprinos Hrvata u životu župne zajednice i grada Baje. Misa je uljepšana pjevanjem crkvenog zbora na čelu sa *Šandorom Trskićem*, a u pratnji župnoga kantora. U svojoj prigodnoj poropovjedi, fra *Miro Šego* osvrnuo se na ulogu i značaj obitelji, crkve i domovine u životu i u životu kršćanske zajednice, pa i bačkih Hrvata koji su 1936. prvi put obilježili obljetnicu doseljenja na izvoru Bune postavljanjem spomen ploče i prisjećanjem na zemlju podrijetla.

SVEČANOST: Nakon mise u predvorju Gradske kuće održana

je mala svečanost uz polaganje vijenaca kod spomen ploče postavljene povodom 300. obljetnice doseljenja bunjevačkih Hrvata, a obnovljene 1996. godine. »Burna je prošlost naše bunjevačke grane na ovim prostorima u stalnoj borbi za opstankom, očuvanjem jezika, naše mile ikavice, vjere, običaja i nacionalne svijesti o pripadnosti hrvatskom narodu«, naglasio je uz ostalo *Joso Šibalin*, predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, prisjećanjem na istaknute nositelje prosvjetnog i duhovnog života među podunavskim Hrvatima, na franjevce Bosne Srebrene, na ulogu bajskog franjevačkog samostana i visoko učilište, koji su iznjedrili velikane poput *Luke Čilića*, *Grgura Peštalica* i fra *Emerika Pavića*. Kako reče, u 19. stoljeću njihovo je djelo nastavio biskup *Ivana Antunović* preporoditelj bačkih Hrvata, koji je svoje sljedbenike dobio u osobi *Grge Jasenovića*, zatim *Ivana Petreša*, *Antuna Karagića* i *Miše Jelića*. Nakon prigodnih riječi, vijence su položili predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić, parlamentarni

zastupnik *Peter Marfai*, dogradonačelnik Baje *Lajos Bucsu*, predsjednici HDS-a, SHM-a *Mišo Hep* i *Joso Ostrogonac*, a u ime bačkog ogranka, županijske hrvatske samouprave i hrvatskih samouprava u Bačkoj *Angela Šokac Marković*.

U dvorani »Borbiro« Gradske kuće u Baji predstavljena je galerija »Alvona« iz Labina izložbom radova iz grafičke mape »13. Nova Art Histriae-Signum Temporis«, koju je u nazočnosti brojnih uzvanika otvorila dogradonačelnica Labina *Liliana Vale*.

Nakon intoniranja mađarske i hrvatske himne, u vijećnici Gradske kuće održana je spomen sjednica. Okupljene uzvanike pozdravio je predsjednik SHM-a *Joso Ostrogonac*, među njima brojne uzvanike, predstavnike diplomatskih službi RH u Budimpešti i Pečuhu, parlamentarne zastupnike, predstavnike grada Baje i hrvatskih samouprava u Bačkoj.

NOVA POVIJEST: Okupljenima se prigodnim riječima prvi obratio predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić, uputivši srdačne čestitke prigodom značajnog jubi-

Predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić

leja bunjevačkih Hrvata. Između ostalog on je naglasio kako su dan ranije proslavili 18. obljetnicu novog Hrvatskog sabora. Prisjetivši se 1990. godine, kada je nakon prvih demokratskih parlamentarnih izbora osnovan Hrvatski sabor, čijim je osnutkom započela nova povijest suverene, demokratske hrvatske države. Hrvatski je sabor, nastavio je Bebić, puno stariji, jer je 925. godine izabrao prvog kralja iz Trpimirovićeve dinastije, dakle jedan od najstarijih u svijetu. Suvremeni je Hrvatski sabor donio takozvani Božićni ustav 22. prosinca 1990. godine kada je člankom 10. obvezan skrbiti o Hrvatima diljem svijeta. Hrvatska država skrbi o jednoj velikoj hrvatskoj zajednici u Bosni i Hercegovini u kojoj su Hrvati konstitutivni narod.

»Jedna od najznačajnijih hrvatskih grana je u Republici Mađarskoj, a hrvatska je država dužna prema spomenutom članku svog Ustava također skrbiti i o Hrvatima u Mađarskoj. Vi imate bogatu prošlost, povijest koja seže stoljećima unazad, ali ono što zadivljuje, to je da ste Vi u tim teškim vremenima, kada ste se uselili, a i kasnije je bilo tih teških vremena, sačuvali svoju nacionalnu svijest, jezik, kulturu, što je jedan od temelja izvanredno dobrih međudržavnih odnosa između Republike Hrvatske i Republike Mađarske«, naglasio je uz ostalo Luka Bebić, dodavši kako će Hrvatski sabor učiniti sve da pomogne u očuvanju jezika, kulture i obrazovanja. Istaknuo je i vrlo dobre, prijateljske odnose s Republikom Mađarskom, izrazivši uvjerenje da će Hrvatska uskoro postati članicom europske obitelji. Istaknuo je i razvojne planove Hrvatske na polju izgradnje autocesta i prometne infrastrukture čime će

Misa se služila u crkvi sv. Ivana Padovanskog

doprinijeti integraciji, komunikaciji, zbližavanju i boljem razumijevanju europskih naroda na ovim prostorima.

PREDAVANJA: Okupljenima se obratio i parlamentarni zastupnik *Peter Marfai*, koji je u ime predsjednice Mađarskog parlamenta *Katalin Szili*, pokrovitelja s mađarske strane, pozdravio skup povodom obilježavanja 320. obljetnice bunjevačkih Hrvata, koji su dali doprinos obogaćivanju društvenog i kulturnog života grada Baje. Ujedno je pročitao i pismo Katalin Szili upućeno sudionicima bajske svečanosti povodom proslavljanja ove značajne obljetnice.

Održana su i dva prigodna predavanja. Prof. dr. *Dinko Šokčević* iz Pečuha održao je kratko izla-

ganje o nacionalnoj reintegraciji bunjevačkih i šokačkih Hrvata, a *Naco Zelić* iz Zagreba o izdavaštvu, knjigama i piscima bačkih Hrvata od *Mihajla Radnića*, koji se svojom knjigom javlja 1683. godine, do danas i do suvremenih autora na prostoru Bačke, u Srbiji i Mađarskoj, kao svjedočanstvu o opstojnosti pisane hrvatske riječi na ovim prostorima. Govorio je i o ulozi kulturnih središta u prošlosti, prvo Budima i Baje, a kasnije Subotice. Spomenuo je i bogatu bibliografiju bačkih Hrvata, koja broji oko 1000 naslova, posebnim istaknuvši *Antu Sekulića*, najplodnijeg autora s 53 naslova i puno više studija i članaka.

Kako je uz ostalo rekao dr. Šokčević, proces nacionalne integracije, odnosno reintegracije, bunjevačkih i šokačkih Hrvata na ovim prostorima u Bačkoj i Mađarskoj tekao je otežano i puno sporije nego u Hrvatskoj. Nacionalna reintegracija za bačke Hrvate zapravo je vraćanje korijenima. Prema njegovim riječima prije 320 godina doseljena je posljednja, i to manja grupa bunjevačkih Hrvata.

Predsjednika Hrvatskoga sabora Luku Bebića, i uzvanike bajske svečanosti pozdravio je gradonačelnik Baje *Zoltan Révfy*, zaželjevši dobrodošlicu i naglasivši doprinos bunjevačkih Hrvata u prošlosti i sadašnjosti grada. Predsjednik Hrvatskog sabora, osvrnuvši se na

tekovine samostalne i demokratske Hrvatske, podsjetio je na važnost zaštite nacionalnih manjina, kojima su u Hrvatskoj osigurana prava po najvišim europskim standardima. Izrazio je nadu da će i hrvatska manjina dobiti svoga zastupnika u Mađarskom parlamentu, naglasivši da Hrvatska podupire euroatlantsku integraciju svih Republika bivše Jugoslavije; Bosne i Hercegovine, Srbije, Makedonije i Kosova čime će se osigurati komunikacija, razumijevanje među narodima i među nacionalnim manjinama na ovim prostorima. Predsjednik Hrvatskog sabora uručio je predsjedniku SHM-a Josi Ostrogoncu povijesnu listinu o proglašenju neovisne Hrvatske s potpisima svih sudionika. Manifestaciji je prisustvovao i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Branko Horvat*.

Na otvorenoj pozornici Trga svetoga Trojstva koncertom Subotičkog tamburaškog orkestra, pod ravnanjem *Stipana Jaramazovića*, završena je svečanost. Mnoštvo okupljenih bačkih Hrvata na glavnom je gradskog trgu pokazalo da postoji potreba za ovakvim i sličnim okupljanjima. Priredena je i gastronska večer, kuhao se tradicionalni ovčiji paprikaš, a zaigralo se i veliko bačko kolo, koje je okupilo ne samo bačke Hrvate i ljubitelje bunjevačkog folklora, već i brojne simpatizere.

S. B.

U razgovoru: Luka Bebić i Mišo Hepp

Temeljem točke II. – 4. Programa zaštite i unapređivanja okoliša za 2008. godinu (»Službeni list Općine Subotica« broj 4/2008) Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša Općinske uprave Subotica, raspisuje

NATJEČAJ

Natječaj je namijenjen sufinanciranju projekata pravnih osoba, poduzetnika i udruga građana (skupine građana registrirane u skladu s pozitivnim propisima), na temu: **ODRŽIVI RAZVITAK U URBANIM UVJETIMA NA PODRUČJU GRADA SUBOTICE**. Cilj natječaja je promocija sustava vrijednosti održivog razvitka, zaštite okoliša i zdravih stilova života.

Aktivnosti koje će se podržati u okviru Natječaja su **AKTIVNOSTI** s ciljem stvaranja osjećaja osobne odgovornosti, zatim aktivnog i angažiranog odnosa građana prema stanju okoliša.

OPĆI UVJETI NATJEČAJA

Prijedlozi projekta se podnose na formularu (u tri primjerka tiskano i jedan elektronički zapis) koji se može dobiti u Službi za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša Općinske uprave, Subotica – Trg slobode 1, II. kat – ured 226, ili elektroničkim putem na siteu www.subotica.org.yu/Zastita-okoliša/Priopćenja.

Prijava na Natječaj treba sadržavati podatke tražene u formularu o nazivu, sjedištu i pravnom statusu nositelja projekta, s navedenim obrazloženjem projekta, ciljevima i aktivnostima u projektu, vremenu i mjestu realizacije projekta, očekivanim rezultatima i o iznosu sredstava koja su potrebna za realizaciju projekta.

Prijedlozi projekta koji ne sadrže sve gore navedene podatke ili nisu tematski opredijeljeni za gore navedeno područje, neće biti razmatrani zbog nezadovoljavanja tehničkih i programskih uvjeta Natječaja.

S nositeljem izabranoga projekta se zaključuje ugovor kojim se utvrđuju prava i obveze.

Prijedlozi projekta se podnose do 15. srpnja 2008. godine, Službi za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša Općinske uprave Subotica, Subotica – Trg slobode 1, u zatvorenoj kuverti s naznakom »PRIJAVA ZA NATJEČAJ - OKOLIŠ - NE OTVARATI«.

Prijedlozi projekta koji se ne dostave zaključno s 15. srpnja 2008. godine, neće se uzimati u obzir.

Sve dodatne informacije možete dobiti putem telefona 626-789, radnim danima od 8 do 12 sati, u razdoblju od 7. do 30. lipnja 2008. godine, kada možete preuzeti i formulare u uredu 226 na drugom katu Gradske kuće.

Konstitutivna sjednica Skupštine Grada

Konstitutivna sjednica Skupštine Grada bit će održana 3. srpnja, odlučeno je na konzultacijama stranaka i koalicija, koje su na izborima prešle cenzus. Prema izjavi predsjednika Općinskog odbora Demokratske stranke Saše Vučinića, to ostavlja dovoljno vremena do 19. srpnja, kada istječe krajnji zakonski rok, za razgovore o skupštinskoj većini i o izboru gradonačelnika Subotice i predsjednika Gradskog vijeća. Demokratska stranka je sa svojim koalicijskim partnerima na proteklim izborima osvojila najviše vijećničkih mjesta, ali nedovoljno da sama, bez drugih stranaka, formira gradsku vlast.

Školu završilo 1453 osmaša

Školsku 2007./2008. godinu u subotičkim je školama završilo ukupno 1453 osmaša, odnosno tridesetak manje nego prošle školske godine. Osmi razred završio je 1031 đak na srpskom i 422 učenika na mađarskom nastavnom jeziku. Na hrvatskom jeziku najstarija generacija završava sedmi razred.

Mjesta u srednjim školama ima više nego svršenih osmaša. U šest srednjih škola: Tehničkoj, Politehničkoj, Kemijsko-tehnološkoj, Medicinskoj, Ekonomskoj i Gimnaziji »Svetozar Marković« ima ukupno 1854 mjesta. Od toga na četvrtom stupnju u prvim razredima ima 1336 slobodnih mjesta, a na trećem stupnju ukupno 518 mjesta.

Počelo prijavljivanje za kvalifikacijske ispite

Od ponedjeljka, 2. lipnja, svršeni osnovci započeli su prijavljivanje za polaganje kvalifikacijskih ispita za upis u srednje škole. Prijavljivanje se obavlja u matičnim osnovnim školama. Kvalifikacijski ispit iz materinjeg jezika bit će održan 18. lipnja, a iz matematike dan kasnije. Konačni rezultati ispita bit će objavljeni 25. lipnja, a sljedeća dva dana predviđena su za popunjavanje i predaju liste želja. Službene liste želja učenika bit će objavljene 3. srpnja, a raspored učenika po školama, smjerovima i obrazovnim profilima 5. srpnja. Za prvi upisni krug u srednje škole predviđeni su 7. i 8. srpnja.

Formiran Stožer za praćenje žetvenih radova

U ponedjeljak je održana konstitutivna sjednica ovogodišnjeg Stožera za praćenje žetvenih radova. Za predsjednika je izabran zamjenik gradonačelnika Pero Horvacki. Već u idućih nekoliko dana početak će tehnički pregledi strojeva, koji će se koristiti u ovogodišnjoj žetvi.

Registriranim gazdinstvima isplaćeno više od 6,2 milijarde dinara

Ministarstvo poljoprivrede Srbije je na račune registriranih poljoprivrednih gazdinstava do sada isplatilo više od 6,2 milijarde dinara na temelju Uredbe o regresiranju repromaterijala u ratarskoj i povrtlar-

skoj proizvodnji. Do sada je novac po toj uredbi, koja registriranim gazdinstvima omogućava regres od 10 tisuća dinara po hektaru, dobila polovica od oko 412.000 registriranih. Obrada podataka za ostale podnositelje zahtjeva je u tijeku. Prema podacima Ministarstva poljoprivrede, za regres je iz proračuna izdvojeno oko 7,3 milijarde dinara.

Prosječna plaća oko 32.000 dinara

Prosječna neto plaća u travnju u Subotici je iznosila nešto malo manje od 32.000 dinara i veća je za oko 8 posto u odnosu na ožujak. Gospodarstvo Subotice bilježi prosjek od 29.000 dinara i rast od 7 posto, dok je u vangospodarskim djelatnostima, uz prosječnu plaću od oko 37.000 dinara, evidentirano povećanje plaća za 9 posto. Prosječna plaća u Sjevernobačkom okrugu u travnju je iznosila 30.500 dinara, a na razini Vojvodine nešto preko 33 tisuće dinara.

Preko granice 10.000 eura

Građani Srbije od ovog tjedna u inozemstvo mogu iznijeti po 10.000 eura, što je dvostruko više novca nego do sada. Stranci će isti iznos moći unijeti u Srbiju bez obveze prijavljivanja carini. Narodna banka Srbije ističe kako će se ovim odlukama značajno liberalizirati unošenje gotovine u zemlju i iznošenje iz zemlje do potpunog ukidanja tog ograničenja, a pojednostavit će se i procedura na granici.

Isplata starog deviznog duga

U ponedjeljak je počela isplata ovogodišnjeg obroka stare devizne štednje u ukupnom iznosu od oko 218 milijuna eura. Štednja je pretvorena u obveznice Republike Srbije serije A 2008 i one će biti isplaćivane u eurima ili, na zahtjev vlasnika, u dinarskoj protuvrijednosti, u gotovini na šalterima banaka, ili na račun. NBS podsjeća one koji do sada nisu konvertirali štednju u obveznice da će, kada to učine, moći naplatiti sve dospjele obroke. Deponenti Dabifment banke i Jugoskandika, koji do sada nisu dobili poziv moći će, nakon što dobiju poziv, pretvoriti štednju u obveznice i također naplatiti ovogodišnju i sve prethodno dospjele obroke, navela je Narodna banka Srbije.

Detektivi za vodu

Diplomu i zvanje »detektiva za vodu« primilo je u utorak 106 đaka prvaa, učenika Osnovne škole »István Széchenyi«. Diplomu im je uručio direktor subotičkog Javnog poduzeća »Vodovod i kanalizacija« Imre Cseke, na prigodnoj svečanosti koja je počela u simbolično vrijeme, u minutu do dvanaest, kako bi se još jednom ukazalo na značaj uštede vode.

Projekt je osmišljen prije nekoliko godina, nosi naziv »Akvarijus – postani i ti detektiv za vodu«, i provodi se uglavnom u osnovnim školama.

Povodom svjetskog dana zaštite okoliša koji se obilježava 5. lipnja, u proteklih mjesec dana stručnjaci iz »Vodovoda« i učiteljice iz škole, obrađivali su s đacima razne teme, kako bi ih naučili zašto je važno štedjeti vodu.

»Srpsko-hrvatski memento« u Beogradu

Obnavljanje kulturnih veza

Zajednica Hrvata Beograda »Tin Ujević« i Srpsko kulturno društvo »Prosvjeta« iz Zagreba predstavili su se, u nedjelju 1. lipnja, zajedničkim programom pod nazivom »Srpsko-hrvatski memento« koji je priredn u Studentskom kulturnom centru na Novom Beogradu. Riječ je drugom takvom susretu u protekle dvije godine, a planira se da susret postane tradicionalan.

Priredbu je otvorio poznati dramski umjetnik *Aljoša Vučković*, istaknuvši kako cilj susreta nije samo osnaživanje srpsko-hrvatske kulturne veze, već i stvaranje i obnavljanje atmosfere prijateljstva i razumijevanja koja je neophodna »ne samo našim državama, već u prvom redu, nama običnim ljudima koje su nove granice razdvojile«. »Svojim kulturnim radom i međusobnim zbližavanjem obnavljamo nekada jake kulturne veze koje su bile od koristi našim kulturama. Da su one i danas potrebne, svjedočite i vi koji ste danas ovdje ne samo da biste uživali u umjetničkom programu, već i kako biste svojom potporom dali doprinos jačanju kulturnih veza«, rekao je *Aljoša Vučković*.

»ZENIT – REPRINT«: Priredbu je otvorio zbor »Sv. Georgije« pod ravnanjem *Darka Jovanovića*. *Rade Dragojević*, tajnik SKD-a »Prosvjeta« iz Zagreba i *Sreten Ugričić*, direktor Narodne biblioteke Srbije, predstavili su zajedničko izdanje dviju kuća – reprint avangardističkog časopisa »Zenit«, čiji je pokretač bio *Ljubomir Micić*.

Sreten je Ugričić istaknuo kako je projekt »Zenit-Reprint« važan i kapitalan pothvat koji povezuje Zagreb i Beograd, Hrvatsku i Srbiju, na najplemenitiji način – umjetnošću. »'Zenit' je časopis koji je počeo izlaziti u Zagrebu 1926., a svaki, od četrdesetak izišlih brojeva, je drukčiji. Časopisi su uglavnom u standardiziranoj formi i izlaze periodično u istom formatu, dok je 'Zenit' izlazio uvijek drukčijeg izgleda, u smislu formata, grafičkog dizajna i samog sadržaja«, rekao je Ugričić te dodao da je »Zenit« uvršten u najužu i najelitniju grupu kulturnih spomenika cijeloga sveta u okviru UNESCO-

Priredbu je vodio Aljoša Vučković

Pronaći zajednički jezik

»**N**e treba nikoga čuditi što su se na ovaj korak i put odlučili krenuti zajedno predstavnici Zajednice Hrvata Beograda 'Tin Ujević' i Srpskog kulturnog društva 'Prosvjeta' iz Zagreba. Smatramo da se kroz kulturu, pjesmu, glazbu, film, najlakše pronalazi zajednički jezik kojim trebamo komunicirati. To neće ići lako i jednostavno, ali mi kojima je do toga stalo, moramo biti uporni i istrajni jer mi najbolje znamo i osjećamo s kakvim se sve problemima susrećemo u svakodnevnom životu«, rekao je *Stipe Ercegović*, predsjednik ZHB-a »Tin Ujević«.

oga projekta objavljivanja svjetske kulturne baštine u elektroničkoj i digitalnoj formi.

U programu je sudjelovao novinar *Danko Perić* koji je podsjetio da se ove godine obilježava stogodišnjica smrti srpskog književnika iz Hrvatske *Sime Matavulja*.

GLAZBENI PROGRAM: Članice ženskog pjevačkog društva »Banija« pri SKD-u »Zora«, odjevene u tradicionalnim nošnjama, imale su ekskluzivan i simpatičan nastup te su ispraćene iskrenim pljeskom.

Operni studio beogradskog Narodnog pozorišta predstavio je svoje izvanredne mlade umjetnike, *Anu Radovanović* i *Predraga Milanovića*, koji su, uz klavirsku pratnju *Srđana Jarakovića*, otpjevali dijelove iz Rossinijeve opere »Seviljski brijač«. Također, izvanredni i nadahnuti, s puno mladenačkog elana, nastupili su i *Vuk Zeković* i *Dejan Lukovac*, koji su otpjevali dijelove iz Puccinijeve opere »Bohemi«.

U okviru programa prikazan je dokumentarni film »Pravoslavne crkve Dubrovnika«. Film kronološkim prikazom pokušava pokazati kako se u Dubrovniku nekad živjelo skladno i u simbiozi svih njegovih žitelja s ciljem jačanja i napretka grada, te koliki je doprinos pravoslavnog življa tom prosperitetu. Osim tri pravoslavne crkve, u filmu je prikazan i muzej ikona i starih knjiga u samom središtu starog Dubrovnika.

Priredbu »Srpsko-hrvatski memento« podržali su Hrišćanski kulturni centar i Skupština grada Beograda.

H. R.

Učenica generacije u Sonti Valentina Klecin

Pun stol priznanja

Buduća gimnazijalka podjednako voli prirodne nauke i jezike * Karate je teška srca ostavila na korak do crnog pojasa * Izuzetno aktivna u crkvenoj mladeži u župi Sonta i u školi animatora * U budućnosti sebe vidi na studiju matematike

Piše: Ivan Andrašić

U četvrtak, 29. svibnja, na predstavljanju maturanata OŠ »Ivan Goran Kovačić« u velikoj dvorani Doma kulture u Sonti jedna je djevojka na pozornici izazvala je buru pljeska, koji je svjedočio o njezinoj popularnosti među vršnjacima. Ravnatelj škole Zvonko Tadijan prozvao je učenicu VIII. a odjeljenja *Valentinu Klecin*, kako bi joj uručio ne samo Vukovu diplomu, nego i zasebno priznanje, zvanje učenika generacije. Ova vrhunska učenica, perspektivna plivačica, eks-karatistkinja, pobožna vjernica, dobra prijateljica najvećem dijelu pripadnika svoje generacije, a iznad svega skromna i lijepo odgojena djevojka, dostojanstvenim korakom je prošla pozornicu, primila priznanja i s malo riječi, ali biranih i s puno emocija, u ime svoje generacije zahvalila ravnatelju, učiteljima i nastavnicima za sav trud kojega su uložili u njihovo obrazovanje. Nekoliko dana poslije ove veličanstvene fešte posjetili

smo Valentinu u obiteljskoj kući u Sonti. Na okupu je bila cijela obitelj. Valentina je pomagala u izradi zadaće prvašu, bratu *Stefanu*, a sestra *Anđela*, polaznica predškolske ustanove je risala. Majka *Elvira* i otac *Zlatko* ponosni su na svoju mezimicu. »Ponosan sam na ono što je Valentina do sada postigla. Raduje me da nije rob knjige, nego svoje vrijeme zna rasporediti tako da sve postigne. Svoje obveze planira sama, kako vidim, uspješno, a Elvira i ja sa svoje strane u cijelosti podržavamo takav njezin način rada.«, kaže za »Hrvatsku riječ« otac Zlatko. Kratko smo razgovarali i s Valentinom.

Kako postižeš odgovoriti svim obvezama koje su pred tobom?

Prvenstveno realnim planiranjem i dobrom organizacijom vremena. Od učenja se »ne ubijam« kampanjski, učim redovito, sustavno. Tako mi ostane vremena i za bavljenje sportom i za aktivnosti u crkvi. Plivanje svakodnevno tre-

niram u somborskom PK »Akvarius«, kod trenera *Radislava Opačića*. Osvajala sam i trofeje u svojim kategorijama. Imam zlato i dva srebra s mitinga, a najdraži mi je rezultat osvojeno šesto mjesto na državnom šampionatu. Aktivno sam trenirala i karate. Na korak do osvajanja crnog pojasa napustila sam ovaj meni dragi sport. Iz svojih planova morala sam ostaviti karate ili aktivnosti u crkvi. Dugo sam se lomila, bilo mi je jako žao karatea, no nadam se da sam dobro odabrala..

Kako si stekla cijelu ovu lepezu diploma i priznanja?

Moje solidno znanje u svim predmetima dovelo me je do sudjelovanja u velikom broju školskih natjecanja. Sve ove diplome su mi drage, a najdraža mi je ona za osvojeni drugo mjesto na natjecanju iz fizike. S nama je radila nastavnica *Zlata Grujić*, a ova diploma, koliko je moja, toliko je i njezina. Jako su mi draga i priznanja za uspjehe na natjecanjima iz srpskog jezika i književnosti, osobito zbog mojeg odjeljskog starješine *Miloratke Nikov*, koja mi je i usadila ljubav prema književnosti. Jedino mi je žao što moja generacija nije imala prilike izučavati i hrvatski jezik kao izborni predmet. Čovjek mora znati

tko je i što je, čovjek jednostavno mora ljubiti svoje i poštovati tuđe.

Zamijetili smo i tvoje aktivnosti u župi sv. Lovre u Sonti.

U crkvu idem od kad znam za sebe, a već dugo nedjeljom čitam molitvu vjernika, evanđelje i sve potrebno. Prošle godine uključila sam se u školu animatora, a redoviti sam sudionik susreta mladih, kako u našoj župi, tako i u drugima, u koje putujemo. U sklopu škole animatora uskoro ću i na hodočašće u Slovačku.

Što planiraš u budućnosti?

Prioritet će mi biti izobrazba. Namjeravam upisati prirodno-matematičko usmjerenje gimnazije u Somboru, a istodobno i nastaviti sa svakodnevnim treninzima u PK Akvarius. Zbog toga ću biti prisiljena natjecati se za prijam u učenički dom. Iako će mi, kako sam već rekla, izobrazba biti prioritet, velike su mi i ambicije glede plivanja, a nakon gimnazije, namjeravam upisati matematiku. S dobro isplaniranim vremenom, nadam se da ću uspjeti ostvariti planirano.

Neki bi rekli preozbiljno za njezine godine, ja bih procijenio da je Valentina samo realna i ambiciozna i od srca bih poželio što više mladeži takvoga kova u našoj zajednici. ■

U čast Ilije Okrugića

U svetištu Majke Božje Tekijske u Petrovaradinu u nedjelju, 8. lipnja, bit će priređena svečana akademija posvećena znamenitom svećeniku Đakovačko-srijemske biskupije, velikom graditelju crkve tekijske, književniku, pjesniku *Iliji Okrugiću*. Tema akademije bit će: Ilija Okrugić i tekijaska crkva. Svečanu sv. misu predvodit će župnik novobeogradske župe sv. Ivana Kapistrana, preč. *Marko Kljajić*, nakon čega slijedi kulturno-umjetnički program.

Na skupu će o samom tijeku gradnje, arhitektonskim odlikama i unutarnjem uređenju crkve govoriti *Davor Martinčić*, vrijedni izučavatelj petrovaradinske povijesti i Petar Pifat, voditelj svetišta.

U glazbenom dijelu programa sudjelovat će župni pjevači petrovaradinskih župa, te pjevački zbor HKPD-a »Jelačić«. Na koncu akademije položiti će se vijenac na Okrugićev grob, koji se nalazi uz samu tekijску crkvu.

P. P.

Uspješna sajamska priredba u Osijeku

U Osijeku je održana još jedna uspješna sajamska priredba, Sajam-Expo, od 29. svibnja do 1. lipnja, a objedinila je tri događaja u jednom: najstariji sajam, 16. međunarodni sajam graditeljstva i opreme, i najmlađi, 1. sajam obrazovanja Expert 2008. te 9. sajam obrtništva, pa su Osječani, ali i brojni gosti, ovoga vikenda mogli uživati. Na više od 5 tisuća četvornih metara Sajam je okupio 120 izlagača iz regije, ali i čitave Hrvatske, te susjednih zemalja Italije, Mađarske, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Srbije, te Austrije i Njemačke.

Nove poglede na sajmovanje u Osijeku iznio je novi direktor Osječkog sajma d.o.o. *Domagoj Hajduković*, naglasivši kako se Osijek i Slavonija,

SAJAM – EXPO 2008.

zapravo, logički nameću kao središte Transdanubijske regije i da samo treba valorizirati taj zemljopisni položaj, a pohvalio se kako sajamske priredbe u Osijeku posluju dobro i neovisno o gradskom proračunu. Prigodom otvorenja, govorio je još i osječko baranjski dožupan *Pavo Šarčević*, te zamjenica gradonačelnika Osijeka *Biljana Borzan*, koja je Sajam i otvorila.

Na štandu prijateljskog grada Subotice zatekli smo dogradonačelnika Subotice *Peru Horvackog*. »Nisam prvi put niti na Sajmu, niti u Osijeku. Mi s Osijekom imamo vrlo dugu i vrlo uspješnu suradnju, prije svega na gospodarskom planu, a potom i na kulturnom, znanstvenom, sportskom, a nastojat ćemo to još i pospješiti.«

Pročelnik Odjela za gospodarstvo i poljoprivredu *Mirko Ostrogonac*, također je zadovoljan posjetom Osijeku, i kaže kako su oni ovdje već posljednjih 8-9 godina, ali ta je suradnja bila aktualna i prije

Domovinskoga rata. Ističe i zadovoljstvo dugogodišnjom suradnjom, posebice na gospodarskom planu, no već sada poduzimaju korake da se pospješ suradnja i u oblasti poljoprivrede. Što se obrtništva tiče, postoji suradnja na razini obrtničkih komora ovih dvaju gradova, jer u Subotici je više od 3 tisuće obrtnika, no na žalost, neki obrti jednostavno izumiru.

Ima tu i novina, pa je direktorica *Ildiko Zede* predstavila Poslovni inkubator Subotice. »Kako i Osijek ima poslovni inkubator, došli smo razmijeniti iskustva i udružiti snage, jer zajedno ćemo biti jači. Mi u Subotici objedinili smo 14 tvrtki s više od 60 uposlenih, radimo tek drugu godinu i bilježimo hvale vrijedne rezultate«, kaže Ildiko.

Slavko Žebić

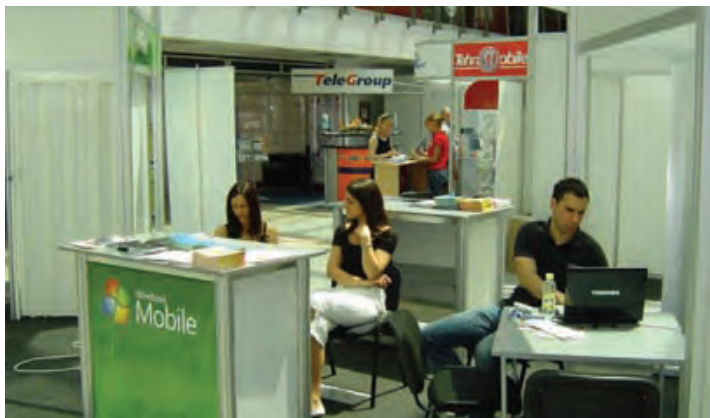
U Novom Sadu održana prva manifestacija o mobilnim i bežičnim komunikacijama

Mobile Fest 2008

Prva specijalizirana manifestacija posvećena mobilnim i bežičnim komunikacijama »Mobile Fest 2008« otvorena je 28. svibnja 2008. u Kongresnom centru »Master« Novosadskog sajma i to putem SMS-a. Za tri dana trajanja manifestacije posjetitelji su mogli upoznati najnovija dostignuća u svijetu telekomunikacija.

Tu jedinstvenu manifestaciju u našoj zemlji priredili su Novosadski sajam i kompanija »ITeam events«. Osnovna ideja koja je vodila organizatore jest činjenica da se više ne može zamisliti ni svakodnevni život, niti moderno poslovanje bez korištenja mobilnih i bežičnih uređaja. S obzirom na to da je tržište mobilnih i bežičnih komunikacija jedno od najbrže rastućih, namjera je bila da ovaj događaj predstavlja i svojevrsni presjek stanja.

Uvodno predavanje održao je državni tajnik Ministarstva za telekomunikacije i informatičko društvo dr. *Milenko Cvetinović*.

»Ovakvi skupovi su veoma važni i istodobno interesantni, jer sve više ovisimo od računala, ali i znamo da je informacija danas najveće bogatstvo i da je brzina reagiranja presudna«, rekao je dr. Cvetinović.

»Mobile Fest 2008« je nova manifestacija festivalskog i promidžbenog tipa posvećena mobilnim i bežičnim komunikacijama. Na jednom mjestu predstavljaju se mobilni operateri, internet provajderi, sustav integratori, vendori mobilnih i »wireless« tehnologija, kompanije za razvoj softvera. »Mobile Fest 2008« se sastojao iz dvaju dijelova: Mobile Expo – izložbeni dio smješten u auli Kongresnog centra »Master«, namijenjen širokom auditoriju, te konferencijski i prezentacijski dio, namijenjen menadžerima svih razina, projektantima rješenja, inženjerima razvoja, menadžerima prodaje mobilnih i bežičnih tehnologija, koji je održan u dvoranama Kongresnog centra.

Igor Kušeta

Tradicijska gospodarska manifestacija

Divan je kićeni Srijem

*U Nijemcima se od 15. svibnja do 12. srpnja održava tradicijsko – gospodarstvena manifestacija
»Divan je kićeni Srijem« * Nastupili su i HKC »Srijem« iz Srijemske Mitrovice i HKPD »Tomislav« iz Golubinaca*

KUD »Šokadija« iz Lipovca

U hrvatskom dijelu Srijema, u selu Nijemci, od 15. svibnja do 12. srpnja održava se jedanaesta po redu manifestacije »Divan je kićeni Srijem«, pod pokroviteljstvom općine Nijemci. Ova tradicijsko-gospodarstvena manifestacija utemeljena je 1997. godine, nakon mirne reintegracije okupiranog dijela Republike Hrvatske, u sklopu obilježavanja Dana općine Nijemci. U ovih jedanaest godina postojanja, a pogotovo otkako je suorganizator postala Hrvatska matica iseljenika Podružnica Vukovar, »Divan je kićeni Srijem« postala je središnja manifestacija koja povezuje Hrvate Srijemce s obiju strana granice i čini poveznicu s hrvatskim iseljeništvom.

SREDIŠNJA MANIFESTACIJA: Ovogodišnja manifestacija započela je 15. svibnja polaganjem

vijenaca za sve poginule branitelje na groblju u Nijemcima, misom zadušnicom u crkvi sv. Katarine, te Svečanom sjednicom Općinskog vijeća poglavarstva općine Nijemci u Velikoj gradskoj vijećnici. Nastavljena je sljedećeg dana konferencijom na temu prekogranične suradnje u sklopu koje je održano predavanje »Integrirana agro – prehrambena industrija u gornjojadranskoj regiji« i »Suradnja kao mogući razvojni alat u regiji«, a dan kasnije u Lipovcu je održan susret folklornih skupina na kojem su nastupila kulturno – umjetnička društva »Posavec« iz Vrbanje, »Samica« iz Novih Jankovaca, »Spačva« iz Donjeg Novog Sela, »Grančica« iz Deletovaca, »Sloga« iz Bapske, te HKPD »Tomislav« iz Golubinaca i HKC »Srijem« iz Srijemske Mitrovice. Streljačko natjecanje u gađanju po-

kretnih meta održano je 18. svibnja u Donjem Novom Selu, nakon nekoliko dana, 24. svibnja, u Deletovcima je održan »Susret pučkih pisaca«, a 25. svibnja u Apševcima »Ribičko natjecanje«. U Nijemcima je 30. svibnja održan »Sajam kulture, turizma i gospodarstva« i »Susret tamburaša u Srijemu« na kojem su nastupili tamburaški sastavi »Tambura band«, »Baje«, i »Deram« te tamburaški orkestar »Pajo Kolarić«.

JASNA PORUKA MLADIMA: »Veliko mi je zadovoljstvo što je ova tradicionalna manifestacija odavno prerasla okvire Općine i Šupanije i što je Srijem postao sinonim za Hrvatstvo, sinonim za hrabrost pokazanu u Domovinskom ratu, sinonim kako Hrvat čuva svoju domovinu. S druge strane manifestacija »Divan je kićeni Srijem« je jasna poruka mladima kako se čuva tradicija i običaji u kojima je sadržan duh naših pradjedova, duh hrvatske kulture, duh hrvatskog srca«, rekao je župan Galić. Na svečanom koncertu nastupila su kulturno – umjetnička društva »Dunav« iz Vukovara, »Apševački veseljaci« iz Apševaca, »Nadin« iz Benkovca, »Ivan Vitez Trnski« iz Nove Rače, »Ognjišta« iz Luga Brankovića iz Bosne i Hercegovine,

ne, »Šokadija« iz Lipovca i muška pjevačka skupina iz Babine Grede. Nakon koncerta i prigodnog vatrometa održana je i modna revija etno kreacija dizajnerice *Slavice Muse*. U nedjelju 1. lipnja u poslijepodnevnom satima održan je u sklopu Dana dječjeg stvaralaštva dječji mimohod, a nakon njega nastupile su dječje folklorne skupine kulturno – umjetničkih društava »Ivančica« iz Kutine, »Spačva« iz Donjeg Novog Sela, »Grančica« iz Deletovaca, »Bosut« iz Predgrađa, »Matija Gubec« iz Ilače, »Zvonko Ban« iz Jarmine, »Tomislav« iz Županje, »Lisinski« iz Vinkovaca, »Izvor« iz Rakovice, »Dunav« iz Vukovara i HKPD »Tomislav« iz Golubinaca.

Nakon dvomjesečnih brojnih događanja u Nijemcima i okolici ovogodišnji susret Srijemaca s obiju strana granice završit će 12. srpnja natjecanjem orača iz Vukovarsko – srijemske županije. Jedanaesti po redu »Divan je kićeni Srijem« i ove je godine ponovno zasjao bogatstvom srijemskih običaja i dugogodišnje tradicije u širokoj lepezi hrvatske kulturne baštine, ali i pokazao kako ta manifestacija nije samo pogled u prošlost, nego je i izraz naših novih potreba i pogled u budućnost Srijema.

Zlatko Žužić

Poveznica dviju osobenosti

Središnji dio manifestacije počeo je 31. svibnja u 11 sati slikarskom kolonijom, u 15 sati je održano natjecanje u spravljanju fiš-paprikaša, dok je središnja svečana priredba počela u 20 sati. Na početku svečanog koncerta goste je u ime organizatora pozdravio Ivica Klem, načelnik Općine Nijemci, saborski zastupnik i predsjednik Organizacijskog odbora rekavši kako je ovom manifestacijom poslana snažna poruka da naši Hrvati u Srijemu, Bačkoj i Banatu nisu zaboravljeni, da Hrvatska stoji iza njih i da će im pružati potporu i u budućim vremenima. Manifestaciju je svečano otvorio župan Vukovarsko – srijemske županije Božo Galić istaknuvši kako je hrvatska tradicijska kultura glavni most i poveznica dviju osobitosti koje su se stoljećima razvijale i pokazivale svu ljepotu i raskoš hrvatske kulture.

KUD »Nadin« iz Benkovca i
KUD »Sveti Mihovil« iz Galovca pokraj Zadra

Temeljem članka 27. točka 8., a u svezi sa odredbama članka 32. i 33. Statuta Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« sa sjedištem u Subotici, Trg cara Jovana Nenada broj 15/II., Upravni odbor raspisuje

JAVNI OGLAS

za izbor direktora Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«, Subotica, na mandatni period u trajanju od 4 godine

Osim općih uvjeta propisanih pozitivnim zakonskim propisima, kandidati moraju ispunjavati i posebne uvjete:

1. Visoka stručna sprema, VII./1 stupanj, društvenog ili humanističkog smjera
2. Najmanje 3 (tri) godine radnog iskustva i
3. Znanje hrvatskog jezika.

Kandidati su uz prijavu obvezni priložiti dokaze o ispunjavanju traženih posebnih uvjeta, kao i prijedlog programa rada Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« za mandatni period.

Prijave, s kraćim životopisom, na ovaj Javni oglas se podnose Upravnom odboru Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« u roku od 15 (petnaest) dana od dana objavljivanja, osobno ili poštom na adresu Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«, 24000 Subotica, Trg cara Jovana Nenada broj 15/II, obvezno s naznakom »Javni oglas za direktora«.

Neblagovremene, neuredne i nepotpune prijave neće se razmatrati.

Predsjednica Upravnog odbora Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«, Vesna Prčić, dipl. pravnica, v. r.

Objavljena lista vijećnika za subotički parlament

Izborno povjerenstvo grada Subotica je na svojoj sjednici održanoj 4. lipnja konstatiralo da su u zakonskom roku dostavljeni prijedlozi za vijećnike Skupštine grada Subotica. Na osnovu dostavljenih prijedloga povjerenstvo je donijelo Uvjerenja o izboru za vijećnika Skupštine grada Subotica:

1. Oliver Dulić »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
2. Lozika Jaramazović »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
3. Saša Vučinić »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
4. Modest Dulić »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
5. Silvija Arandelović »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
6. Pero Horvacki »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
7. Nenad Ivanišević »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
8. Zlata Kočik »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
9. Slavko Parać »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
10. Nebojša Janjić »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
11. Marinko Jadrijević »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
12. Marica Stankić »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
13. Darko Antelj »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
14. Zoltan Terek »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
15. Robert Santo »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
16. Josip Pereš »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
17. Olivera Radnić »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
18. Petar Balazević »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
19. Miroslav Evetović »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
20. Neven Višnjić »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
21. Marijana Čović »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
22. Branislav Kapor »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
23. Samir Rustemović »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
24. Zoran Marković »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
25. Siniša Skenderović »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
26. Zoran Čuk »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
27. Radomir Tošić »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
28. Bela Likar »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
29. Marta Aroksalaši Stamenković »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
30. Hrvojka Stantić »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
31. Marin Vidaković »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
32. Daniel Kovačić »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
33. Zoltan Borvari »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
34. Livia Joó-Horti »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
35. Maria Kern Šolja »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
36. Istvan Haško »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
37. Laslo Kerekeš »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
38. Endre Čuso »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
39. István Dobó »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
40. Đerd Bucko »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
41. Tibor Aladžić »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
42. András Ricz »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
43. Arpad Zaboš »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
44. Šime Ostrogonac »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
45. Eržebet Kováč »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
46. Sepsey Csaba »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
47. Almási Szilárd »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
48. Horvát Tihomir »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
49. Fogarasi András »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
50. Gojko Radić »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
51. Bogdan Laban »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
52. Tomislav Veljković »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
53. Bojan Popović »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
54. Laura Rajnović Evetović »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
55. Svetozar Marunić »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
56. Dragutin Soković »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
57. Isa Dautovski »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
58. Stevan Bakić »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
59. Radmilo Todosijević »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
60. Svetlana Stipanović »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
61. Igor Medanski »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
62. Ostoja Džever »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«
63. Branko Francišković »Za europsku Suboticu–DS–G 17 PLUS–DSHV-SDP- Boris Tadić«

[illegible]

Tajnik izbornog povjerenstva
Branislav Vitasović, dipl.pravnik

Uređuje se knjižnica u HKPD »Vladimir Nazor« u Somboru

Tihi prijatelji

SOMBOR – HKUD »Vladimir Nazor« od samog osnutka njeguje i čuva pisanu riječ u svojim brojnim knjigama, koje čuva njihova knjižnica. Od 1936. godine osnivači i uprava ove udruge su zaduživali ugledne ljude – ljubitelje knjige, da skrbe o osnivanju knjižnice, evidenciji, kupovini i nabavi knjiga. Prvi je za knjižnicu bio zadužen *Josip Tumbas*, zatim *Milan Jagić*, *Mato Kovač* i *Julija Bakić*. Za knjižnicu brinu i *Stipan Periškić*, *Matija Tucakov*, *Pavle Periškić*, *Milan Bajić* i *Ivan Kovač*. Ovi su ljudi o »Nazorovoj« knjižnici brinuli gotovo do kraja dvadesetog stoljeća. Početkom dvadeset prvog stoljeća dobio je HKUD »V. Nazor« dosta knjiga na dar, a neke i sami tiskaju. Postojeći fundus knjiga udruge se širi i sve je više potreban rad, ali i stručnost.

Jedna točka dnevnog reda na sjednici Upravnog odbora, održanoj studenoga prošle godine, bila je sređivanje knjižnice. Svoje usluge ponudila je *Marija Maširević*, koja ima certifikat za rad u knjižnici. Ona uz pomoć *Alojzija Firanja* uređuje knjižnicu i vrši upis knjiga u knjigu inventara. Ormari su popunjeni knjigama, koje su složene po abecednom redu. Radnu ekipu su činili – *Marija Maširević*, *Marija Firanj*, *Valentina Gromilović*, *Lidija Jobađi*, *Snežana Tošanović* i *Mario Kirasić*.

O knjižnici HKUD-a »Vladimir Nazor« razgovarali smo s predsjednikom kulturnog savjeta *Alojzijem Firanjom*. On nam je rekao da je osnovan odbor koji pomaže *Mariji Maširević*

voditi knjižnicu. Ona će biti otvorena za sve koji žele čitati. U planu je, kako kaže *Firanj*, da se napravi prava čitaonica, gdje će se moći čitati dnevni, tjedni i mjesečni tisak, koji Društvo

redovito dobiva. Sve to bi bilo na raspolaganju članovima knjižnice.

»Volim elektroničke medije, jer se na kraći i mnogo jednostavniji način može doći do određenih informacija, ali volim i knjige, jer su one tihi prijatelji koji čekaju čitaoca da mu ponude ono što želi. Knjiga je neuništiva, ona je nenaumljiva i u sjeni strpljivo čeka svoje vrijeme da čitatelju pruži svoje usluge«, rekao je *Alojzije Firanj*.

Z. G.

Ekipa »Nazora« uredila je knjižnicu

EUROPEADA 2008 - Švicarska

Uspješan start na nogometnom EP nacionalnih manjina

Nogometna reprezentacija vojvođanskih Hrvata uspješno je završila uvodni dio nastupa na Prvom europskom nogometnom prvenstvu za nacionalne manjine EUROPEADA 2008, koje se igra u Švicarskoj od 31. svibnja do 7. lipnja 2008. godine. U tri kvalifikacijska susreta naši su nogometaši zabilježili dvije pobjede i jedan poraz i zauzeli drugo mjesto u skupini, koje ih vodi u daljnju fazu natjecanja. Prvi susret na prvenstvu odigran je 1. lipnja u gradiću Vella, pred oko 100 gledatelja, protiv reprezentacije Roma iz Mađarske, koja je bila spretnija i pobijedila rezultatom 2:0. Unatoč dobroj igri i nekoliko izvršnih prilika lopta nikako nije htjela u protivnički gol, a kako to u nogometu često biva, protivnici su iskoristili svoje prilike i postigli dva pogotka za pobjedu. Inače, reprezentacija Roma iz Mađarske sastavljena je od aktivnih nogometaša koji igraju u II. i III. mađarskoj ligi. Kuriozitet predstavlja činjenica kako je susret odigran na nadmorskoj visini od 1500 metara. Za reprezentaciju Hrvata iz Vojvodine nastupili su: 1. *Antunić*, 2. *Ilovac*, 3. *Nimčević*, 4. *Mračina*, 5. *Bedečković* (kapetan), 6. *Saulić*, 7. *Lukač*, 8. *Babić* (*Vizin*), 9. *Tumbas* (*Ostrogonač*), 10. *Kekezović* i 11. *Memišević* (*Patarčić*). Izbornik: *Marinko Poljaković* U drugom susretu igranom pod reflektorima u mjestu Trinu, pred također

100 gledatelja, naši su nogometaši uvjerljivo pobijedili reprezentaciju njemačke manjine iz Danske rezultatom 12:1.

Važnu pobjedu, koja je donosila realne izgleda za plasman na drugo mjesto u skupini i prolaz u nastavak natjecanja izborili su: 1. *Antunić* (*Miković*), 2. *Ilovac* (*Ostrogonač*), 3. *Nimčević*, 4. *Mračina*, 5. *Bedečković* (kapetan), 6. *Saulić*, 7. *Lukač*, 8. *Babić* (*Memišević*), 9. *Patarčić*, 10. *Kekezović* i 11. *Skenderović*.

Izbornik: *Marinko Poljaković*

Osrednja momčad Nijemaca iz Danske nije se mogla dostojno oduprijeti silovitoj igri reprezentacije Hrvata iz Vojvodine, te je, s 3 gola *Mračine*, *Kekezovića* i *Lukača*, 2 gola *Patarčića* i golom *Nimčevića*, ostvarena visoka pobjeda od 12:1.

U posljednjem susretu kvalifikacijske skupine izborna je još jedna visoka pobjeda (22:2) protiv reprezentacije Sjeverne Frizije (danska manjina u Njemačkoj) s kojom je potvrđen prolaz u četvrtfinale nogometnog EP za nacionalne manjine EUROPEADA 2008. Za prolazak u polufinale protivnik je reprezentacija Nijemaca iz Poljske.

Petar Kuntić, koordinator reprezentacije

Jučer, 5. lipnja, diljem svijeta obilježen Svjetski dan zaštite životnog okoliša

Sačuvajmo ono što sm

Ako ste jučer umjesto auta vozili bicikl, ako ste napisali esej na ekološku temu, ako ste zasadili mlado drvo, ako ste otpad odvojili za reciklažu, ako ste se uključili u neku ekološku udrugu, učinili ste pravu stvar

Jučer, 5. lipnja, diljem je svijeta obilježen Svjetski dan zaštite životnog okoliša. Bila je to prigoda još jednom uputiti poziv, dapače vapaj, najrazvijenijim zemljama svijeta, te industrijskim proizvođačima, i velikim i malim, da u svoje proizvodne programe i profitne planove ugrade ekološke standarde, jer s postojećim trendom razvoja – globalno će nam zagađivanje doći glave. Svima. I bogatima i siromašnima. I velikima i malima.

Razvoj ekološke svijesti na prijelomu milenija postao je imperativ opstanka čovječanstva. Ne učinimo li sve što je u ljudskoj moći, bit ćemo kažnjeni. To nam poručuju i duga razdoblja ekstremnih vrućina, otapanje leda na polovima, suvremene, ranije nepoznate bolesti.... Može li se odgovornost prema budućnosti i potomcima suprotstaviti profitnoj grabeži? To je pitanje svih pitanja na koje za sada nemamo pouzdani odgovor.

I zato, ako ste jučer umjesto auta vozili bicikl, ako ste napisali esej na ekološku temu, ako ste zasadili mlado drvo, ako ste otpad odvojili za reciklažu, ako ste se uključili u neku ekološku udrugu, učinili ste pravu stvar. Svaki je pojedinačni i mali korak dio jednog

o od potomaka posudili

velikog, zajedničkog koraka. I, ako od svih 365 dana u godini napravimo dan kao 5. lipnja, svojoj ćemo djeci s osmijehom vratiti ono što smo od njih posudili – život na Zemlji.

Svjetski je dan zaštite okoliša, 5. lipnja, inače, ustanovila Skupština Ujedinjenih naroda 1972. godine, kako bi označila važnost održavanja Stokholmske konferencije o ljudskom okolišu. Naime, na svom 27. zasjedanju Skupštine Ujedinjeni su narodi usvojili sve preporuke Stokholmske konferencije i Rezoluciju o osnivanju Programa UN za okoliš.

Stokholmska konferencija održana je od 5. do 16. lipnja 1972. u Švedskoj. Tada se okupilo više od 1200 predstavnika iz 113 država, te više od 500 promatrača raznih vladinih i nevladinih organizacija. Rezultati konferencije su rezimirani u nekoliko osnovnih dokumenata, od kojih je Deklaracija o zaštiti okoliša najznačajnija. Ta konferencija općenito se smatra prekretnicom u radu UN, ali i u aktivnosti svih čimbenika na zaštiti okoliša, jer je ona svojim sadržajem i usvojenim dokumentima intenzivnije i organiziranije pokrenula svijet na zaštitu okoliša.

Z. P.

Festival »Novi Sad s ljubavlju« ugostio je dvoje hrvatskih izvođača

Josipa Lisac i Livio Morosin u Novom Sadu

Glavni je gradski trg u Novom Sadu, Trg slobode, tijekom ljeta već tradicionalno mjesto na kojem se svakoga vikenda isprepliću različiti ritmovi, izmjenjuju mnogo-brojni izvođači, dobra atmosfera i glazba. Povod za to je festival »Novi Sad s' ljubavlju«, u organizaciji udruge građana »Synthesis media«, a pod pokroviteljstvom Poglavarstva grada Novog Sada koji je i prošle godine bio odlično prihvaćen od strane publike, Novosađana i njihovih gostiju.

Festival je počeo 9. svibnja, a do 8. srpnja ugostiti će izvođače kao što su – *Emir Kusturica* i njegov »No Smoking orchestra«, grupa *Van Gogh*, *Ana Stanić*, *Legende* i mnoge druge. Smisao festivala je raznolikim programom svakom Novosađaninu ponuditi nešto što će ga privući na Trg.

LIVIO MOROSIN: Ove je godine, po prvi put, upriličen »Dan dobrosusjedskih odnosa«. U četvrtak, 29. svibnja, nastupili su *Ya-Ya Royanov* iz Bugarske i *Livio Morosin* iz Hrvatske. Livio je Morosin najavljen kao glazbeni ambasador svoje zemlje. »Vjerujem da ovdje među vama ima najmanje dvadesetak Istrijana«, tim je riječima Morosin pozdravio pristune, misleći vjerojatno na istarski mentalitet koji je najbliži vojvođanskom.

Inače, Livio Morosin jedan je od najboljih hrvatskih autora pop-rock i etno glazbe. Svoju je karijeru započeo s grupom »Gustaph i njegovi dobri duhovici«. Godine 1993. u suradnji s *Aleonom Vitasovićem* izdaje singl »Ja ne morem bez nje« koji postiže ogroman uspjeh, a već sljedeće godine izlazi album »Gušti su gušti«, ponovno u suradnji sa Vitasovićem, koji je prodan u više od 70 000 primjeraka. S grupom »Anelidi« izdaje album »I Anelidi su bili crnci«, s kojeg je hit

Osebuju glas odzvanjao trgom: Josipa Lisac

bila pjesma »Tri naranče«. U suradnji sa etnomuzikologom *Dariom Marušićem* izdaje album »Bura tramuntana« koji je nagrađen Porinom, najznačajnijom hrvatskom glazbenom nagradom, u kategoriji najboljeg albuma etno glazbe. Livio Morosin nagrađivan je i na mnogim festivalima, kako u Hrvatskoj, tako i u Sloveniji i Bosni. Publici je poznat i po albumu »Orihi Orihi« koji je snimio s čuvenim glumcem *Radom Šerbedžijom*. Novosađski je koncert bio odlična prigoda za retrospektivu ovog glazbenika izvan svih klisea. Izveo je svoje najveće hitove, ali u potpuno novim aranžmanima i u izvedbi živoga benda.

JOSIPA NA TRGU: Jedna od glavnih zvijezda Festivala svakako je velika »ex yu« umjetnica, *Josipa Lisac*, koja je nastupila u subotu 31. svibnja. Da je Josipa bila rado viđena i s nestrpljenjem iščekivana u ovom gradu, svjedoči

činjenica da je njezin nastup bio iznimno posjećen. Naročito burno pozdravili su je pripadnici srednjih generacija, no nije izostala ni mlađa publika koja je s Josipinim pločama u rukama pjevala sve njene pjesme.

Uvijek ekstravagantna, odjevena u svom »fazonu«, Josipa je priznala da ima tremu pred novosađskom publikom, naročito zbog toga što je upoznata s programom festivala na kojem nastupaju eminentni izvođači. »Mislila sam da će biti hladno, pa sam se odjenula toplije, a zapravo sam vam htjela pokazati da idem na fitness«, našalila se Lisac misleći na uske hlače koje je odjenula. »Svida mi se što cvjeta lipa, posebno volim taj miris jer me podsjeća na baku iz Podravine ispred čije je kuće uvijek bila lipa«, prokomentirala je Josipa objašnjavajući publici da se ovdje osjeća kao kod kuće.

Publika je oduševljeno pozdravila sve pjesme, a njezin osebuju glas odzvanjao je cijelim trgom. Uz podršku gitariste i velikog suradnika *Elvise Stanića* koji ju je uz ostatak benda pratio, predstavila je svoju novu pjesmu »Tisuću razloga«. Uz pozdrav publici »bili ste divni« na koji joj je publika uzvratila »i ti si divna«, Josipa je obećala da se uskoro opet vidimo i to u nekom zatvorenom prostoru.

Čini se da je »Novi Sad s ljubavlju« postao omiljeni festival Novosađana, ne zbog toga što je ulaz na sve koncerte besplatan, već zbog odlično izabranih izvođača i dobro osmišljenog programa. Ipak, gradski čelnici priznaju da će na ovaj festival, samo ove godine biti potrošeno 350 000 eura. Nadamo se da će »Dani dobrosusjedskih odnosa« također postati tradicija te da će i sljedećih godina Trg slobode, kako ističu organizatori, biti mjesto »na kome će se sudariti pozitivne energije, s kojeg ćemo slati dobre vibracije, na kome ćemo uživati u nastupima najpoznatijih umjetnika«.

Dijana Prčić

Dan dobrosusjedskih odnosa: Livio Morosin

HKUD »Ljutovo« gostovalo u Belišću

Dramska sekcija HKUD »Ljutovo« sudjelovala je na 30. memorijalu Dragutina Merca Nunoša i Ivana Nikolnikova Vanje u Belišću (Republika Hrvatska), koji se održava u spomen na dvojicu istaknutih kazališnih djelatnika u tom mjestu. Ljutovčani su u petak, 30. svibnja, u dvorani Amaterskog kazališta nastupili s predstavom »Ode Bolto na ogled«

Matije Poljakovića, u režiji Nandora Klinockog. Inače, na Memorijalu, koji traje oko mjesec dana, svakoga petka nastupaju amaterske kazališne skupine. Osim Ljutovčana, na Memorijalu ove godine sudjeluju skupine iz – Zagreba, Županje, Belog Manastira.

»Ovo je naše drugo gostovanje u Belišću. Članovi Amaterskog kazališta iz Belišća prošle su godine gostovali u Ljutovu na manifestaciji 'Mjesec kulture'«, kaže članica ansambla iz Ljutova Ana Ivković.

Inače, Dramska sekcija HKUD »Ljutovo« nastupa večeras (petak, 6. lipnja) na Smotri amaterskog dramskog stvaralaštva u Bajmoku. Predstava njihove dječje skupine pod nazivom »Meštani« bit će igrana u 19 sati, a komedija »Ode Bolto na ogled« najavljena je za 20 sati.

Festival dječjeg folklora u Tavankutu

U organizaciji HKPD »Matija Gubec« u nedjelju, 8. lipnja, u Domu kulture u Tavankutu održat će se XIII. festival dječjeg folklora »Djeca su ukras svijeta«. Ovogodišnji Festival poprimat će multikulturalni karakter, jer će, osim hrvatskih dječjih folklornih skupina, nastupiti mađarske i rusinske te slovačke dječje skupine. Očekuje se sudjelovanje ukupno devet kulturno-umjetničkih društava, čiji će najmlađi članovi pokazati svoje plesno umijeće. Početak je u 18 sati.

M. M.

Zvonko Sarić na stranicama internetskog projekta »Rastko«

U okviru projekta srbijanske elektroničke knjižnice »Rastko« (rastko.org.yu), pod žanrovskom odrednicom »signalizam«, objavljeni su tekstovi vezani za recentno stvaralaštvo subotičkog književnika Zvonka Sarića. Na portalu su dostupni tekstovi: »O prekovremenosti u romanu 'Prosjaki banket' Milovana Mikovića (tekst objavljen na hrvatskom jeziku)«, »Kolduslakoma« Jozsefa J. Feketea (tekst objavljen na mađarskom jeziku), te dva teksta na srpskom jeziku – »To mjesto gdje žive anđeli« Davida Keemana i »Sarić plays Sarić« Draganje Ramadanski, kao i tekst Zvonka Sarića »Provincijalizam – zdravi regionalizam« (objavljen na hrvatskom jeziku). Projekt »Rastko« je neprofitni i neovisni izdavački i kulturni pothvat posvećen umjetnosti, tradiciji i znanostima, koji je s javnim radom počeo u rujnu 1997. godine, a književni kritičari su ovime prikazali roman Zvonka Sarića »Prosjaki banket« u izdanju NIU »Hrvatska riječ«, kao i knjigu pjesama ovoga autora »Neonski zavrtnj«, u izdanju »Hrvatske čitaonice«.

Gospel i Jazz u subotičkoj katedrali

U nedjelju, 8. lipnja, u katedrali-bazilici svete Terezije u Subotici bit će održan koncert pod nazivom »Gospel i Jazz u katedrali«. Nastupaju Komorni zbor »Pro musica« i Jazz quartet, a dirigent je Csaba Paskó. Karte se mogu kupiti do 7. lipnja, radnim danom od 8 do 20 sati i subotom od 9 do 12 sati ispod Gradske kuće u Suvenirnici Gradskog muzeja. Cijena karte je 250 dinara. Početak koncerta je u 20 sati.

Predstavljanje knjige »Minimum in maximis« u Subotici

Knjiga Tomislava Žigmanova »Minimum in maximis: Zapisi s Ruba o nerubnome« (AGM, Zagreb 2007.) bit će predstavljena u četvrtak, 12. lipnja, u Gradskoj knjižnici u Subotici, s početkom u 19 i 30 sati. O knjizi će govoriti: urednica knjige Grozdana Cvitan (Zagreb), germanistica Snežana Ilić (Zrenjanin), filozof Alpár Losonczi (Temerin), filozof Dragan Prole (Novi Sad) i autor.

Riječ je o knjizi koja je dobila nagradu »Zvane Črnja« za najbolju knjigu eseja 2007. godine u Hrvatskoj. »Minimum in maximis« izvanredno je čista knjiga filozofskih eseja suvremena intelektualca, koji se zatekao istodobno na životnom rubu ('in minimis') i bačen u beskraj ('in maximis') svojih vremensko-prostornih i inih globalnih te globalističkih zadanosti. (...) Na pozadini suvremene hrvatske a svaštarske 'opće prakse', gdje se uporabni oblici i žurnalistička preklapanja i naklapanja svega i svačega dobrano udaljuju od uzorne europske esejistike, Tomislav Žigmanov, skroman kao Montaigne a logičan i prodoran kao Canetti, odlikuje se ostvarivanjem bitnih obilježja eseja kao diskurzivne književne vrste. U ta obilježja spadaju: osobna uvjerenja i stavovi, nepregledna mreža ulančanih značenja bačena preko suvremenoga smušenog svijeta, i prvorazredni znanstveni i književni funkcionalni stil suvremenoga hrvatskog jezika«, stoji u obrazloženju prosudbenog povjerenstva za nagradu »Zvane Črnja«.

Portal hrvatske kulturne baštine

Usrijedu je u Zagrebu predstavljen portal »Hrvatska kulturna baština« (www.kultura.hr), mrežno okupljalište arhivskih, knjižničnih i muzejskih digitalnih zbirki i digitalne građe. Riječ je o nacionalnom projektu kojim se želi potaknuti stvaranje novog digitalnog sadržaja, poboljšati njegovu dostupnost i vidljivost te promicati sustavan i ujednačen pristup digitalizaciji građe u kulturnim ustanovama. Portal hrvatske kulturne baštine je moderno web rješenje koje će omogućiti Nacionalnom projektu digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe da na jednom mjestu pohranjuje digitalizirane sadržaje u on-line bazi podataka u tekstualnom, slikovnom, video i audio obliku. Zamisao projekta je da se omogući ustanovama da digitaliziranu građu pohrane u zbirke na portalu kultura.hr, ili da ih postavljaju on-line na svojim web stranicama.

Projekt je pokrenulo Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, a kao nositelji u njemu sudjeluju Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Hrvatski državni arhiv i Muzejski dokumentacijski centar, na temelju Sporazuma o suradnji, koji je potpisan u ožujku 2007. godine. Trajat će tri godine.

»Nije kraj« na otvorenju Festivala Cinema City

Najnoviji film hrvatskog redatelja Vinka Brešana pod nazivom »Nije kraj« nastao u hrvatsko-srpskoj koprodukciji otvorit će Internacionalni festival filma i novih medija »Cinema City«, koji će u organizaciji Udruženja »Exit« od 14. do 21. lipnja biti održan u Novom Sadu.

Tijekom osam festivalskih dana bit će prikazano 135 filmova u okviru 14 različitih programskih cjelina, na sedam kino lokacija u gradu, od kojih će tri biti na otvorenom. Detaljne informacije o programskim cjelinama mogu se naći na www.cinemacity.org.

Đurđica Stuhlreiter, »Juma«, Naklada Bošković, Zagreb 2007.

U ludoj utrci za odgovorima

Ispisavši ovaj roman za djecu i mladež stilom jednostavnim i razumljivim, uspostavljajući tako i njegovu privlačnost, Đurđica Stuhlreiter je omeđila zapravo prostor ispunjen tugom, boli i prazninom koji jednako nasrću na sve protagoniste njezina rukopisa – i odrasle i djecu

Piše: Milovan Miković

O razdoblju u kojem mladi traže svoje mjesto u svijetu, često i dramatično, a odrasli ga zovu pubertet i adolescencija, Mark Twain je napisao: »... kako je moj otac bio glup kada sam imao 12 godina, sada mi je 21 i ne mogu shvatiti koliko je toga naučio u tako kratkom vremenu«. Vrijeme je to u kojem se tijelo i psiha mlade osobe danomice sustižu i pretječu, a ove su promjene burne i za njih često zbunjujuće. Mladi mijenjaju pogled na okruženje, a posebno prema roditeljima i najčešće ne bi htjeli raditi ono što im oni nalažu, a opet, još uvijek ne uspijevaju bez roditelja suočiti se s preprekama koje život nosi. Izvana gledano, smjenjuju se velike mijene raspoloženja, od prekomjerne razigranosti i »blesave nabrijanosti« do »zujanja«, beznadne neaktivnosti, tupo-odsutnog zurenja ili izležavanja u krevetu. Uistinu, mlada osoba nastoji pronaći vlastiti identitet i steći neovisnost, a često baš tada presudan utjecaj na mišljenje ima grupa vršnjaka kojoj pripadaju, a ne roditelji. Otuda nije neobično ukoliko češće ulaze u sukob s jednim ili s oba roditelja. Osim grupe kojoj pripadaju, mladi će se u potrazi za identitetom često poistovjećivati i s osobama iz javnog života, športašima, pjevačima, glumcima, piscima i dr. U tom razdoblju i preispitivanje vlastite seksualnosti može izazvati pometnju u glavi pubertetlije, odnosno adolescenta, stoga ne trebaju čuditi hirovite promjene njihovih stavova, budući da su sve to samo etape u krivudavom i gdjekada nesigurnom putovanju prema svijetu odraslih.

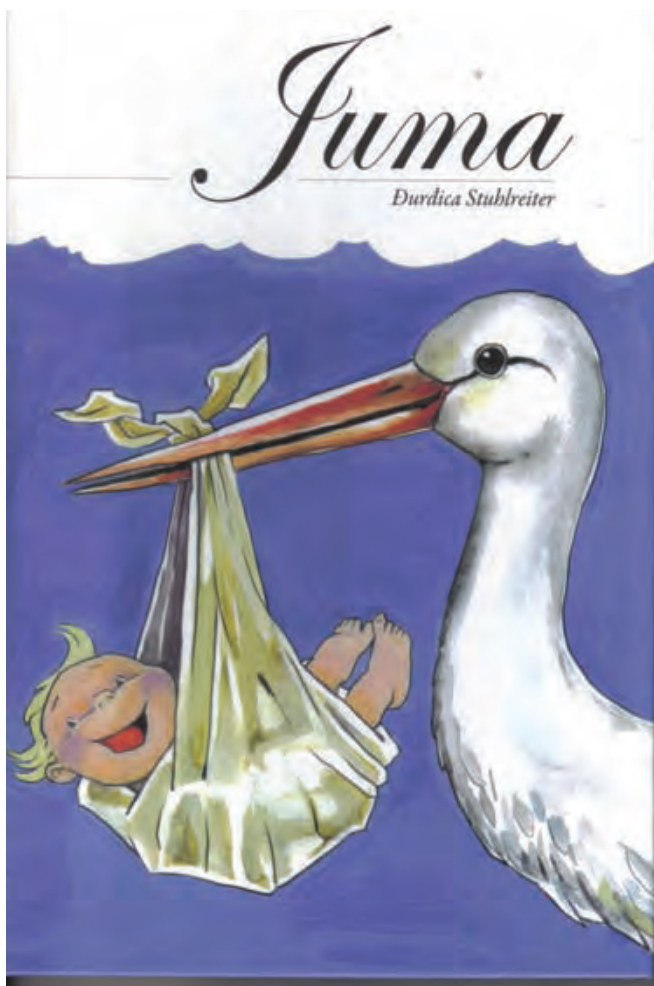
Napisati književno djelo o tom razdoblju – jednako je tako delikatno! Pogotovo ako se njime nastoji ostvariti rasvjeta iz Njenoga i Njegovoga motrišta, kao što je to učinila Đurđica Stuhlreiter u svojem romanu »Juma« (Naklada Bošković, Zagreb 2007.) podijeljenom u šest susreta, ili ako tko više voli poglavlja o susretima, u kojima su protagonisti Marija i Juraj. Slijedom sraza privlačenja i odbijanja, u čijoj su vlasti ovo dvoje mladih, ipak još djece, spisateljica obazrivo s primjerenom obzirnošću i finim humorom, uz dobro promišljenu i izraženu polisemiju, uvodi

čitatelja u raspoloženje kada se Juraj počeo osjećati glupo: »Umjesto da sam na nogometu, gledam tu balavicu kao u svjetsko čudo«. Uza sve, spisateljica pravi i paralelu prema roditeljima – Marijinoj mami Zdenki i Jurjevom ocu, imenom, a unekoliko i djelom, Romeu!

URBANA DJECA: Marija i Juraj su zapravo današnja urbana djeca, pomalo nalik na »travke

zarobljene u betonskim pukotinama«, koju odnekuda dobro poznajemo. Rastu oni uz roditelje, uznemirene, povrijeđene, ranjene neželjenim životnim obratima, svojevrsne brodolomnike, nošene i zapljuskivane plimom i osekom iz boca svih vrsta i veličina. I štošta se pitaju »u ludoj trci za odgovorima«. Tako se Marija rano počela boriti s hladnoćom koja ju pohodi kada god se sjeti prvog dana u školi, »žutog sunca što je sjalo poput dukata, dobro raspoloženih maslačaka«, toga dana kada je izgubila tatu i dvogodišnjeg brata u prometnoj nesreći. »O sedmogodišnjoj kćeri i majci koje su čekale njihov povratak, novine nisu znale ništa«. Sljedeći udarac Marija će zadobiti kada spozna da joj se majka radi toga beznažno odala čašici.

Juraj je bio među najboljim malim nogometašima, vješt s loptom kao malo tko, ali kojega nitko ne dolazi gledati, jer se njegov otac, makar je bio dobar majstor, prepustio alkoholu kada je njegova tvornica propala, u vrijeme kada je »i sve ostalo počelo propadati, lomiti se u komadiće koje nitko i ništa neće moći sastaviti«, a mama ih je napustila u očaju, obećavši sinu da će doći po njega čim se snađe – pa opet, Juru gledaju svi. I slažu se u jednome: za njega će se još čuti! I svi mu plješću, ne samo mame i tate, kao drugim desetogodišnjacima. Unatoč uspjehu »u srcu malog nogometaša šćućurilo se toliko pitanja i strepnje, toliko sumnji o kojima nije mogao govoriti«. Samo bi ponekad, kratko i skrivečki pogledao prema gledalištu, tješeći se kako je, uistinu, bolje što ondje ne vidi zaljubljanu siluetu svoga staroga, jer bi zacijelo došao pijan kao letva i osramotio ga pred svima. Tako je bilo i ovog puta, ali bacivši pogled prema gledalištu spazi djevojčicu tamne kose koju je već negdje sreo. Gdje? O

Najbolji dječji roman u 2007.

Djelo Đurđice Stuhlreiter »Juma« dobilo je nagradu »Mato Lovrak« za najbolji roman za djecu u protekloj 2007. godini. Nagrada će autorici romana biti uručena na ovogodišnjim 21. »Lovrakovim danima kulture«, koji se od 31. svibnja do 7. lipnja održavaju u Velikim Grđevcima, rodnom mjestu poznatog hrvatskog književnika za djecu Mate Lovraka (1899.-1974.). Ova je tradicionalna književna manifestacija ustanovljena s ciljem poticanja dječjeg stvaralaštva i stvaralaštva za djecu.

da! Sjetio se! Istom »đavolčići, koji su se uvijek budili kada bi se njih dvoje našli oči u oči, opet su zauzeli navijačke pozicije«. Stvari, međutim, neće ići baš sasvim u pretpostavljenom smjeru, pogotovu kada Marija i Jura saznaju kako njihovi roditelji, dugo već i zamišljeno oslonjeni o šank – Zdenka, na nekakvom dugotrajnom bolovanju i nezaposleni majstor Romeo – očekuju posjet rode, koja će im donijeti sestricu! A kada se to zbilo, počele su nevolje, koje je isprva nastojala riješiti Marija, preuzimajući svu brigu o njoj, opasno zanemarujući školu. Kada se za njih počela zanimati socijalna služba djevojčica Marija grozničavo traži rješenje, koje će joj se ukazati kada sretne Jurjevu majku Jasnu, koja se ipak vratila sinu, ali ne zna kako bi mu prišla. Marija joj u tome pomaže, njih dvije brzo nalaze zajednički jezik i na kraju s Jasninim povratkom doma u obitelj dolazi i jednogodišnja Juma, za koju njena majka Zdenka i ne haje, potopljena u piće.

Ispisavši ovaj roman za djecu i mladež stilom jednostavnim i razumljivim, uspostavljajući tako i njegovu privlačnost, Đurđica Stuhlreiter je omedila zapravo prostor ispunjen s tugom, boli i prazninom koji jednako nasrću na sve protagoniste njezina rukopisa – i odrasle i djecu. Ipak, sačuvala je tekst odveć tamnih

Bilješka o autorici

Đurđica Stuhlreiter rođena je 22. ožujka 1961. u Novoj Gradiški. Nakon završene gimnazije u rodnom gradu studirala je na Pedagoškom fakultetu u Osijeku. Kao profesorica hrvatskog jezika i književnosti radila je u školama u Osijeku, Našicama, Dežanovcu i Iloku. Trenutačno je zaposlena u dopunskoj školi za djecu hrvatskih građana u Subotici. Piše i objavljuje tekstove namijenjene mladima i nešto starijim čitateljima. Do sada je objavila slikovnicu »Kišna kap« (2001.), prevedenu na korejski i španjolski, roman »Biser iz parka« (2004.), koji se našao u užem izboru za nagradu »Grigor Vitez«, knjigu suvremenih bajki »Zvijezde i zvjezdice« (2005.) i roman »Juma« (2007.).

boja i teških tonova, pišući ga razigrano i prpošno, maštovito i uravnoteženo, s duhovito vodenim dijalozima, iako zahvaća u ne baš lijepo lice stvarnosti, uzimajući ga kao moralni poticaj za sazrijevanje djece razvedenih roditelja, dok neki od odraslih bježe u alkoholni samozaborav (Zdenka, Romeo), prepuštajući vlastitu djecu trpljenju posljedica, nedostatku ljubavi, zapostavljenosti, neimaštini. Djeca, međutim, trpe dok trpe, a onda neiskvarena uma, čiste savjesti

i iskrenih misli, duhovita i ironična na vlastiti i račun drugih, uzimaju sudbinu u svoje ruke i pokazu se spremnijima već u dobi puberteta i bezmalo zrelijima od vlastitih roditelja, koji se ne snalaze u životnoj zbilji. Potvrđuju se i odrastaju, rehabilitirajući i roditelje, što će se, uz već navedene vrline ovoga rukopisa, vrlo vjerojatno svidjeti i mladim čitateljima.

Gostovanje HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta u Velikoj

Ples i pjesma otvaraju puteve prijateljstva

Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo »Matija Gubec« iz Tavankuta je protekloga vikenda imalo zadovoljstvo ponovno gostovati u Republici Hrvatskoj, u mjestu Velika, kod Požege, gdje je i ove godine, već tradicionalno održana, 18. po redu, Velička smotra folklora, pod nazivom »Čuvajmo običaje zavičaja«, u organizaciji Turističke zajednice i Općine Velika. Na Smotri je sudjelovalo ukupno dvanaest kulturno umjetničkih društava, od kojih su, osim Tavankutana, koji već po šesti puta gostuju u Velikoj, svoje kulturno nasljeđe prezentirali i sudionici iz Istre, Slavonije, Zagreba, Bosne i Hercegovine, te Budimpešte. Trodnevna manifestacija bila je ispunjena raznolikim zanimljivim programima, tijekom kojih su sudionici imali prigodu predstaviti svoje običaje i tradiciju, kao i upoznati se s običajima ostalih sudionika Smotre.

Prvog dana Smotre održana je književna večer i prigodno druženje, dok je sutrašnji dan bio ispunjen mirisima ukusnih jela, koja su također bila sastavni dio predstavljanja svakoga Društva. Primamljivi mirisi i okusi naših »gomboca«, »tarane«, te drugih, za naše krajeve specifičnih jela, svake godine privuku pozornost velikog broja sudionika. Kušanjem jela i međusobnom razmjenom recepata, došlo se do zaključka, kako se neka starinska jela, pripremaju i danas u raznim krajevima Hrvatske na isti način kao i kod nas u Vojvodini, samo pod različitim nazivima.

Posljednji, ali ujedno i središnji dio manifestacije, započeo je nedjeljnom svetom misom,

Bjelina šlinga: koreografija bunjevačkih igara

kojoj su nazočili predstavnici svih Društava odjeveni u narodnu nošnju, nakon čega je uslijedio svečani mimohod sudionika do mjesta folklornog nastupa. HKPD »Matija Gubec« nastupilo je s koreografijom bunjevačkih igara, a bjelina šlinga uvijek iznova oduševila je gledatelje. Nastupom i nošnjom bila su oduševljena i ostala kulturno umjetnička društva, od kojih je nekoliko predložilo suradnju, glede sudjelovanja HKPD »Matija Gubec« i na njihovim kulturnim manifestacijama.

Suradnja HKPD »Matija Gubec« i KUD-a »Ivan Goran Kovačić« iz Velike započela je još

1995. godine, kada su na Veličkoj smotri svoje slike od slame izložile slammarke iz Tavankuta, te na taj način izazvale interes Veličana i za rad folklornog odjela HKPD-a »Matija Gubec«. Prvo gostovanje folklorne skupine u Velikoj, organizirano je 2003., a iste godine uslijedio je i njihov uzvratni posjet, prigodom Dužijance u Tavankutu. Prijateljski odnosi održavani su svih ovih godina, a predstojeću tavankutsku Dužijancu u srpnju mjesecu, ponajviše iščekuju mladi folklorci dvaju Društava, kada ih očekuje ponovno druženje, uz pjesmu i ples.

M. Matković

Josip Mlakić, »Tragom zmijske košuljice«, V. B. Z., Zagreb, 2007.

Pečat sudbine u zagonetki smrti

Davna vremena što su nudila svoje izazove oživljavaju u pričama današnjih junaka i stapaju se sa suvremenošću. Ispreplitanja prošlog i sadašnjeg, općeg i pojedinačnog, zla i dobrote, ljubavi i mržnje, čine razloge zbog kojih valja čitati Josipa Mlakića

Piše: Đurđica Stuhlreiter

Josip Mlakić nesvakidašnja je pojava u suvremenoj književnosti. Pojavio se u vrijeme kada je njegova Bosna, po tko zna koji put, nudila mogućnosti putovanja po prošlosti i traganjima za budućnošću. Ovjekovječena u djelima tolikih pisaca, čudesna zemlja Bosna, u Mlakićevim je djelima oživjela u spoju tradicije i suvremenosti. Kritika ga često uspoređuje s nobelovcem *Ivom Andrićem*, nalazeći brojne komparativne razloge za takav sud. Pri predstavljanju romana »Tragom zmijske košuljice« tako je istaknuto:

»Svako spominjanje velikog pisca vrijednosni je sud koji se, onima koji literaturu vole, i ne mora pojašnjavati. A da smo prije dva ili tri desetljeća slutili da će se na samom početku 2000. pojaviti 'ovaj' Andriću toliko blizak pisac, ne bismo se iscrpljivali u potragama koje su plodovima rodile isprovocirane samo našim željama.«

Josip Mlakić (1964.) napisao je zbirke priča »Puževa kućica«, »Odras u vodi«, »Obiteljska slika« i dr., knjigu poezije »Oči androida«, ali je najveću pozornost privukao romanima. Trajna inspiracija u svima njima je posljednji rat što protutnji prostorima Bosne, pretvarajući je u gotovo živo biće, glavni lik, koji u velikoj temi ujedinjuje sve ostale. Slutnja rata dogodila se u »Psima i klaunovima«, u romanima »Kad magle stanu« i »Živi i mrtvi« (po kojem je *Kristijan Milić* snimio istoimeni film) već se razbuktao do neprepoznatljivosti, dok u »Čuvarima mostova« rat traje u postratovskim traumama prognaničkih sudbina.

TEMA BOSNE: Najnovije Mlakićevo djelo samo se naizgled udaljava od njegovih prijašnjih literarnih određenja. U romanu »Tragom zmijske košuljice« on, istina, više ne govori o ratu, ali je tema Bosne ostala dominantna, predstavljena u novoj inačici promišljanja o »zloćudnoj zemlji u kojoj se teške i mračne opsesije razrješuju krvlju ili ih se odnosi u grob.«

Josip Mlakić

Ovog puta Mlakić se vraća u dalju prošlost, razvijajući priču koja ima odlike kriminalističkog romana. Glavni je lik fojnički fratar *Ivo Lašvanin*, čiji život i djelovanje obilježavaju dvije smrti – fra Petra, dobrog duha koji je bdio nad njim, i Katarine, žene koju je volio. Potreba da ostavi tragove svoga postojanja kod njega je razlog za nastanak priče pa »pisanje nije ništa drugo nego trag divlje zvijeri u snijegu ili zmijska košuljica, nešto čime označavamo vlastiti put i bezosjećajnost, neki naš način da ostavimo trag iza sebe ili, a ta misao najteže mi pada, tek je puka

su upravo magla i snijeg česti motivi Mlakićevih romana, ostavljaju svoje tragove i traže pripovjedača koji će o tome svjedočiti.

SNAŽAN PRIPOVJEDAČ: U Josipu Mlakiću ovi su motivi dobili književnika što će na upečatljiv »andrićevski način« znati odgovoriti na zov vremena i prostora. »Tragom zmijske košuljice« otkriva nam snažnog pripovjedača iz prijašnjih romana, ali i mironijeg i sigurnijeg u svojoj mudrosti da »put pravednika vodi tragom zmijske košuljice«. Dojmljivi opisi, hrabra promišljanja o onome o čemu je možda najbolje ne misliti i pečat sudbine u zagonetki smrti s početka romana, pretvaraju ga u zanimljivo i napeto štivo koje svakako vrijedi pročitati.

Sličnost s *Ivom Andrićem*, koja se toliko često ističe kada se govori o ovom djelu, nameće se kao mogućnost oživljavanja nečega što je tako dojmljivo zagospodarilo literaturom o vječnim velikim temama, u kojima se sjajno zreale, samo naizgled, male pojedinačne sudbine. Davna vremena što su nudila svoje izazove oživljavaju u pričama današnjih junaka i stapaju se sa suvremenošću. Ispreplitanja prošlog i sadašnjeg, općeg i pojedinačnog, zla i dobrote, ljubavi i mržnje, čine razloge zbog kojih valja čitati Josipa Mlakića.

»U idealnoj knjižnici glavnoga junaka romana 'Kad magle stanu' nalazi se i roman 'Prokleta avlija'. Briljantan opis; tragovi u snijegu viđeni iz samostanske ćelije, uska pruga prtljane ispod koje izbija ilovača i nepravilno savijen krug. Samo nekoliko Andrićevih rečenica govori sve«.

Budući da se ovim romanom Josip Mlakić odmaknuo od ratnih određenja, za nadati se je kako je to početak novih tema i pristupa koji će samo potvrditi jedno od središnjih mjesta u suvremenoj književnosti što ga je već zauzeo ovaj značajni pisac.

zamjena za potomstvo kojeg smo mi fratri lišeni.

Početna, konkretna, smrt fra Ivu će Lašvanina potaknuti na istragu koja će biti ispunjena mnogim pričama, legendama, povijesnim prikazima, ratovima i gladima, haraćenjem kuge i gladi, kršćanima i Turcima koji svoju sudbinu strpljivo gaziše po putovima zemlje Bosne. Hodeći kroz njezine magle i ostavljajući tragove u snijegu, jer

Jezični savjetnik

Lova, keš, gotovina

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Čini nam se da bismo lakše i jednostavnije živjeli da Feničani nikada nisu izmislili novac. Tko zna, možda bi svijet i danas funkcionirao na principu razmjene dobara. Da je tomu tako, sigurno ne bismo imali problema s nazivima kojima imenujemo novac i novčano poslovanje. Kako se u svijetu sve vrti oko novca, a svijet nam je danas na dlanu, nije čudno što nam u jezik ulaze strane riječi i njihove izvedenice.

Vrlo često u medijima možete čuti riječ *keš* ili njezinu izvedenicu *keširati*.

Prije nekoliko me dana konobar poznatoga osječkoga restorana upitao:

- Plaćate li kešom?

- Ne.

- Kojom karticom? – nastavio je.

- Gotovinom – odgovorila sam mu uz smijeh.

Mislim da je pomislio kako sa mnom nešto nije u redu jer ne razumijem općeprihvaćenu i u cijelome svijetu prepoznatljivu riječ *keš*.

Engleska riječ *cash* znači *novac* i to *gotov novac*, a prvotno, u prošlosti, je označavala kutiju za čuvanje novca. Pod utjecajem medija i sveprisutne globalizacije, konobar iz naše priče, zamijenio je dobru, hrvatsku, stilski neobilježenu riječ *novac* – stilski obilježenim anglizmom *keš*. Ovaj primjer, na žalost, nije usamljen, nego bismo mogli reći kako je riječ o praksi zamjene i zamenarivanja hrvatskih riječi.

U Anićevu »Velikom rječniku hrvatskoga jezika« uz riječ *keš* autor navodi da je iz engleskoga jezika te ju prevodi riječju go-

tovina, gotov novac. U rječniku »Anglicizmi u hrvatskom ili srpskom jeziku« Rudolfa Filipovića, izdanom u Zagrebu 1990., autor uz imenicu navodi »gotovina, gotov novac, vrijednost koja se isplaćuje pri samoj kupovini ili obavljanju nekog posla«.

Izvedenice, nastale od ove imenice, zamjenjive su hrvatskim riječima, tako, na primjer, imamo

glagol *keširati* – platiti u gotovini, isplatiti u gotovini, a uz ovakav vid plaćanja napomenut ću i bezgotovinsko plaćanje. Posebno je stilski obojena i omiljena riječ *kešovina* (Platit ću vam u kešovini!) koja je u potpunosti zamjenjiva riječju *gotovina*, ali čini se da kod sve većeg broja govornika *gotovina* nema tu težinu koja se vezuje uz riječ *kešovina*.

Nekada je daleko češća bila imenica *lova* koja pripada žargonizmima i stilski je obojena. Riječ *lova* možemo pronaći u Anićevu rječniku, a uz nju stoji sintagma *lova do krova* – odlična zarada, obilje novca, velik profit...

Iz svega navedenoga lako je zaključiti da žargonizme *lova*, *keš* i njihove izvedenice *lovator*, *kešovina*, *keširati* možemo i trebamo zamijeniti riječima koje pripadaju standardnome jeziku, a njihovu uporabu možemo dopustiti samo u stilski obojenim tekstovima i stilovima koje, ujetno, možemo nazvati nižima.

Povijest hrvatskog jezika

Pokušaji rashrvaćivanja

Razdoblje nakon II. svjetskoga rata, od 1945. do 1990., mogli bismo nazvati razdobljem tame za hrvatski jezik. Sustavno rashrvaćivanje jezika trajalo je gotovo pedeset godina. Iako je odlukama AVNOJ-a i ZAVNOH-a (1943. i 1944.) hrvatskome jeziku osiguran status službenoga jezika u Hrvatskoj, i to pod nazivom hrvatski jezik, na jugoslavenskoj je razini pobijedila opcija jedinstvene jezične politike, slična onoj iz predratne Jugoslavije koja hrvatskome jeziku nije donijela ništa dobro.

NOVOSADSKI DOGOVOR: Političkim je pritiskom, kojim se željelo ograničiti i ukinuti bilo kakvu vrstu autonomije jezika, nekolicina istaknutih hrvatskih jezikoslovaca bila prisiljena, 1954., potpisati tzv. »Novosadski dogovor o jeziku«. Jezična je politika, od tada, trebala biti jedinstvena za sve Srbe, Hrvate i Crnogorce i građane Bosne (Bošnjaci kao narod još nisu bili priznati). Naziv jezika, na prostoru četiriju republika, trebao je biti dvočlan, srpskohrvatski, odnosno hrvatskosrpski. Ekavica i ijekavica te latinica i ćirilica dobile su ravnopravan status. Valjalo je izraditi zajednički pravopis te ujednačiti strukovno nazivlje. O lažnom i prisilnom izjednačavanju jezika pisao je *Julije Benešić* u svome članku iz 1953. pod nazivom »Pustite nas na miru! I Srbe i Hrvate«.

Godine 1960. izašla su iz tiska dva izdanja pravopisa »Pravopis hrvatskosrpskog jezika« – jedan na latinici, a drugi na ćirilici. No i prije toga je, već tijekom pedesetih, časopis *Krugovi* pisao protiv zabrane narodnih izraza siječanj, veljača... na Radio Zagrebu, a nakon 1960. bio je pojačan pritisak na škole, medije i državnu upravu te je došlo do zabranjivanja i sustavnoga potiskivanja tzv. kroatizama. U hrvatski je književni jezik preko srpskoga ušao veliki broj rusizama, a neke su riječi zamjenjivane srpskim oblicima (točka-tačka, točan-tačan...)

POBUNA INTELIGENCIJE: Zbog sve očitijeg unitarizma i rashrvaćivanja jezika, buni se hrvatska inteligencija te 1967. objavljuje »Deklaraciju o položaju i nazivu hrvatskoga književnog jezika«, a Matica hrvatska kao supotpisnica tzv. Novosadskoga dogovora odriče se 1971. Novosadskoga dogovora i jezičnih rješenja iz Novoga Sada, uključujući i Pravopis iz 1960. Ovaj je čin, kojim su hrvatski intelektualci zaštitili svoj jezik, doveo do žestokoga progona pojedinaca i institucija.

Iznimnim naporom velikoga broja kulturnih i javnih radnika, ljudi iz medija te školskoga sustava u uporabu je vrlo brzo bio vraćen znatan dio netom potisnutoga hrvatskoga jezičnog blaga. Zahvaljujući tomu, hrvatski je jezik očuvao vlastiti leksik i sklonost za izradu kovanica, nasuprot sveprisutnim posuđenicama. Hrvatski standardni jezik pokazuje znatnu suzdržanost prema gotovo svim balkanskim sintaktičkim i frazeološkim značajkama. Već 1971. *Stjepan Babić*, *Božidar Finka* i *Milan Moguš* izradili su, na umjerenim fonološkim načelima, »Hrvatski pravopis«. Pravopis koji u naslovu nije imao srpski jezik odmah je bio zabranjen, ali je jedan primjerak stigao do Londona te je stoga od milja nazvan »londoncem«.

POVRATAK TRADICIJI: Nakon Deklaracije ništa više nije bilo isto i ono što je godinama bilo zabranjivano polako je izlazilo na površinu. Govornici od tada svoj jezik označuju nazivom »hrvatski« iako je službeni naziv iz Ustava 1974.: »hrvatski književni jezik koji narod naziva hrvatski ili srpski jezik«. U godinama koje su uslijedile hrvatski se jezik vraćao svojoj književnoj i jezičnoj tradiciji. Želeći normirati jezik već 1973. godine skupina autora objavila je *Priručnu gramatiku hrvatskoga jezika*, a 1986. godine objavljena je u tri knjige »Gramatika« u izdanju tadašnje Akademije (JAZU-a). Za ovo je razdoblje važan razvitak leksikografije i enciklopedistike. Javljaju se specijalizirani i dvojezični rječnici.

Ovo, za hrvatski jezik, vrlo teško razdoblje završilo političkim promjenama na prostoru Jugoslavije. Osamostaljenjem Hrvatske jezik se slobodno razvija i proučava.

Marijansko svetište Marija Bistrica

Hodočašće Srijemaca

Oko 600 Srijemaca iz vojvođanskog dijela Srijema i iseljenih Srijemaca diljem Hrvatske hodočastili u Nacionalno marijansko svetište u Mariji Bistrici

Marija Bistrica, mjesto udaljeno pedesetak kilometara od glavnog grada Hrvatske, najveće je marijansko svetište u Republici Hrvatskoj. Budući da su kataloci na ovim prostorima poznati po svojoj posebnoj odanosti Majci Božjoj, nazivajući je u svojim molitvama i pjesmama »majkom i kraljicom Hrvata«, tako to svetište Blažene Djevice Marije karakterizira velika masovnost te se svake godine u njega slijeva stotine tisuća ljudi u posebnom hodočasničkom zanosu. Dok su Zagrepčani prošle subote svečanim euharistijskim slavljem u katedrali te tradicionalnom procesijom s Gospinim likom od katedrale do Kamenitih vrata obilježavali Dan svoga grada i Blagdan Majke Božje od Kamenitih vrata, zaštitnice grada Zagreba, brojni su srijemski vjernici sukladno svojoj tradiciji štovanja Majke Božje hodočastili u Nacionalno svetište Blažene Djevice Marije u Mariji Bistrici.

Tradicionalno zadnje subote u mjesecu svibnju, oko 300 hodočasnika iz 29 srijemskih župa u zajedništvu s isto toliko srijemskih hodočasnika iz cijele Hrvatske, koji su devedesetih godina prošlog stoljeća prognani iz svog zavičaja, pohodilo je i ove godine ovo naše najveće marijansko svetište. Organizator hodočašća je Srijemski vikarijat Đakovačko-srijemske biskupije, a organizaciju hrvatskog dijela srijemskih hodočasnika na sebe je preuzela Udruga protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata.

MARIJIN DOM: Svetu misu u crkvi blaženog Alojzija Stepinca predvodio je pomoćni biskup đakovački i srijemski i generalni vikar za Srijem mons. Đuro Gašparović, uz koncelebraciju sedam nazočnih srijemskih svećenika. »Ovdje smo svi kod kuće, ovo je Marijin dom, ovo je dom Majke Božje Bistričke, a sveta misa koju ovdje slavimo u radosti našeg zajedništva i povezanosti neka nas ispuni nadom i ljubavlju za svakog čovjeka«, rekao je u pozdravnom govoru dobrodoš-

lice upravitelj Nacionalnog svetišta u Mariji Bistrici, župnik *Zlatko Koren* i prenio pozdrave zagrebačkog nadbiskupa kardinala *Josipa Bozanića* srijemskim hodočasnici. Pomoćni biskup đakovački i srijemski i generalni vikar za Srijem mons. Đuro Gašparović u homiliji je govorio o osobi po kojoj je došlo spasenje, o Isusovoj majci, Blaženoj Djevici Mariji ustvrdi-ši, kako u njoj prepoznamo uzor vjernice koja nam govori da vjera nije blago, koje se jednom dobije

Marija u vjeri, unatoč kušnjama njenog svakidašnjeg života. Još od prvog trenutka njezina začeca, kada je Marija oslobođena istočnog grijeha i kada ju je Bog počeo pripravljeni da upravo ona donese Sina Božjega i Sina čovječjega, da bude sa strane čovječanstva onaj Hram, koji će donijeti Isusa Krista svijetu, Marija je pokazala puno povjerenje u Boga i spremnost da učini sve kako bi ispunila volju Njegovu. Braćo i sestre, kada je Isus izgovorio riječi: »Ženo, evo ti

rodbinu i prijatelje, najdraža nam treba biti i jest Ona koja je spremno odgovorila nebeskom Ocu kada ju je pozvao, Ona koja je predala Isusa Krista svima nama i postala našom majkom. Braćo i sestre, Blaženoj Djevici Mariji nije bilo lako u životu kao što ni nama nije lako u životu.

SAČUVANA VJERA: Imali smo, imamo i imat ćemo problema i poteškoća u svom ljudskom, ali isto tako i u svom kršćanskom životu. Mi Srijemci prošli smo teška iskušenja, ali smo sačuvali svoju vjeru i danas gledamo u budućnost kroz molitvu, moleći se za zagovor Blaženoj Djevici Mariji kod Isusa Krista i nebeskog Oca po Duhu Svetom«, rekao je mons. Gašparović.

Po svršetku svete mise Udruga protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata organizirala je zajednički ručak za sve srijemske hodočasnike uz višesatno zajedničko druženje, a hodočašće je završeno križnim putem pokraj Crkve na otvorenom blaženog Alojzija Stepinca.

Predsjednik Udruge *Mato Jurić*, u izjavi za naš list nije skrivao svoje zadovoljstvo okupljanjem Srijemaca s obiju strana granice ustvrdi-ši, kako je ovaj veličanstven skup još jedan dokaz tradicionalnog srijemskog zajedništva i njihove duboko usađene ljubavi prema Bogu, čovjeku i ravnici, te da su marijanska svetišta ognjišta vjere i u najtežim trenucima naše povijesti. »Danas smo se došli zahvaliti Majci Božjoj Bistričkoj za sve što nam je do sada dala, što je bila s nama u onim teškim vremenima kada smo odlučivali oostati ili otići. Hvala dragom Bogu što je pomogla jednima da ostanu, a dala snagu onima koji su bili svjesni da moraju otići, jer da nisu otišli sudbina bi nam svima bila puno gora«, rekao je Mato Jurić, zahvalivši se biskupu, svećenicima, sponzorima, kao i svima koji su na bilo koji način pomogli u realizaciji ovog veličanstvenog susreta.

Zlatko Žužić

Srijemski hodočasnici u crkvi blaženog Alojzija Stepinca u Mariji Bistrici

i posjeduje zauvijek, nego da je vjera trajno putovanje, učvršćivanje s Isusom Kristom, koji ulazi u ljude kako bi im povjerio svoje misli, svoju ljubav, da ih ojača svojom snagom. »Ustrajala je Blažena

sina! Ivane, evo ti majke!«, tada je stvorio Crkvu, tada je stvorio sve nas, članove te Crkve, tada nam je predao Blaženu Djevicu Mariju za majku. I premda svi mi imamo svoje majke, svoje očeve, svoju

Piše:

mons. dr. Andrija Kopilović

Prihvatanje odgovornosti

Čovjek – knjiga života

Još smo uvijek u neizvjesnosti. Na društvenom području traju pregovori, dogovori, sporazumi. Svi žele isto i svi se nadaju da mogu postići. Svi svakako ne! Međutim, mi kao kršćani i kao zrele osobe, upravo u ovim vremenima »lukavih interesa« moramo pokazati na prave vrednote. U svemu je i uvijek najveća vrednota čovjek. A da netko postane do kraja čovjek, put nije ni lagan, ni brz. Za svako odgovorno mjesto traži se odgovoran čovjek.

Nema »preskakanja«, a obećanja se moraju održati. Kako? Da svatko na svom mjestu i u odgovornosti koju prihvaća bude sve više čovjek. Od odgovornih se očekuje trajni, teški, naporni rad na samom sebi da može raditi predano za druge. Razmišljajući o ovoj temi naišao sam na jednu staru perzijsku priču koja mi se jako svidjela. Pokušajmo nad tom pričom razmišljati zajedno pod jednim jedinim uvjetom i pitanjem: odgovorite tko je među nama najviše čovjek?

STARA PERZIJSKA PRIČA: U jednomu malom perzijskom gradu, za vrijeme vladavine šaha Selčuka, živjela je jedna siromašna udovica sa svojim sinom jedincem. Kada je majka osjetila kako se približilo vrijeme njezina preseljenja iz ovezemaljskoga života u nebo, pozvala je svoga jedinca i priopćila mu: – Sine moj, teško smo živjeli, jer smo bili siromašni, ali ti više nećeš morati živjeti tako oskudno, jer ti povjeravam ovo bogatstvo – ovu knjigu. Ovu knjigu poklonio mi je moj otac. U njoj su svi putovi kako doći do beskrajnoga i neizmjernoga blaga. Ja nisam imala ni snage ni vremena čitati je, zato je sada povjeravam tebi. Slijedi sve upute redom i postat ćeš najbogatiji. Kada je sin prežalio majku, započeo je čitati staru vrijednu knjigu koja je započinjala ovim riječima: – Da bi došao do blaga moraš čitati stranicu po stranicu. Ako odmah preskočiš sve i dođeš do zadnje stranice knjiga će pred tobom iščeznuti i nikada nećeš dospjeti do blaga!

Nakon tih upozorenja nabrajala je bogatstvo koje ga čeka u jednomu daleku mjestu i na dobro čuvanom prostoru. Na njegovo iznenađenje već iza prve stranice nestao je tekst na perzijskomu i počeo na arapskomu. Mladić se već vidio bogatim, ali kako preskočiti ovu prepreku. Ako povjeri drugomu da prevede taj tekst otkrit će tajnu drugima i oni će sve znati kao i on ili će mu dati lažni prijevod, a put do blaga ostaviti za sebe. Zato se odlučio naučiti arapski sve dotle dok nije gotovo savršeno pročitao ono napisano. Nije smio listati sljedeće stranice dok ne pročita onu koja je pred njim, ali nedugo nakon arapskoga pojavila se i stranica na kineskome, pa iza toga i drugi jezici koje je mladić pomno proučavao i učio. Već i po znanju jezika postao je jedan od najpoznatijih i najboljih prevoditelja u glavnomu gradu tako da je

U vremenu kada su

sve vrednote pore-

mećene, ostaje još

samo jedini puto-

kaz, a to je sačuva-

ti ispravnu savjest.

Ispravna savjest će

nas voditi na pravi

put odgovornosti

prema sebi i prema

drugima. Odgovoran

čovjek koji preuzi-

ma odgovornost za

druge, mora imati

ispravnu savjest.

Treba doći do zadnje

stranice vlastite knji-

ge, a to nije lako.

postao slavan i svima poznat. Nakon tih jezika knjiga je nastavila s uputama prema bogatstvu tako da je mladić rado počeo proučavati gospodarstvo, malo i rudarstvo, radi poznavanja plemenitih metala, dragoga kamenja, nekretnina i umjetničkih stvari, da nikako ne bi mogao biti uvučen u prijevaru pri budućemu ulasku u bogati svijet, kada dosegne obećano blago. Sve to nije moglo proći nezapaženo carskomu dvoru. Dočuo je i šah o njegovu poznavanju jezika, novca, gospodarstva i lijepog pjevanja. Šah je naredio da ga se odmah uvrsti među njegove dvorske savjetnike, najprije za manje važne stvari, poslije iskušenja imenovao ga je za glavnoga upravitelja cijeloga perzijskoga carstva (tako se dogodilo i s Josipom Egipatskim). Kada je dospio na carski dvor, mladić nije ostavio svoju knjigu nego ju je nastavio čitati i došao upravo do onih glavnih uputa kako treba napraviti mostove i tunele i način na koji otvoriti vrata zapriječena velikim kamenjima, a, naravno, treba napraviti put i još tolike druge stvari. U njemu je neprestano sazrijevala ta zamisao »knjige bogatstva«, pa mu stoga nitko nije mogao pomoći, a on je iz dana u dan postajao sve učeniji i poštovaniji, na dvoru i u cijelomu carstvu. Šah je cijenio njegov rad u planiranju, urbanizmu i kulturi, pa ga je imenovao predsjednikom svoje vlade. Čitatelj *Knjige bogatstva* postao je najcjenjeniji čovjek u Perziji.

ISPRAVNA SAVJEST: Upravo na dan kada se vjenčavao šahovom kćeri došao je do zadnje stranice svoje omiljene knjige. Uzbudeno okrenuo je zadnju stranicu. Čekala ga je zadnja uputa i bogatstvo. Polako je i oprezno s velikim pozorom, okrenuo stranicu... i prasnuo u grohotan smijeh. Bio je iznenađen, radostan i zahvalan. Zadnja stranica bila je od metala i te kako dobro obrađena tako da je služila kao zrcalo. Na zadnjoj stranici je udovičin sin vidio svoje vlastito lice. Vidio je lice zrelog čovjeka, savjesna, mudra i određena za velike stvari u životu. Sve je to vidio na licu na zadnjoj stranici knjige koju mu je prije smrti poklonila njegova pokojna majka. Veliko bogatstvo bio je on i knjiga koja mu je pomogla to otkriti.

Priča je dugačka i nije u svemu primjenjiva ni na naše okolnosti, ni na naše vrijeme. Međutim, poruka je vrlo jasna. Mi kršćani poznajemo pojam ogledalo svoje »savjesti«. Čini mi se da je zadnja stranica spomenute čarobne knjige upravo zlatna stranica zdrave savjesti. U vremenu kada su sve vrednote poremećene, ostaje još samo jedini putokaz, a to je sačuvati ispravnu savjest. Ispravna savjest će nas voditi na pravi put odgovornosti prema sebi i prema drugima. Odgovoran čovjek koji preuzima odgovornost za druge, mora imati ispravnu savjest. Treba doći do zadnje stranice vlastite knjige, a to nije lako.

Izgradnja kuće

Bradvar je krojio kapu

Na već nabijene zidove starih šokačkih kuća trebalo je postaviti krov, ili kako bi stari govorili, »sprom glave i šešir« * Majstor bradvar je morao raditi sukladno materijalu kojega bi mu domaćin uspio osigurati *

Iako je u okolici Sonte bilo puno šume, tehničko drvo je oduvijek bilo skupo i sirotinji nedostupno

Piše: Ivan Andrašić

Stari Sončani su u većini bili sirotinja, ali sirotinja poštena i puna duha. Čovjek bi postao pravi domaćin kad bi uspio za svoju obitelj izgraditi zasebnu kuću, kolikogod ona bila mala i neugledna. »Svoje je svoje«, prokomentirali bi ljudi. Sve bi počimalo »pisanjem placa na novoga gazdu«. Prvi korak bio bi okupljanje mobe i nabijanje zidova nove kuće, no glavobolje za nove domaćine tek bi počele. Na naboj je trebalo što prije postaviti krov, kako iznenadna kiša ne bi graditeljima pokvarila račune i domaćinu radost. Prvi u fazi postavljanja krova bili bi tesari, stari Šokci su ih zvali bradvari, da bi kasnije ovaj naziv zamijenili germanizmom cimermanni. O prvom nazivu svjedoči i nadimak jedne obitelji – Bradvarovi, upravo i nastao modifikacijom naziva zanimanja.

MATERIJAL ZA KROV: Drva za građu domaćin bi osigurao godinu i pol do dvije prije gradnje, kako bi se, kad je dovezu iz šume, osušila. Sirotinja bi za podizanje krova rabila najčešće topolovu ili vrbovu građu, koja je bila najjeftinija, a oni imućniji čamovinu ili bagrem. Tada nije bilo daščara, nije bilo kupovine već okrojene građe četvrtastoga profila. Iz šume bi se dovozila stabla, a nakon sušenja, bradvar bi od njih tesanjem izvlačio četvrtaste

grede, tetive i rogove potrebne debljine. Na potrebnu duljinu skraćivali bi se velikom pilom, a svi urezi radili bi se malom pilom, koja je bila precizna i s tankim rezom poput žileta. Jedan od rijetkih Sončana koji i danas posjeduju sav tesarski alat, *Antun Krstin*, bliži se sedamdesetoj godini, no, po potrebi i po pozivu još ga uvijek i rabi. »Današnjim majstorima je lako. U daščarama se nudi već obrađena građa svih profila, oni je samo skraćuju na potrebnu duljinu i rade spojeve uz pomoć motornih ili električnih pila. Mi smo sve radili ručno, pa ipak smo istjerivali preciznost, a dobro smo pazili i na finoću obrade«, priča nam Krstin, dok se priprema za demonstraciju rada u svojem dvorištu.

DEMONSTRACIJA: Jedan valjkasti stup željeznim »klamfama« pričvršćuje za dva poprečna trupca, kako ne bi klizio za vrijeme

me obrade. S dva čavla i »šnjurom« obilježava rub po kojemu će tesati jednu od strana buduće grede. »Tesanje se radi velikom sjekirom, 'bradvom', ili kako su je kasnije zvali 'blankačom'. Na svakih desetak centimetara pravi se okomiti urez, kako bradvu ne bi povukao pravac vlakana drveta. Kad se oteše jedna strana, klamfe i šnjura premještaju se na drugu, pa se teše suprotna, potom treća i četvrta, tako da od oblice dobijemo gredu s četvrtastim profilom. Fina obrada vrši se 'bradvicom', pa greda izgleda poput one strojno uglačane«, objašnjava nam Krstin. Tako obrađene grede stavljale su se na zidove, paralelno, na međusobnoj razdaljini od 1 do 1,20 m. Uzdužno, po sredini prostorije, ispod greda bi se stavljala »tetiva«, koja je bila puno deblja od njih, a čija je funkcija bila sprječavanje krivljenja greda zbog velikoga

tereta. Na grede bi se poprečno polagao sloj trske od desetak cm, preklap od tridesetak cm pravio bi se na metlici. Dalju obradu ovakvoga stropa preuzimali bi zidari. Kasnijih godina, tetiva se stavljala »u tavan«, odnosno s gornje strane greda, koje su se s njom vezale jakim, željeznim vijcima, a umjesto trske, za kostur stropa stavljale bi se »vitile« od crvene vrbe. Bočne strane greda bi se žljebile, a vitile su, jedna do druge, stavljane u te žljebove. Rogovi se nisu tesali, montirali su se onakvi kakvi su dovezeni iz šume, jedino bi se skraćivali na potrebnu duljinu. »Za rogove su birana tanja stabla, što spravnija, kako se ne bi morala tesati. Majstor bi ih razmjerio po zamišljenim dimenzijama, uradio potrebne ureze malom pilom, koja je imala tanak i ravan rez poput žileta i bradvicom. Postavljali bi se i spajali na tavanu, na međusobnoj razdaljini istoj kao i grede, a na sljemenu bi se spajali 'čepovanjem', odnosno žljebljenjem, uz uporabu drvenih klinova. Na njih bi se poprečno stavljale motke od vrbe ili jasena i one bi bile podloga za trščani krov«, završava priču o bradvarskom dijelu posla Krstin. Kao potvrdu svojih riječi pokazuje nam dvorišne objekte, koje je, kako sam kaže, sagradio s puno ljubavi i za koje je vlastitom rukom istesao svu građu.

Opekline od sunca i toplotni udar

Piše: dr. Marija Mandić

Pretjerali ste sa sunčanjem? I najboljima se događa da izgore na suncu. Što čovjek može poduzeti kad shvati da izgleda kao reš prepečen tost?

Usprkos najboljim namjerama i obilju korisnih informacija, svi smo bar jednom u životu bili žrtvom sunčanih zraka koje, kao što znamo, ne uzrokuju samo opekline već i prijevremeno starenje i rak kože. Tipična opekline nestaje za nekoliko dana, ali zlo koje učini vašoj koži može izbiti na vidjelo i nekoliko godina kasnije.

Kao što svi dobro znamo, Sunce na Zemlju šalje dvije vrste ultraljubičastih (UV) zraka. UVA zrake prodiru u dublje slojeve kože i uništavaju kolagenska vlakna zadužena za čvrstinu kože, a kao posljedica toga nastaju toliko neželjene bore. UVB zrake, koje apsorbira epiderm (vanjski omotač kože), oštećuju stanice i uzrokuju upale i crvenilo poznato kao opekline od sunca. Upravo su opekline znak da smo pretjerali sa sunčanjem, a tada osim grimizno crvenog lica, nastaju i sljedeći simptomi, koji upozoravaju kako je vrijeme da bježimo sa sunca.

- Svrab. Osjećaj se javlja zbog prisustva histamina, kemikalija koje u organizmu nastaju kao reakcija na proces upale.

- Rane i plikovi. Ukazuju na mnogo teže opekline u kojima se oštećenje proširilo od epiderma do dermalnih, dubljih slojeva kože.

Ovu vrstu sunčanih opekline prate jeza, visoka temperatura i mučnina.

Ipak, nikad nije kasno početi koristiti zaštitni preparat, čak ni kad je koža već uveliko pocrvenjela. Pregorjela koža je podložnija daljnjem oštećenju budući da stanice rade »prekovremeno« – ne bi li se oporavile, i više nisu u stanju osigurati ni najosnovniju razinu zaštite. Zato, iako će opekline proći, mnogo je jednostavnije spriječiti ih koristeći zaštitni faktor 30 (ili veći), kako za lice tako i za tijelo. Važno je ne škrtariti na količinama kreme (za lice vam je, na primjer, potrebna puna žlica!) kako biste što duže sačuvali zdravu kožu i mladalački izgled.

Zaštitni faktor vam govori koliko je sunčane svjetlosti blokirano. Na primjer: zaštitni faktor 8 znači da je osam sati sunčanja jednako jednom satu sunčanja bez zaštite. Sredstva za sunčanje sa zaštitnim faktorom 15 ili većim štite kožu bolje nego ona s manjim zaštitnim faktorom.

PRVA POMOĆ KOD SUNČANIH OPEKLINA:

Prvo, **MAKNITE SE SA SUNCA!** Nažalost, opekline od sunca se obično opaze tek sat ili više nakon sunčanja.

Drugo, prvih 12 sati nakon zado-bivenih opekline uzimajte blago sredstvo protiv bolova, kao što su: aspirin, brufen ili paracetamol.

Kako biste smanjili nastali otok i osjećaj žarenja možete uporabiti hladan tuš ili hladnu kupku, ili stavljati hladne obloge na opečena mjesta. Pazite da previše ne isušite kožu. Nemojte koristiti led, jer biste mogli oštetiti kožu. Ne stavljajte na opekline nikakve masne supstancije. Ti »kućni lijekovi« zadržavaju toplotu i usporavaju proces ozdravljenja. Umjesto toga, hladite opečenu kožu lakim gelovima, koji sadrže umirujuće sastojke na bazi aloe ili kamilice.

Spriječite dehidraciju. Pijte što više vode kako biste nadoknadili tekućinu koju vam je sunce »iscijedilo« iz tijela.

Svakako zaštitite kožu kad ponovno izađete. Nanesite kremu ili mlijeko za sunčanje sa zaštitnim faktorom 15 ili jačim prije nego što izađete, a mažite se često ako plivate ili se znojite. Još se bolje možete zaštititi dugim rukavima, hlačama ili šeširom, osobito ako morate duže biti ili raditi na jar-kom suncu. Izbjegavajte boravak vani od 11 sati prije podne do 3 sata poslije podne, kad su sunčeve zrake najjače i najštetnije za vašu kožu.

Malu djecu koja imaju opekline od sunca treba odvesti liječniku! Odmah i vi pođite na pregled ako imate sumnjive promjene ili sumnjive madeže na koži.

TOPLINSKI UDAR nastaje zbog dugotrajnog izlaganja, tjelovježbi ili rada na visokoj temperatu-

ri, što izaziva povišenje tjelesne temperature. On obično nastaje u zatvorenim toplim prostorijama ili, pak, na otvorenom pri ekstremno visokim temperaturama. Kad je tjelesna temperatura iznad 40 stupnjeva, osoba je topla i crvena, a na koži nema znoja, te to upućuje na toplinski udar. Ukoliko se odmah ne liječi, žrtvina će temperatura nastaviti rasti, a posljedice mogu biti konfuzija, nesvjestica i smrt. Toplinski udar također može izazvati umor, vrtoglavicu, mučninu i glavobolju. Osobi koja je dobila toplinski udar najbolje ćete pomoći ukoliko je preselite u klimatiziranu zgradu ili u hladovinu. Umotajte osobu u plahtu namočenu u hladnoj vodi. Kako biste ubrzali rashlađivanje, uključite ventilator iznad plahte da bi voda brže isparila. Nastavite to raditi sve dok se tjelesna temperatura ne snizi. Nakon što se žrtvina temperatura snizi, spriječite šok tako da je pokrijete laganom, suhom plahtom.

Za razliku od toplinskog udara, do toplinske iscrpljenosti dolazi kad se tjelesna temperatura dramatično poviši, ali ostaje ispod 40 stupnjeva Celzija, a osoba se prekomjerno znoji. Toplinska iscrpljenost je problem gubitka tjelesnih tekućina (dehidracija) za sparna vremena. Simptomi toplinske iscrpljenosti su malaksalost, mučnina, prekomjerno znojenje i nesvjestica. Koža osobe može biti blijeda, vlažna i ljepljiva. Liječenje se sastoji od nadomještanja izgubljenih soli i vode pomoću lagano zasoljenih tekućina i jela. Osoba bi trebala ležati i spustiti glavu.

U idućem broju pisat ćemo o sunčanju u solarijima i manjim ili većim opasnostima koje ono nosi.

Poštovani čitatelji,
U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici. Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na: hrvatskarijec@tippnet.rs

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

Hrvatska skupina u vrtiću PU »Naša radost« u

Mališani »Leptirića« – u b

Vrtić je omiljeno mjesto svakog djeteta, jer se tamo stječu iskustva koja se nose kroz cijeli život. Naučene pjesme i igre još dugo ostaju u sjećanju, a čupkanje djevojčica za kosu i zadirkivanje dječaka, možda još i dulje.

Lijepih uspomena na predškolsko doba imaju i Tavankučani, koji se, između ostalog, mogu pohvaliti svojim vrtićem, koji je, prvi i jedini u našoj zemlji, imao grupu na hrvatskom jeziku 2002./2003. godine i uspio održati kontinuitet sve do danas. Ove godine upisano je petero djece, koja će od jeseni postati dio »hrvatskog vrtićkog tima«.

U vrtiću postoje još dvije skupine na srpskom jeziku, a odgojiteljice lijepo surađuju, što je od bitnog značaja za dobrobit djece, koja se svakodnevno međusobno družu.

Grupu na hrvatskom jeziku »Leptirići« trenutno čini dvanaestero djece, od kojih su dječaci u manjini, jer ih je samo četvorica, ali ne daju se – trude se biti ravnopravni s djevojčicama, ako ni u čemu drugom, onda bar u glasnoći i broju nestašluka. Međutim, njihova odgojiteljica *Dejana Balažević*, ima za mališane puno razumijevanja i kaže kako za njih ima samo riječi hvala.

Ova mala, skupina djece, rado dolazi u vrtić, jer su tamo svako jutro igračke, prijatelji koji im s nestrpljenjem žele ispričati što im se sve jučer dogodilo, te njihova Dejana, da im s osmijehom na licu pokaže koliko ih voli.

Od svega, kako kažu, najviše vole crtati i učiti nove pjesmice, ali da im je i ples omiljena aktivnost, pokazali su vježbajući za

Bezbriznom letu djetinjstva

završnu svečanost u vrtiću. Repertoar im je, mora se priznati, raznovrstan – od dječjih, preko meksičkih, do pjesama hrvatske rock glazbe, sve oni plešu, a neka od djece su i članovi najmlađe folklorne skupine u HKPD »Matija Gubec« u Tavankutu.

Osim toga, vrijedno uče hrvatski jezik, o čemu svjedoče i njihovi roditelji, koji zamjećuju kako su mrkva, rajčica, tanjur i žlica, doputovali vlakom u njihov dom, tijekom protekle dvije godine. »Kroz učenje i druženje, nastojim djeci prenositi hrvatski jezik, kako bi ga ona što više usvajala i na taj način pokušala koristiti u svom govoru«, dodaje odgoviteljica, Dejana Balažević.

Puni su energije, dječje radoznalosti i živahnosti, a na njihovih 1000 ZAŠTO?, katkad je teško odgovoriti. Međutim, odgovor na to, što je glavna osobenost njihove male skupine, oni sami daju – svojim osmijesima i zagrljajima, pokazuju koliko su međusobno povezani.

Uskoro se bliži raspust i sedmero »Leptirića«, napušta vrtić i odlazi u školu. No, prije toga, budući prvaši ovih dana idu na prvi susret s učiteljicom *Slavicom Ivković Ivandekić*. Upoznavanje s učiteljicom i školskim obvezama ih veseli, te željno čekaju što prije odletjeti u školu i naučiti pisati i čitati. Prvi razred unijet će u njihove živote nova saznanja i izazove, ali prva prijateljstva, prva šaputanja i simpatije, te prvi, ostalima prepoznatljivi crteži, ostat će zauvijek u nekom šarenom kutku njihova vrtića.

Marija Matković

Uređuje: Dražen Prčić

Biciklist

Za vozače automobila poznato je pravilo kako nipošto ne bi trebali sjedati za upravljač pod utjecajem alkohola. Trebalo bi tako biti i za bicikliste. Ali, jedan Hrvat je nedavno u Austriji skrivio prometnu nezgodu, upravo pod ozbiljnim »utjecajem«, sudarivši se s drugim biciklistom koji je pritom zadobio ozbiljnije ozljede. Policija mu je na očevitu izmjerila čak 2,8 promila alkohola u krvi, prevezen je u bolnički odjel za alkoholizam, a nakon sudskog postupka prijeti mu zabrana boravka u ovoj zemlji.

Jež

Simpatična bodljikava životinja jež može biti opasna ukoliko nesmotreno stanete na njezine bodlje, ali slučaj s Novog Zelanda donio je novu vrstu opasnosti. Naime, jedna tamošnja osoba je uhićena zbog povređivanja druge osobe gađanjem živim ježom. Točno tako. U pitanju je bio dječak kojega je spomenuti bačeni jež lakše ozlijedio svojim bodljama, dok je napadač optužen za napad i agresivno ponašanje. Optužba za napad oružjem je ipak odbačena kao neosnovana.

Novac

Unastojanju promoviranja svoje nove knjige o temi »poslovne motivacije« jedan Indonežanin je iz zrakoplova bacio sumu od 10.700 američkih dolara. Najava ove neobične promocijske djelatnosti učinjena je par dana prije, putem internetskih foruma, uz informaciju kako će novac padati s neba. I novac je zbilja pao s neba, a

većina banknota je pala u okrilje nogometnog stadiona u kojemu se »posve jasno« stvorila ogromna gužva.

Bez zaslona

Vijest je zbilja nevjerojatna, ali posve istinita. U cilju provedbe eksperimentalnog pothvata 250-ero djece iz francuskog grada Strasbourga uspjelo je biti 10 dana bez televizije, računala i video igrice. Akcija je pokrenuta nakon poražavajućih podataka prema kojima djeca godišnje pred raznim zaslonima

provedu više od 1200 sati, a putem televizijskog programa vide 8.000 ubojstava. Tijekom trajanja pokusnog razdoblja djeci su ponuđeni alternativni vidovi »zabave« poput vožnje biciklom, tečaja šivenja i kuhanja, kao i posjet lokalnoj policijskoj postaji.

Najstariji

Min Bahadur Shercan postao je prošlog mjeseca najstarijom osobom koja se uspjela popeti na jedan od vrhova Maunt Everesta. Vitalni 76-togodišnjak bio je član ekspedicije, koja je uspjela osvojiti vrh na visini od 8.850 metara i tako uspio upisati svoje ime u povijest. Prijašnji rekorder je bio 71-godišnji Japanac Katsuke Yanagisawe.

Poplave

Prvi dani mjeseca lipnja donijeli su i velike poplave u Španjolskoj. Najugroženija je Baskija u kojoj su, uslijed jakih kiša popustili nasipi na rijeci Gobelas, a ona je poplavila oblasti Erandio, Leioa, Berango i Sopelana. Patkice na fotosu bezbrižno plivaju ulicama grada Getxo, koristeći izvanrednu situaciju u kojoj su se praktično snašle.

Kopljanici

Protekloga vikenda Budimpešta se »vratila« u doba srednjeg vijeka. Organiziran je dvodnevni viteški turnir na kojemu je sudjelovalo više od stotinu kopljanika koji su vjerno dočarali ozračje davnih vremena u kojima su vladali neki drugi zakoni. Natjecanje je održano pod nazivom »Nacionalni galop«, a brojna publika mogla je uživati u spretnosti jahača i njihovim vjernim replikama srednjovjekovnih kostima.

Spremite se, počinje

Euro 2008

*Od subote 7. lipnja sve do velikog finala u nedjelju
29. lipnja cijeli mjesec bit će u znaku nogometnog prvenstva Europe*

Piše: Dražen Prčić

Kada u subotu 7. lipnja točno u 18 sati lopta krene s centra stadiona St. Jakob – Park u Baselu, u premijernom susretu otvorenja Europskog nogometnog prvenstva između jednog od domaćina Švicarske i Češke, i službeno će započeti opća nogometna groznica koja već trese ne samo naš kontinent, već i dobar dio ostatka svijeta. Jer primjerice, nastupajući Euro 2008, pratit će 10.000 novinara iz 100 zemalja našeg planeta, a putem zemaljskih i satelitskih antena stotine milijuna gledatelja diljem globusa. NJ. V. nogomet zasjeda na prijestolje, a fanovi – podanici u svoje stolce, naslonjače...

EURO 2008

Po drugi puta u povijesti europskih nogometnih prvenstava dvije zemlje zajednički organiziraju summit najboljih reprezentacija našega kontinenta. Prve su bile Belgija i Nizozemska 2000. godine, a sada tu čast imaju Austrija i Švicarska, sa svojim gradovima domaćinima i stadionima na kojima će se igrati predstojeći susreti u borbi za naslov najboljeg. Otvorenje i prvi susret je na spomenutom stadionu St. Jakob – Park u Baselu, dok će se finalni susret upriličiti na stadionu Ernst Happel u Beču.

Stadioni i gradovi domaćini u Austriji: Ernst Happel (Beč), Worthersee (Klagenfurt), Tivoli Neu (Innsbruck), EM Stadion Wals-Siezenheim (Salzburg).

Stadioni i gradovi domaćini u Švicarskoj: St. Jakob – Park (Basel), Stade de Geneve (Geneve), Letzigrund (Zurich), Stade de Suisse (Berne)

SKUPINE, GRADOVI, DATUMI, VRIJEME

A: Švicarska, Češka, Portugal, Turska (Basel, Geneva) – 7., 11., 15. lipnja (18.00 i 20.45)

B: Austrija, Hrvatska, Njemačka, Poljska (Beč, Klagenfurt) – 8., 12., 16. lipnja (18.00 i 20.45)

C: Francuska, Italija, Nizozemska, Rumunjska (Zurich, Berne) – 9., 13., 17. lipnja (18.00 i 20.45)

D: Španjolska, Rusija, Švedska, Grčka (Innsbruck, Salzburg) – 10., 14., 18. lipnja (18.00 i 20.45)

Branitelj naslova: Grčka

SLOGAN: Expect Emotions (Očekuj emocije)

NAGRADNI FOND: UEFA je namijenila 184 milijuna eura koji će biti raspodijeljeni sudionicima EP-a. Svaka zemlja sudionica ima zagarantiranih 7,5 milijuna eura temeljem plasmana. Pobjeda u skupini donosi 1 milijun, a neriješeni ishod 500.000 eura. Uspjeh u četvrtfinalu vrijedi 2 milijuna, pobjeda u polufinalu 3 milijuna, poraz u finalu 4,5 milijuna, dok će pobjednik finalnog duela uz naslov najbolje

MASKOTE: Trix i Flix (osvojili 36,3 posto glasova prema javnom izboru)

momčadi starog kontinenta inkasirati i svotu od 7,5 milijuna eura. Ukoliko prvak Europe zabilježi sve pobjede na prvenstvu može osvojiti ukupno 23 milijuna eura. ■

Počinje Euro 2008

Nogometna lipanjska groznica

Susretom, jednog od domaćina EP-a, Švicarske i Češke, u subotu 7. lipnja u Baselu (18.00h) započinje dugo očekivano Europsko prvenstvo u nogometu. Sve zaljubljenike u najvažniju sporednu stvar na ovom našem svijetu očekuje slijed od 31 susreta u kojima će se, trenutačno, 16 najboljih nacionalnih momčadi Starog kontinenta boriti za naslov najboljeg. Tko će to biti saznat ćemo u nedjelju 29. lipnja u velikom finalu u Beču, a do tada bit ćemo svjedoci »nogometne čarolije«.

HRVATSKA NA EP

Skupina B

Nedjelja 8. lipnja (18 h, Beč) Hrvatska – Austrija

Četvrtak 12. lipnja (18 h, Klagenfurt) Hrvatska – Njemačka

Ponedjeljak 16. lipnja (20.45 h, Klagenfurt) Hrvatska – Poljska

Nogometaši prijavljeni za nastup:

Vratari: Stipe Pletikosa (1), Mario Galinović (12), Vedran Runje (23)

Obrana: Dario Šimić (2), Josip Šimunić (3), Robert Kovač (4), Vedran Ćorluka (5), Hrvoje Vejić (6), Nikola Pokrić (13), Dario Knežević (15)

Srednji red: Ivan Rakitić (7), Ognjen Vukojević (8), Niko Kovač (10),

Darijo Srna (11), Luka Modrić (14), Jerko Leko (16), Niko Kranjčar (19), Danijel Pranjić (22)

Napad: Nikola Kalinić (9), Ivan Klasnić (17), Ivica Olić (18), Igor Budan (20), Mladen Petrić (21)

Izbornik: Slaven Bilić

Uspješne kvalifikacije

Hrvatska na Ol

Olimpijski pobjednici iz Athene imat će priliku braniti naslov u Pekingu. Nakon trodnevnih kvalifikacija u Zadru i tri sigurne

pobjede protiv Rusije, Japana i Alžira, izabranici Line Červara osigurali su nastup na Olimpijadi. Uz Hrvatsku na olimpijski turnir plasirala se i reprezentacija Rusije.

Posljednja proba pred EP

Neodlučeno u Budimpešti

Hrvatska nogometna reprezentacija odigrala je u prošlu subotu prijateljski susret protiv Mađarske (1-1) u Budimpešti, posljednji pred odlazak na Europsko prvenstvo u Austriji i Švicarskoj. Izbornik Slaven Bilić iskoristio je priliku provjeriti određene nedoumice glede »prvih jedanaest« koji bi trebali započeti prvi turnirski susret protiv domaćina

Austrije u nedjelju 8. lipnja. Jedini pogodak za »vatrene« postigao je, kao i u susretu protiv Moldavije, kapetan Niko Kovač.

Nastavljen super niz

Vlašić prva u Berlinu

Najbolja hrvatska i svjetska skakačica u vis Blanka Vlašić, pobijedila je na prvom mitingu »Zlatne lige«, održanom prošle nedjelje u Berlinu i nastavila seriju nepobjedivosti na posljednjih 25 natjecanja na kojima je sudjelovala. Skokom od 203 cm izjednačila je najbolji (također njezin iz Dohe) rezultat sezone, a pobjedom je ušla u krug potencijalnih dobitnika zlatnog »jack pota« u vrijednosti od milijun dolara koji će pripasti pobjednicima na svih šest velikih natjecanja pod ovim nazivom.

Uređuje: Dražen Prčić

6. lipnja 2008.

Međunarodni juniorski tenis turnir ETA

Subotica za sjećanje

Mladi hrvatski tenisač Marko Goleš – Babić izborio je plasman u finale, dok je u igri parova osvojio turnir skupa s Frankom Miočićem

Piše: Dražen Prčić

S lijeva na desno:

Ivan Divković, Sabina Jerešić, Franko Miočić i Marko Goleš-Babić

Tenis klub Spartak na svojim je terenima u Dudovoj šumi ponovno ugostio mlade tenisače i tenisačice na još jednom izdanju međunarodnog juniorskog turnira pod okriljem Europske teniske asocijacije (ETA). Odlična organizacija na svim razinama pratila je tijekom sedam natjecateljskih dana kvalitetne nastupe mladih teniskih nada do četrnaest godina starosti, osvojeno je mnogo novih bodova za bolje plasmane na ranking

ljestvicama, a najboljima su, na koncu, pripali pokali i nagrade organizatora. Hrvatski je tenis, na najljepši način, reprezentirao *Marko Goleš – Babić*, koji je poražen tek u finalnom meču pojedinačne konkurencije, a potom je skupa s *Frankom Miočićem* osvojio naslov u igri parova. Uz njih, zapaženi rezultat napravila je i *Sabina Jerešić*, plasmanom u četvrtfinale turnira djevojaka, kao i *Ivan Divković* (BIH) istim rezultatom u muškoj konkurenciji. O

njihovim tek započetim teniskim karijerama, nastupu u Subotici i dojmovima glede turnira, razgovarali smo u stankama između njihovih natjecateljskih mečeva.

Sabina Jerešić, Virovitica

Tenisom se aktivno bavim već sedam godina u TK Didan iz Virovitice, a u konkurenciji do 12 godina bila sam prvakinja Hrvatske i osvojila međunarodni turnir u Stobreču. Na hrvatskoj ranking ljestvici do četrnaest godina trenutačno zauzimam peto mjesto, dok sam na državnom prvenstvu osvojila parove skupa s *Ivanom Ljubić*. Prvi put sam u Subotici, ima dosta terena i lijepo mi je ovdje.

Franko Miočić, Split

Dolazim iz Splita u kojemu treniram i igram za klub Pomak. Rođen sam 1995. godine, a od svojih rezultata bih istaknuo četvrtfinale državnog prvenstva do četrnaest godina i dva polufinala jakih turnira u Hrvatskoj, s obzirom da još imam jednu godinu igre u ovoj starosnoj konkurenciji. Ovdje sam, nažalost, već u drugom kolu poražen od kasnijeg pobjednika Mađara *Madarasza*, ali sam zato uspio osvojiti naslov igrajući u paru s *Markom Goleš – Babićem* i zbog toga će mi nastup u Subotici ostati zauvijek u lijepom sjećanju.

Ivan Divković, Tuzla

Živim u Tuzli i već osam godina igram tenis. Ove godine sam se plasirao u polufinale prvenstva BiH do četrnaest godina i tijekom sezone najviše igram upravo ove ETA turnire. Na prošlom turniru u Skoplju igrao sam u finalu i to mi je jedan od najvećih uspjeha u dosadašnjoj karijeri. Ovaj turnir u

Subotici je dosta jak i biti će teško osvojiti bodove (poražen u četvrtfinalu od pobjednika *Madarasza*, op. a).

Marko Goleš – Babić, Zagreb

Rođen sam 1994. godine u Zagrebu, a nastupam za klub »Medveščak«. Trenutačno zauzimam treće mjesto na hrvatskoj ranking ljestvici igrača do četrnaest godina. Na nedavno završenom državnom prvenstvu u istoj kategoriji osvojio sam treće mjesto, a isti rezultat sam zabilježio i u konkurenciji do dvanaest godina. Prvi put sam u Subotici i nakon zbilja uspješnog tjedna, ovaj grad i klub će mi ostati u lijepom sjećanju. Plasmanom u finale ostvario sam jedan od najvećih igračkih uspjeha, a naslov u igri parova s *Frankom Miočićem* još više je uljepšao potpuni dojam cjelokupnog nastupa. Žao mi je zbog poraza u finalnom susretu, osobito nakon seta minusa i potpunog povratka u meč kod 1-4 u drugom setu, ali to je sve dio stjecanja potrebnog iskustva za nastavak mog teniskog napredovanja.

Sabrina Goleš

Godinama prije, Sabrina Goleš, jedna od najboljih tenisačica u povijesti nekadašnje zajedničke države (27. mjesto svjetske ranking ljestvice), dolazila je igrati na terenima TK »Spartak«, ali ovoga puta je došla u pratnji svog sina Marka. Plasmanom u finale njezin je nasljednik navijestio nastavak obiteljske tradicije.

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	PROBITAK	ČUVENI SOVJETSKI POLITIČAR	RAKLIJA OD AGAVE (anagram: SLAMKE)	BALTIČKA DRŽAVA (GL. GRAD: TALLINN)	KEM. ELEMENT (Nb)	PROVODI TELJ ANKETE	"SOUTH"	RADIJ	RUDA TITANOV OKSID	TITULA DOBIVENA MAGISTRIJEM	TKANINA PROTAKANA GUMOM, LASTIŠ, ELASTIKA	KAJDE	... SOFUA
BACAČKA DISCIPLINA SEOSKIH OLIMPIJADA													
SPLITSKI DIPLOMAT CVITAN							PRAVOSL. CRKVENA PIJEVNICA ANATOLIJ LJADOV						
RIJEČNA RAČVA, RASTOČJE								PRVA RAČANOVA ŽENA DRUGAČIJE (LAT.)					
IZVUČI SE TEŠKOM MUKOM													FRANCUSKI FILOZOF, JEAN-PAUL ("MUČNINA")
VARIJETET KASITERITA							LAGODA, LASNOST SLIČNO					SUMPOR DORADITI VALJANJEM NA KALANDRU	
NAUKA O TALIJANSKOM JEZIKU I KULTURI													
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	"SKAKAČ" U SAHU NEPROFESIONALIZAM	JAPAN DALMATINSKI ČAMCI		ORUŽANI SUKOB NARODA RAZRIVATI RALOM				NEOTUBIV DIO IMETKA RIJEKA U BERNU					
SPREMIŠTE ZA ŽITO (HAMBAR)					SHAKESPEAREOV KRALJ ... VRSTA KOKOŠI						LANA TURNER EX BRIT. PREMIJER, TONY		
GLUMICA FARROW			AMIROVA IMENJAKINJA NAKOSITI, NAHERITI							NOĆNI LOKAL RIMSKI PODZEMNI SVIJET			
AKRILNA BOJA								ROLE NA DORČOLU KONČASTE TVOREVINE					
OTROV						BESPOSLOJČARENJE RASTUR, KALO							MINEINO PREZIME
BRODSKE CRPKE									GLUMAC DOUGLAS ANT. IME DUNAVA (ISTROS)				
ROMAN ABRAMOVIČ			ZAPADNI MONGOLI (QJROTI) DRŽAVNA, BLAGAJNA							BRAZILSKI VELEGRAD (KRAČE) TRČANJE, JURNJAVA			
GLUMICA BOJANIĆ				STAROGRČ. NATKRIVENI TRIJEM GRGUROV GRADIĆ							"RAČUN" "KEY INTEREST ZONE"		
"ZAPAD"		BIVŠI NOGOMETNI VRATAR DASAJEV MAKARSKA						SPRINTER ILI MARATONAC NEON					
PORODICA GRADITELJA VIOLINA IZ CREMONE					BIBLIJSKI DIVOVL. ENAČANI "AMPER"								
POZNATA RIJEČKA PJEVAČICA (EX DENIS & DENIS)													

RIJEŠENJE KRIŽALJKE:
 bar, akrilik, rolin, toksin, nerad, efektor, kirk, ra, oirali, no, ines, kstisl, m, z, rinal, trkač, armati, enakiti, marina perazic,
 kamena s ramena, onesin, analo, rastoka, agata, iskobeljati se, slantil, last, s, tallianistika, s, j, rat, akar, ambar, lear, lt, mia, amira,

Žuti kruh, šumsko pile, vrbovača

HRVATSKARIJEČ

GASTRONOMSKI KUTAK

Sastojci:

1 kg gljive vrbovače
1 glavica luka
kiselo vrhnje
sol, papar, ulje

Opis:

Gljive narezati na kockice i pirjati zajedno s narezanim lukom oko 20 minuta. Posoliti, popapriti. Pri

kraju dodati kiselo vrhnje. Služiti uz ovčje kiselo mlijeko.

(Gljiva žuti kruh, šumsko pile, vrbovača lepezastog je oblika, gornja površina je svijetložuta ili crvena do narančastožuta. Naraste do 20 kg. Od travnja do kraja svibnja raste na listačama (vrba, hrast, topola, bagrem...). Jestiva je dok je mlada, a meso joj je sočno, okusa pilećeg bijelog mesa. Uzimati je samo od znalaca!)

FOTO KUTAK

A kud plovi naš brod?

- *Da ne moram u sebe sumnjati, vjerovao bih drugima.*
- *Na ratnim otocima odmaraju se mirovnjaci.*

Dujizmi

- *Tko će moći preživjeti predizborna obećanja?*
- *Da nisam skrenuo, nikada ne bih znao koji je ispravan put.*

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

**PETAK
6.6.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Čarolija, serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Tajne kamenja, dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Ptice nebeske
14.40 - Vijesti
14.55 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.40 - City Folk: Slovenija - Ljubljana
16.15 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.20 - Hrvatska uživo
17.45 - Luda kuća, TV serija
18.30 - Zabavni program
19.30 - Dnevnik
20.15 - Čarolija, serija
21.15 - Strani igrani film
23.15 - Vijesti
23.30 - Poslovne vijesti
23.50 - Filmski maraton: The Contender (U obranu časti), američko-britanski film
01.50 - Filmski maraton: My 5 Wives, kanadsko-američki film
03.30 - Reprizni program
03.50 - Oprah show
04.35 - City Folk: Slovenija - Ljubljana
05.05 - Strast, telenovela

08.05 - Najava programa
08.10 - Neustrašiva Kim, crtana serija
08.35 - MI high, serija za djecu i mlade
09.00 - Žutokljunac
10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
13.35 - Waterloo Road 1., serija
14.25 - Na rubu znanosti: Ikone polja
15.30 - Prijatelji 6., humoristična serija
15.50 - Humoristična serija
16.15 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
17.05 - McLeodove kćeri 5., serija
18.45 - Vijesti na Drugom

20.05 - Volim nogomet - EURO 2008., uvodna emisija
22.05 - Vijesti na Drugom
22.25 - Shades of Black, mini-serija
00.05 - Združena braća (Band of Brothers), serija
01.00 - Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
01.45 - TV raspored

06.55 Jagodica Bobica
08.10 Yu-Gi-Oh GX
08.35 Šaljivi kućni video
09.00 Nova lova
11.00 Ružna ljepotica, serija
11.45 Zauvijek susjedi, serija
12.25 Vijesti
12.40 Farma, reality show
13.35 Povratak, igrani film
15.20 Igrani film
17.10 Vijesti
17.25 Farma uživo
17.35 Naša mala klinika, serija
18.30 Zauvijek susjedi
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Farma, reality show
22.00 Jurski park 3, igrani film
23.40 Vijesti
23.55 Krevet pun laži, igrani film
01.30 Izigrani povjerenje, igrani film
03.00 Visoki ulog, igrani film
04.50 Kraj programa

06.55 Magnum, akcijska serija (R)
07.45 Za istim stolom, dramska serija (R)
08.35 Krava i pilić, crtana serija
09.00 SpužvaBob Skockani, crtana serija
09.25 Sam svoj majstor, humoristična serija
09.50 Korak po korak, humoristična serija (R)
10.20 Puna kuća, humoristična serija (R)
10.45 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
11.10 Dadilja, humoristična serija (R)
11.40 Rat u kući, humoristična serija (R)
12.10 Vijesti
12.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.45 Eksploziv, magazin (R)
13.00 Ne daj se, Nina!, humorna drama (R)
13.25 Za istim stolom, dramska serija

14.20 Magnum, akcijska serija
15.15 Cobra 11, kriminalistička serija
16.10 Korak po korak, humoristična serija
16.35 Puna kuća, humoristična serija
17.05 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.30 Dadilja, humoristična serija
18.00 Rat u kući, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Ne daj se, Nina!, humorna drama
20.00 Loveći duhove, igrani film, kriminalistički
22.05 Tri amigosa, igrani film, komedija
00.00 Vijesti
00.10 Stander, igrani film, drama
02.10 Kunolovac, kviz

**SUBOTA
7.6.2008.**

07.40 - Najava programa
08.00 - Vijesti
08.15 - Kinoteka - ciklus Howarda Hawksa: Majmunski poslovi, američki film
10.00 - Vijesti
10.20 - Kućni ljubimci
10.55 - Fotografija u Hrvatskoj
11.10 - Terra X: Hefestovi rudnici - Visoka tehnologija bakrenog doba, dokumentarna serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Potrošački kod
13.55 - Prizma, multinacionalni magazin
14.40 - Duhovni izazovi
15.05 - Velegradnja: Nizozemski Sjevernomorski zid, dokumentarna serija
16.00 - Vijesti
16.15 - Svirci moji, zabavno-glazbena emisija (zadnja!)
16.45 - Sumorna kuća, serija
17.40 - Praskozorje, serija
18.35 - TV Bingo show
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.15 - Zlatne godine, serija
21.25 - Opaki igrači, film
23.15 - Vijesti
23.35 - Filmski klub: Čast Prizzija, američki film
01.40 - Filmski maraton: Žena pod ucjenom, film

03.25 - Filmski maraton: Putnici i magičari, film
05.10 - Strast, telenovela
05.55 - Velegradnja: Nizozemski Sjevernomorski zid, dokumentarna serija
06.45 - Svirci moji, zabavno-glazbena emisija (zadnja!)

07.10 - Euromagazin
07.00 - TV vodič
07.10 - Najava programa
07.15 - Dobre namjere, serija
08.00 - S kuhačom po svijetu, dokumentarna serija
08.25 - Žutokljunac
09.00 - Disneyjevi crtići: Miki i prijatelji
09.20 - Disneyjevi crtići: Kuzco - careva nova škola
09.50 - Dr. Who 1., serija
10.35 - Briljantteen
11.30 - Filmski klasići: Kleopatra, američki film
15.25 - Oslo: Atletika »Zlatna liga«, snimka
16.30 - Volim nogomet - EURO 2008., uvodna emisija
17.50 - Basel: EURO 2008.: Švicarska - Češka, 1. poluvrijeme
18.55 - Basel: EURO 2008.: Švicarska - Češka, 2. poluvrijeme
19.50 - Volim nogomet - EURO 2008.
20.35 - Geneva: EURO 2008.: Portugal - Turska, 1. poluvrijeme
21.45 - Geneva: EURO 2008.: Portugal - Turska, 2. poluvrijeme
22.35 - Volim nogomet - EURO 2008.
23.20 - Sportske vijesti
23.25 - Združena braća, serija
23.25 - Združena braća, serija
00.15 - Montreal: Kvalifikacijski trening F1 za Veliku nagradu Kanade, snimka

01.25 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
02.10 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
02.55 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
03.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
04.25 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija

06.25 Šaljivi kućni video
06.50 Power Rangers Mystic Force, crtana serija

07.15 Tomica i prijatelji
07.40 Winx, crtana serija
08.30 Novac, business magazin
09.00 Nova lova
10.05 Making of Jurassic park, dokumentarni film
11.05 Jurski park 3, igrani film
12.45 Večernja škola - EU
13.20 Lud, zbunjen, normalan
14.00 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
15.00 Farma - Tjedna emisija
17.05 Vijesti
17.10 Kod Ane, kulinarski show
17.50 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Kvrugu i ljubav, film
22.00 Divlja igra, igrani film
00.00 Džin i čokolada, film
01.50 Svjedok pod zaštitom, igrani film
03.20 U Kini jedu pse, film
04.50 Kraj programa

06.50 Žuta minuta, emisija (R)
07.15 Salto, emisija (R)
08.05 Dan D, serija
08.30 Ulica Sezame
09.30 Di-gata, crtana serija
09.55 Jednom lopov, erija
10.55 Ritam srca, serija
11.50 Kako do ozbiljne love, igrani film, komedija
13.35 Vijesti uz ručak
13.45 Preludij poljupcu, film
15.40 Još malo pa svršeno, film
17.20 Zvijezde Ekstra: Jack Nicholson, zabavna emisija (2. dio)
18.30 Vijesti
19.05 Eksploziv vikend, magazin
19.30 Žuta minuta, emisija
20.00 Vojničina, igrani film
22.20 Grozna cura, igrani film
00.00 Vojska tame, igrani film
01.40 Kunolovac, kviz
03.35 Stander, film, akcijski (R)

**NEDJELJA
8.6.2008.**

07.40 - Najava programa
08.00 - Vijesti
08.10 - Koncert klasične glazbe
09.05 - Prirodni svijet: Sjeverni medvjedi i grizliji - Medvjedi na vrhu svijeta, dokumentarna serija
10.00 - Vijesti
10.20 - Miss Marple 3., serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Split: More

14.00 - Nedjeljom u dva
 15.10 - Mir i dobro
 15.45 - Lijepom našom: Kraljevica (2/2)
 16.35 - Vijesti
 16.50 - Otkad si otišao 1., serija
 17.25 - Tri muškarca i mala dama, američki film
 19.05 - Crtani film
 19.15 - Loto 6/45
 19.30 - Dnevnik
 19.57 - EURO 2008.
 20.15 - Zlatne godine, serija
 21.20 - Stipe u gostima, serija
 22.05 - Gradska vijećnica, film
 23.55 - Vijesti
 00.15 - Ciklus europskog filma: Pokvareni policajci, francuski film
 01.55 - Sestre 2., serija
 02.40 - Sestre 2., serija
 03.25 - Reprizni program
 03.45 - Prirodni svijet: Sjeverni medvjedi i grizliji - Medvjedi na vrhu svijeta, dokumentarna serija
 04.35 - Lijepom našom: Kraljevica (2/2)
 05.20 - Plodovi zemlje
 06.10 - Split: More

07.15 - Najava programa
 07.20 - Lilo i Stitch
 07.45 - Lilo i Stitch
 08.15 - Dinosapien, serija
 08.45 - Venus et Apollon, serija
 09.15 - Dječje filmsko jutro: Operacija Barbarossa, serija
 09.50 - Biblija
 10.00 - Zagreb: Međimursko prošenje, prijenos
 11.15 - Hrvatska kulturna baština
 11.35 - Parlaonica
 12.35 - Mijenjam svijet
 13.05 - Slikovnica
 13.35 - Savršena katastrofa, dokumentarna serija
 14.30 - Filmski klasici: Priča o Glenu Milleru, film
 16.30 - Volim nogomet - EURO 2008.
 17.50 - Beč: EURO 2008.: Austrija - Hrvatska, 1. poluvrijeme
 18.55 - Beč: EURO 2008.: Austrija - Hrvatska, 2. poluvrijeme
 19.50 - Volim nogomet - EURO 2008.
 20.35 - Klagenfurt: EURO 2008.: Njemačka - Poljska, 1. poluvrijeme
 21.45 - Klagenfurt: EURO 2008.: Njemačka - Poljska, 2. poluvrijeme
 22.35 - Volim nogomet - EURO 2008.

23.20 - Sportske vijesti
 23.25 - Montreal: Formula 1 za Veliku nagradu Kanade, snimka
 01.20 - TV raspored

06.10 Šaljivi kućni video
 06.35 Power rangers Mystic Force, crtana serija
 07.00 Tomica i prijatelji
 07.25 Winx, crtana serija
 08.15 Automotiv, auto moto magazin
 08.45 U sedmom nebu, serija
 09.40 South Beach, serija
 10.40 Smallville, serija
 11.40 Čarobnice, serija
 12.40 Kućanice iz visokog društva, serija
 13.10 Kod Ane, kulinarski show
 13.50 Kraljevski klub, film
 15.30 Ernest na kampiranju, igrani film
 17.05 Vijesti
 17.10 Kvrugu i ljubav, film
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Nad lipom 35, show
 21.10 Niti vidim, niti čujem, igrani film
 23.00 Red Carpet, showbiz magazin
 00.20 Svi mrže Chrisa, serija
 00.50 Vodič za muškarce, film
 02.20 Zatvaranje pruge, film
 04.10 Red Carpet, showbiz magazin
 05.20 Svi mrže Chrisa, serija
 05.45 Kraj programa

05.55 Ritam srca, serija (R)
 06.20 Blizanke, serija
 06.40 Ulica Sezam
 07.40 Di-gata, crtana serija (R)
 08.05 Vojničina, igrani film, akcijski (R)
 10.20 Nadreality show (R)
 11.30 Bibin svijet, serija (R)
 12.05 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija (R)
 13.25 Vijesti
 13.30 Neprijateljski rudnik, igrani film, znanstveno-fantastični
 15.10 Opsada u školi, igrani film, akcijska komedija
 17.05 Odred za čistoću, zabavna emisija
 17.40 Ekkluziv, magazin
 18.30 Vijesti
 19.00 Salto, zabavna emisija
 20.00 Zakon braće, kriminalistička serija
 20.55 Simone, igrani film, komedija

23.00 Kunolovac, kviz
 00.00 Noć pokera, show
 00.55 Grozna cura, igrani film, komedija (R)

**PONEDJELJAK
9.6.2008.**

06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Zemlje-ljudi-pustolovine: Najljepši tajlandski otoci, zaljev Phang Nga - dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Strast, telenovela
 13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Mačak pod šljemom
 14.15 - Fotografija u Hrvatskoj
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Ubojstvo, napisala je - serija
 15.35 - Normalan život - emisija
 16.25 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.30 - Hrvatska uživo
 17.45 - Luda kuća 1., TV serija
 18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Čarolija, serija
 21.10 - Prava Diana, dokumentarni film
 22.00 - Vijesti
 22.20 - Otvoreno
 23.05 - Poslovne vijesti
 23.20 - Magija, američki film
 01.00 - Sestre 2., serija
 01.45 - Sestre 2., serija
 02.30 - Reprizni program
 03.35 - Prava Diana, dokumentarni film
 04.20 - Oprah show (985.)
 05.05 - Strast, telenovela
 05.50 - Normalan život - emisija
 07.00 - TV vodič
 08.00 - Silvester i Čiči
 08.20 - Neustrašiva Kim
 08.45 - Školari obavještajci, serija za djecu i mlade
 09.10 - Program za djecu
 09.40 - Žutokljunac
 10.10 - Veliki odmor - Otkrića i dostignuća: Ugrožene životinje
 11.00 - Sudac John Deed 4.
 12.30 - Tree Hill 3., serija
 13.15 - Waterloo Road 1.

14.05 - Na rubu znanosti: Tajanstvena morskostvorenja
 15.10 - Prijatelji 6., serija
 15.30 - Dva i pol muškarca 3., humoristična serija
 15.55 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
 16.45 - Volim nogomet - EURO 2008.
 17.50 - Zürich: EURO 2008.: Rumunjska - Francuska, 1. poluvrijeme
 18.55 - Zürich: EURO 2008.: Rumunjska - Francuska, 2. poluvrijeme
 19.50 - Volim nogomet - EURO 2008.
 20.35 - Bern: EURO 2008.: Nizozemska - Italija, 1. poluvrijeme
 21.45 - Bern: EURO 2008.: Nizozemska - Italija, 2. poluvrijeme
 22.35 - Volim nogomet - EURO 2008.
 23.20 - Vijesti na Drugom
 23.35 - Združena braća, serija
 00.45 - Zločinački umovi 2.
 01.25 - TV raspored

07.00 Inspektor Gadget i pomoćnici, crtana serija
 07.20 Jagodica Bobica
 08.10 Yu-Gi-Oh GX
 08.35 Šaljivi kućni video
 09.00 Nova lova
 11.00 Ružna ljepotica, serija
 11.50 Naša mala klinika, serija
 12.40 Zauvijek susjedi, serija
 13.15 Vijesti
 13.30 Naši najbolji dani, serija
 14.20 Niti vidim niti čujem, igrani film
 16.10 Kralj Queensa, serija
 16.35 Cosby show, serija
 17.05 Svi vole Raymonda
 17.30 Vijesti
 17.40 Naša mala klinika, serija
 18.30 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Izgubljena u noći, film
 21.40 Zakon brojeva, serija
 22.40 Heroji, serija
 23.35 Vijesti
 23.50 Navy CIS, serija
 01.35 Zakon brojeva, serija
 02.20 Svemirski prag, serija
 03.05 Granica bijega, film
 04.35 Kraj programa
 05.20 Magnum, serija (R)
 06.10 Za istim stolom, (R)

07.00 Krava i pilić
 07.25 SpužvaBob Skockani
 07.50 Kunolovac, kviz
 08.50 Sam svoj majstor, humoristična serija
 09.20 Korak po korak, humoristična serija (R)
 09.45 Puna kuća, humoristična serija (R)
 10.15 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
 10.40 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.05 Rat u kući, humoristična serija (R)
 11.35 Vijesti
 11.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.15 Ekkluziv, magazin
 12.55 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija (R)
 13.25 Za istim stolom, serija
 14.20 Magnum, akcijska serija
 15.15 Cobra 11, serija
 16.10 Korak po korak, humoristična serija
 16.35 Puna kuća, humoristična serija
 17.05 Malcolm u sredini, humoristična serija
 17.30 Dadilja, humoristična serija
 18.00 Rat u kući, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Exploziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
 20.00 CSI, serija
 20.55 Osveta ninje, igrani film
 22.35 Izravni udar, igrani film
 00.25 Vijesti
 00.40 Kunolovac, kviz

**UTORAK
10.6.2008.**

06.40 - Najava programa
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Zemlje-ljudi-pustolovine: Otoci: Malta - Ondje gdje je Alah storgi katolik, dok. serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Strast, telenovela
 13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Mačak pod šljemom
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Ubojstvo, napisala je - serija

15.35 - City Folk:
Hrvatska - Zagreb
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.45 - Luda kuća 1., TV serija
18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
19.30 - Dnevnik
20.15 - Čarolija, serija
21.10 - Dobre namjere, serija
22.00 - Vijesti
22.20 - Otvoreno
23.05 - Poslovne vijesti
23.20 - Romeo mora umrijeti, američki film
01.10 - Sestre 2., serija
01.55 - Sestre 2., serija
02.40 - Reprizni program
03.50 - City Folk:
Hrvatska - Zagreb
04.20 - Oprah show
05.05 - Strast, telenovela
05.50 - Domaća dokumentarna serija - putopis

08.00 - Silvester i Čiči
08.20 - Neustrašiva Kim
08.45 - Školarci obavještajci
09.10 - Program za djecu
09.25 - Žutokljunac
09.55 - Veliki odmor - Knjigovežnica: Knjige i knjižnice
10.45 - Conagher, film
12.30 - Tree Hill 3., serija
13.15 - Waterloo Road 1., serija
14.05 - Na rubu znanosti: Megalitska kultura
15.10 - Prijatelj 6., serija
15.30 - Dva i pol muškarca 3.
15.55 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
16.45 - Volim nogomet - EURO 2008.
17.50 - Innsbruck: EURO 2008.: Španjolska - Rusija, 1. poluvrijeme
18.55 - Innsbruck: EURO 2008.: Španjolska - Rusija, 2. poluvrijeme
19.50 - Volim nogomet - EURO 2008.
20.35 - Salzburg: EURO 2008.: Grčka - Švedska, 1. poluvrijeme
21.45 - Salzburg: EURO 2008.: Grčka - Švedska, 2. poluvrijeme
22.35 - Volim nogomet - EURO 2008.
23.20 - Vijesti na Drugom
23.35 - Združena braća (Band of Brothers), serija
00.40 - Zločinački umovi 2.

07.00 Inspektor Gadget i pomoćnici, serija

07.20 Jagodica Bobica, serija
08.10 Yu-Gi-Oh GX, serija
08.35 Šaljivi kućni video
09.00 Nova lova
11.00 Ružna ljepotica, serija
11.50 Naša mala klinika, serija
12.45 Zauvijek susjedi, serija
13.25 Vijesti
13.40 Naši najbolji dani, serija
14.30 Izgubljena u noći, film
16.05 Kralj Queensa, serija
16.35 Cosby show, serija
17.05 Svi vole Raymonda
17.30 Vijesti
17.40 Naša mala klinika, serija
18.30 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Farmeri, specijalna emisija
21.00 Smetalo, igrani film
22.40 Pod nož, serija
23.40 Vijesti
23.55 Navy CIS, serija
01.40 Heroji, serija
02.25 Svemirski prag, serija
03.10 Drž'ite lopova, igrani film
04.55 Kraj programa

05.55 Magnum, serija (R)
06.45 Za istim stolom, (R)
07.35 Krava i pilić
08.00 SpužvaBob Skockani
08.25 Kunolovac, kviz
09.25 Sam svoj majstor, serija
09.50 Korak po korak, (R)
10.20 Puna kuća, serija (R)
10.45 Malcolm u sredini, (R)
11.10 Dadilja, serija (R)
11.40 Rat u kući, serija (R)
12.10 Vijesti
12.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.45 Eksploziv, magazin (R)
13.00 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija (R)
13.25 Za istim stolom, serija
14.20 Magnum, akcijska serija
15.15 Cobra 11, kriminalistička serija
16.10 Korak po korak, humoristična serija
16.35 Puna kuća, humoristična serija
17.05 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.30 Dadilja, humoristična serija
18.00 Rat u kući, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
20.00 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija
21.15 Bibin svijet, serija

22.00 Kung Pow: Šaka svih šaka - najbolje od najboljeg, igrani film, akcijska komedija
22.35 Šlampavi muževi, igrani film, komedija
00.10 Vijesti
00.25 Kunolovac, kviz

**SRIJEDA
11.6.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Zemlje-ljudi-pustolovine: Palma - Lijepi otok, dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Mačak pod šljemom
14.30 - Vijesti
14.45 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.35 - City Folk: Portugal - Lisabon
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.45 - Luda kuća 1., TV serija
18.25 - Ponos Ratkajevih, serija
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.15 - Čarolija, serija
21.10 - Piramida
22.15 - Vijesti
22.35 - Otvoreno
23.20 - Poslovne vijesti
23.35 - Čuvari zakona, film
01.40 - Sestre 2., serija
02.25 - Sestre 2., serija
03.10 - Prekid programa zbog redovnog održavanja odašiljača
05.05 - Strast, telenovela
05.50 - Domaća dokumentarna serija - putopis

08.00 - Silvester i Čiči
08.10 - Neustrašiva Kim
08.35 - Školarci obavještajci, serija za djecu i mlade
09.00 - Program za djecu
09.30 - Žutokljunac
10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
13.35 - Waterloo Road 1., serija
14.30 - Direkt
15.05 - Prijatelj 6., serija
15.25 - Dva i pol muškarca 3., humoristična serija

15.55 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
16.45 - Volim nogomet - EURO 2008.
17.50 - Geneva: EURO 2008.: Češka - Portugal, 1. poluvrijeme
18.55 - Geneva: EURO 2008.: Češka - Portugal, 2. poluvrijeme
19.50 - Volim nogomet - EURO 2008.
20.35 - Basel: EURO 2008.: Švicarska - Turska, 1. poluvrijeme
21.45 - Basel: EURO 2008.: Švicarska - Turska, 2. poluvrijeme
22.35 - Volim nogomet - EURO 2008.
23.20 - Vijesti na Drugom
23.35 - Združena braća (Band of Brothers), serija
00.35 - Zločinački umovi 2.

07.00 Inspektor Gadget i pomoćnici, crtana serija
07.20 Jagodica Bobica
08.10 Yu-Gi-Oh GX
08.35 Šaljivi kućni video
09.00 Nova lova
11.00 Ružna ljepotica, serija
11.50 Naša mala klinika, serija
12.45 Zauvijek susjedi, serija
13.25 Vijesti
13.40 Naši najbolji dani, serija
14.30 Smetalo, igrani film
16.05 Kralj Queensa, serija
16.35 Cosby show, serija
17.05 Svi vole Raymonda
17.30 Vijesti
17.40 Naša mala klinika, serija
18.30 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Večernja škola - EU
21.00 Lud, zbunjen, normalan, serija
21.35 Crna kiša, igrani film
23.50 Vijesti
00.05 Navy CIS, serija
01.50 Svemirski prag, serija
02.35 Voda, igrani film
04.25 Kraj programa

05.55 Magnum, serija (R)
06.45 Za istim stolom, dramska serija (R)
07.35 Krava i pilić
08.00 SpužvaBob Skockani
08.25 Kunolovac, kviz
09.25 Sam svoj majstor, humoristična serija
09.50 Korak po korak, humoristična serija (R)

10.20 Puna kuća, humoristična serija (R)
10.45 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
11.10 Dadilja, humoristična serija (R)
11.40 Rat u kući, humoristična serija (R)
12.10 Vijesti
12.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.45 Eksploziv, magazin (R)
13.00 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija (R)
13.25 Za istim stolom, serija
14.20 Magnum, akcijska serija
15.15 Cobra 11, serija
16.10 Korak po korak, humoristična serija
16.35 Puna kuća, humoristična serija
17.05 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.30 Dadilja, humoristična serija
18.00 Rat u kući, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Ne daj se, Nina!, humorna drama
20.00 CSI: New York, kriminalistička serija
20.55 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
21.55 Ženski klan, kriminalistička serija
22.50 Reži me, dramska serija
23.55 Vijesti
00.10 Noć pokera, show
01.10 Kunolovac, kviz

**ČETVRTAK
12.6.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Zemlje-ljudi-pustolovine: U Venecijskoj laguni - Burano i Torcello, dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Mačak pod šljemom
14.30 - Vijesti
14.45 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.35 - City Folk: Beograd

16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.45 - Luda kuća 1., TV serija
 18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Čarolija, serija
 21.10 - Kratki susreti
 21.45 - Znanstvene vijesti
 22.00 - Vijesti
 22.20 - Otvoreno
 23.20 - Dečki ne plaću, film
 01.15 - Sestre 2., serija
 02.00 - Sestre 2., serija
 02.45 - Fotografija u Hrvatskoj
 03.20 - Kratki susreti
 03.50 - City Folk: Beograd
 04.20 - Oprah show
 05.05 - Strast, telenovela
 05.50 - Domaća dokumentarna serija - putopis

07.45 - Najava programa
 07.50 - Silvester i Čiči
 08.10 - Crtana serija
 08.35 - Školarci obavještajci, serija za djecu i mlade
 09.00 - Program za djecu
 09.30 - Žutokljunac
 10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
 13.35 - Ružna Betty, serija
 14.15 - Direkt
 14.45 - Prijatelji 6., serija
 15.05 - Dva i pol muškarca 3., humoristična serija
 15.35 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
 16.30 - Volim nogomet - EURO 2008.
 17.50 - Klagenfurt: Hrvatska - Njemačka, 1. poluvrijeme
 18.55 - Klagenfurt: Hrvatska - Njemačka, 2. poluvrijeme
 19.50 - Volim nogomet - EURO 2008.
 20.35 - Beč: EURO 2008.: Austrija - Poljska, 1. poluvrijeme
 21.45 - Beč: EURO 2008.: Austrija - Poljska, 2. poluvrijeme
 22.35 - Volim nogomet - EURO 2008.
 23.20 - Vijesti na Drugom
 23.35 - Združena braća (Band of Brothers), serija
 00.45 - Zločinački umovi 2.
 01.25 - TV raspored

07.00 Inspektor Gadget i pomoćnici, crtana serija
 07.20 Jagodica Bobica
 08.10 Yu-Gi-Oh GX
 08.35 Šaljivi kućni video
 09.00 Nova Iova
 11.00 Ružna ljepotica, serija

11.50 Naša mala klinika, serija
 12.40 Zauvijek susjedi, serija
 13.15 Vijesti
 13.30 Naši najbolji dani
 14.20 Ulica nade, igrani film
 16.05 Kralj Queensa, serija
 16.35 Cosby show, serija
 17.05 Svi vole Raymonda
 17.30 Vijesti
 17.40 Naša mala klinika, serija
 18.30 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Istraga, kriminalistički magazin
 21.40 Provjereno, informativni magazin
 22.35 Sekunde do katastrofe, serija
 23.30 Vijesti
 23.45 Navy CIS, serija
 01.25 Uništeni snovi, film
 02.55 Provjereno, informativni magazin
 06.40 Kraj programa

05.55 Magnum, serija (R)
 06.45 Za istim stolom, (R)
 07.35 Krava i pilić
 08.00 SpužvaBob Skockani
 08.25 Kunolovac, kviz
 09.25 Sam svoj majstor, serija
 09.50 Korak po korak, humoristična serija (R)
 10.20 Puna kuća, serija (R)
 10.45 Malcolm u sredini, (R)
 11.10 Dadilja, serija (R)
 11.40 Rat u kući, serija (R)
 12.10 Vijesti
 12.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.45 Eksploziv, magazin (R)
 13.00 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija (R)
 13.25 Za istim stolom, serija
 14.20 Magnum, akcijska serija
 15.15 Cobra 11, serija
 16.10 Korak po korak, serija
 16.35 Puna kuća, serija
 17.05 Malcolm u sredini, serija
 17.30 Dadilja, serija
 18.00 Rat u kući, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.40 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
 20.00 Nadreality show
 21.10 Uvod u anatomiju, dramska serija (dvije epizode)
 23.00 Trava, humorna dramska serija (dvije epizode)
 00.25 Vijesti
 00.40 Nestali, kriminalistička serija
 01.25 Kunolovac, kviz

GLAS DOMOVINE

Emisija o hrvatskim manjinama i iseljeništvu »Glas domovine«, emitira se petkom na programu HRT1, u terminu od 14 i 45 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

PROGRAMSKA SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 – 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- 'Bolja Srbija'
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 – 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 – 20,00

- 'Europa danas i sutra' – magazina Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 – 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'Gospodarski magazin' (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultur cafe' – magazin Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
- 'U društvu s mladima' (petkom)

20,30 – 21,00

- Narodna glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
- Blic vijesti i odjava programa

PROGRAMSKA SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Kronologija, zabavna glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' (Kronologija, 'Čovjekov svijet' – magazin Radija Deutsche Welle, moda)
- 19,30 'Priča za laku noć' – dječja emisija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

Mali oglasi

Prodajem tri lanca zemlje prve klase, u Šandorskom ataru kod »Agrokombinata«.
Tel.: 024/ 522 – 677

Tražim 1 kuhara/icu (kvalifikacija nije uvjet) odnosno osobu voljnu pripremati jednostavna jela + 1 osobu za pomoć u kuhinji + 1 konobara/icu za sezonski posao dubrovačkom području. Hrvatsko državljanstvo uvjet. Vozačka dozvola, služenje stranim jezikom, međusobno poznavanje zainteresiranih poželjno. Stan i hrana osigurani. Radno vrijeme i plaća po dogovoru. Za više informacija o objektu možete posjetiti www.villamarin.hr
Kontakt telefon +385/ 99/ 3151 – 100

Izdajem apartmane na najljepšem dijelu Čiova, Trogir, Hrvatska.
Tel.: 063/ 7161 – 760 ili +385/ 91/ 5823 – 775

Izdajem objekt, skladište na čantavirskom putu, idealna lokacija oko 100 m².
Tel: 024/ 530 – 107 ili 064/ 261 – 8022

Prodajem crpku – dvoklipnu 30 atm i prikolicu za moto-kultivator »IMT-506-DELUXE« i peć »KREKA VESO« 12T. Informacije od 17 sati na broj telefona 022 / 591 – 264.

Prodajem staru kuću u Cabuni kod Virovitice (Hrvatska), zemlju za malu industriju i šumu.
Zvati na telefon: +385/ 33 / 673 – 076
i 063/ 766 – 8808. Boris

Prodaje se očuvana ležea kada, umivaonik sa slavinom, toalet školjka s poklopcem, velika plafonjerka i tegle za med.
Cijena po dogovoru. Zvati na 064 / 587 – 9790

Prodajem 3s stan, stara gradnja, ekstra lokacija, pogodan i za uredske prostorije, 115 m².
Telefon: 024 / 526 – 243
Anica Lulić, Subotica, Aleja M. Tita 26/V.

Izdajem namještenu sobu na Radijalcu učenicima/ku ili studentici/u, s CG, s upotrebom kuhinje i kupaonice, za nepušače.
Tel: 024/ 558 – 227 ili 063/ 597 – 021

Ing. elektrotehnike daje sate fizike i matematike učenicima osnovnih i srednjih škola.
Telefoni: 064/ 292 – 1043 ili 024/ 524 – 701

Izdajem namještenu sobu s kuhinjom i kupaonicom za učenicu ili radnicu, isključivo nepušača, blizu Medicinske škole, KTC-a i IDEA-e. Centralno grijanje i kablovska TV.
Telefon: 024/ 566 – 898

Hitno potrebno 10 konobara na otoku Cresu. Potrebno je imati hrvatsku putovnicu. Starosna granica je do 35 godina.
Javiti se na telefon: 063/ 110 – 7751.

Prodajem tijekom cijele godine šarplanince, štenad šampionskog podrijetla i odrasle ženke i mužjake izuzetnog izgleda i karaktera.
Karan. Tel: 025/ 830 – 475 i 063/ 717 – 4888.

Prodajem staru kuću u Čačincima kod Slavonske Orahovice, pet jutara zemlje i jedno jutro šume kod Vočina (sve u Hrvatskoj), ili sve to mijenjamo za Vojvodinu (Irig, Ruma, Srijemska Kamenica...)
Zvati na telefon: 063/ 714 – 6545
ili +385/ 33/ 673 – 076.

Prenočište na Paliću. Dvokrevetne sobe sa zasebnom kupaonicom. Kanjiški put 58/b
Tel 024 754 – 543

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.
Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavlja cijene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Nama je dovoljno
da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Raspored sprovoda i umrlice na Internetu:

www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE

"URNA"

A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJVOZ I CEREMONIJAL
POKOPA

Tel.: 024-558-011

Cyječara:
Tel.: 024/557-130